

ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

วิทยานิพนธ์

ของ

ศศิวิมล เสาร์ทอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มกราคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**PROBLEMS AND SOLVING GUIDELINES OF SCHOOL BASED
CURRICULUM AT SCHOOL UNDER BURIRAM PRIMRY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2**

Sasiwimol Saothong

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Education administration**

January 2017

Copyright of Buriram Rajabhat University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางสาวศศิวิมล เสาร์ทอง
เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรสุดา ภูมิพันธ์)

..... กรรมการ
(ดร.กิติวัชร ถ้วยงาม)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

..... กรรมการ
(ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

..... กรรมการ
(ดร.สุชาติ หอมจันทร์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....

(ดร.กระพั่น ศรีงาม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

วันที่..... เดือน .....พ.ศ.....

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่..... เดือน .....พ.ศ.....

บทคัดย่อ

ศศิวิมล เสาร์ทอง. 2560. ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ดร.กิติวัชร ถ้วยงาม ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ 165 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นจากประชากร โดยกำหนดสัดส่วนประชากร 20% จำแนกเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 46 คน และครู จำนวน 486 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 532 คน และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 5 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า 1) โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการกำกับดูแลคุณภาพมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและด้านการส่งเสริมสนับสนุนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 2) แนวทางการแก้ไขปัญหาคือควรมีการวางแผนการและจัดประชุมเพื่อวางแผนการใช้หลักสูตรก่อนเปิดภาคเรียนทุกครั้ง ควรมีการสำรวจความถนัดความสนใจความคิดเห็นของบุคลากรและครูเพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาด้านการส่งเสริมสนับสนุนคือควรจัดให้มีห้องเก็บรวบรวมข้อมูลและสื่อต่างๆ สนับสนุนให้ครูผู้สอนผลิตสื่อการสอนร่วมกับนักเรียน ด้านการกำกับดูแลคุณภาพคือควรให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมประเมินคุณภาพภายในเป็นระยะ ส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประเมินผลการใช้หลักสูตร

คำสำคัญ : ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา การใช้หลักสูตรสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ABSTRACT

Sasiwimol Saothong. 2017. *Problems and Solutions of Using Curriculum at Schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 2. Master of Education Program in Educational administration. Thesis Advisors : Dr. Kitiwat Thouyngam, Dr. Phaophonphat Bunkanan, 165 pages*

The objective of the research was to study problems and solutions of using curriculum at schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 2. The samples were selected from 20 % of the total population via a stratified random sampling. They consisted of 532 informants including 46 school administrators and 486 teachers. Moreover, five school administrators, who were purposively selected, were interviewed. The research tools were composed of a questionnaire and an interview. The obtained data were analyzed using a package computer program. The findings revealed that: 1) Problems of using the school curriculum were overall found at a moderate level. Having considered each aspect, it showed that problems of quality supervision were ranked first at a moderate level and found at the highest average level. These problems were followed by planning and developing curriculum while support was a problem at the least level. 2) Guidelines for solving these problems of using the school curriculum were as follows: For planning and developing the curriculum, the project of curriculum development should be planned and the meeting for curriculum discussions should also be held before the start of each semester. Moreover, opinions of personnel and teachers should be surveyed and used for solutions. For the support, the space for keeping data and instructional materials should be provided for teachers and students who can use this space to produce materials together. For quality supervision, the school personnel should be invited to take part in internal evaluation in all stages, and their positive attitude towards the curriculum evaluation should also be supported.

Keyword: Problems and Solutions of School Curriculum, Using Curriculum at Schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 2

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายท่านที่จะได้กล่าวถึงไว้ ณ ที่นี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรสุดา ภูมิพันธุ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.กิติวัชร ถ้วยงาม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และดร. สุชาติ หอมจันทร์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาแนะนำให้คำปรึกษาและเอาใจใส่แก้ไขข้อบกพร่องด้วยดีมาโดยตลอด ทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ถูกต้อง ขอขอบพระคุณอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ นางสุภา พันธุ์รัมย์ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านโคกกลอย นายโกมลเพ็ง เพ็งประโคน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านละหานทรายเก่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 และนายพิเชษฐ ยงปัญญา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกกระชาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่ได้ตรวจสอบผลการวิจัย ให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้อย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้อำนวยการ โรงเรียนจำนวน 5 ท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลและให้สัมภาษณ์สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้

ประโยชน์คุณค่าและความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบให้แก่บิดา มารดาและครูบาอาจารย์ทุกท่าน

ศศิวิมล เสาร์ทอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2. ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
1.3. ความสำคัญของการวิจัย.....	3
1.4. ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
1.6. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร.....	8
2.2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	13
2.3. หลักสูตรสถานศึกษา.....	30
2.4. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา.....	37
2.5. สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา.....	61
2.6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	71
3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	71
3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
3.3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
3.4. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
3.6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	107
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	107
5.2 อภิปรายผล.....	110
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	115
บรรณานุกรม.....	118
ภาคผนวก.....	124
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	125
ภาคผนวก ข คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	139
ภาคผนวก ค ตัวอย่างการถอดคำสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์	143
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	159
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	165

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 แสดงข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2.....	72
4.1 จำนวนและคำร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพตำแหน่ง วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ ในการดำรงตำแหน่ง.....	81
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาของการดำเนินการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน.....	83
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาของการดำเนินการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ.....	84
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาของการดำเนินการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน โดยรวมและรายข้อ.....	87
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาของการดำเนินการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ โดยรวมและรายข้อ.....	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะปัญหาอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุริรัมย์ เขต 2 ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา.....	92
4.7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะปัญหาอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุริรัมย์ เขต 2 ด้านการส่งเสริม สนับสนุน.....	94
4.8 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะปัญหาอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุริรัมย์ เขต 2 ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ.....	95

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน คู่ครองสิทธิ สร้างความเสมอภาค ให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษา อย่างทั่วถึงไม่น้อยกว่า 12 ปี และให้โอกาสทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูประบบการบริหารและจัดการศึกษาใหม่ โดยมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา ในการกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้สถานศึกษามีหน้าที่จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ ตลอดจนด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และเป็นการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สถานศึกษาจึงต้องบริหารจัดการงานภายในองค์กรเองทุกด้านรวมถึงด้านการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, ไม่มีเลขหน้า)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้สถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีกระบวนการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ต้องอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ และสามารถเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์ได้ทุกระบบการศึกษา (ปฐพี มีบาง, 2551, หน้า 1) ซึ่งในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา จะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งทำได้โดยอาศัยความร่วมมือจากชุมชน ผู้ปกครอง ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน ภาคธุรกิจ ภาครัฐ

ในชุมชนร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษา แสดงความประสงค์อันสูงส่งหรือวิสัยทัศน์ที่ปรารถนาให้สถานศึกษาเป็นสถาบันที่พัฒนาผู้เรียน ที่มีพันธกิจหรือภาระหน้าที่ร่วมกันในการกำหนดงานหลักที่สำคัญของสถานศึกษา พร้อมด้วยเป้าหมาย แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ และการติดตามผล ตลอดจนจัดทำรายงานแจ้งต่อสาธารณชนและส่งผลย้อนกลับให้สถานศึกษาเพื่อปฏิบัติงานที่เหมาะสมตามหลักสูตรของสถานศึกษาและมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ (สุริพร วงศ์สวัสดิ์สุข, 2551, หน้า 3)

สภาพและปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในช่วงระยะเวลาระหว่าง พ.ศ. 2553 – 2557 มีผู้วิจัยหลายท่านได้ทำการวิจัยต่างสถานที่และต่างเวลากัน ซึ่งพอสรุปสาระสำคัญของ การค้นพบได้ดังนี้คือ ในด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการเตรียมการในด้านการจัดทำหลักสูตรน้อย เนื่องจากขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการจัดทำหลักสูตร ด้านการส่งเสริมสนับสนุนพบว่า สถานศึกษาขาดรูปแบบในการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ขาดการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็นต่อการสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ ขาดการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา และขาดการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา ด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา พบว่า ครูขาดความรู้ความชำนาญในการวัดผลประเมินผลอย่างรอบด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะการกำกับ ติดตามประเมินผล เนื่องจากไม่เห็นความสำคัญของงานด้านนี้ ด้านการสรุปผลปรับปรุงและพัฒนา ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผล ด้านการวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ กองวิจัยทางการศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ข้อหนึ่งพบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและขาดความมั่นใจในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และผลจากการติดตามประเมินผลการเตรียมความพร้อม และการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่อง 125 โรงเรียนพบว่า ปัญหาคือบุคลากรไม่เพียงพอ ขาดความรู้ความเข้าใจ และความไม่ชัดเจนในการดำเนินงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 ซึ่งมีพื้นที่ครอบคลุม 5 อำเภอได้แก่ อำเภอบ้านกรวด อำเภอประโคนชัย อำเภอพลับพลาชัย อำเภอกระสังและอำเภอห้วยราช มีโรงเรียนในสังกัดจำนวนทั้งสิ้น 231 โรงเรียน ก็มีปัญหาในการดำเนินการจัดทำและนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้เช่นกัน ทั้งนี้มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 ซึ่งเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แต่ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 ว่ามีปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาอย่างไร (ปฐพี มีบาง, 2551, หน้า 122)

จากความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ว่าการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาของ โรงเรียน มีปัญหาอย่างไรและมีความต้องการหรือแนวทางในการแก้ปัญหานั้นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อ เป็นแนวทางในการพัฒนาศึกษาและนำปัญหามาปรับปรุงในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาใน โอกาสต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. ได้ข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงการใช้หลักสูตรสำหรับ โรงเรียนและการบริหาร ต่อไป
3. ผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สามารถนำข้อมูลสารสนเทศจากงานวิจัยไปใช้ประกอบการพิจารณาวางแผนเพื่อพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่ใช้ในปัจจุบัน ซึ่งมี ขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการ โรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 231 คน และครู จำนวน 2,428 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,659 คน (ข้อมูล วันที่ 10 มิถุนายน 2558)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากร โดยกำหนดสัดส่วนประชากร 20% (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 48) ได้แก่ ผู้อำนวยการ โรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 46 คน และครู จำนวน 486 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น จำนวน 532 คน

1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งมีขอบเขตด้านเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ด้าน ตามแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่

- 2.1 ด้านการวางแผนและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- 2.2 ด้านการส่งเสริม สนับสนุน
- 2.3 ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามกรอบแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมสนับสนุน และด้านการกำกับดูแลคุณภาพ สามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ครูผู้สอนเพื่อกำหนดโครงสร้างรายวิชาและออกแบบหน่วยการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด

2.2 ด้านการส่งเสริม สนับสนุน หมายถึง การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ การสนับสนุนงบประมาณรวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การส่งเสริมการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรของสถานศึกษา รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนงานทางด้านวิชาการเพื่อให้ครูและผู้ที่ปฏิบัติงานมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อนำความรู้และประสบการณ์มาใช้เพื่อพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ หมายถึง การกำกับดูแลคุณภาพ เป็นการติดตามดูแลคุณภาพการใช้หลักสูตรและการจัด การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและครบวงจร เพื่อนำผลจากการติดตาม กำกับดูแลคุณภาพนั้นมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีขอบข่ายการดำเนินงานครอบคลุมใน 3 ด้าน คือ ด้านการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรซึ่งสถานศึกษาควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ ด้านการจัดระบบประกันคุณภาพภายในเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนต่อคุณภาพการศึกษา และด้านการวิจัยติดตามผลการใช้หลักสูตรเป็นกระบวนการค้นหาสาเหตุและปัจจัยที่จะส่งผลต่อความสำเร็จเพื่อนำมาใช้ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

3. แนวทางการแก้ไขปัญหา หมายถึง ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู ที่ประสบปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

4. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

5. ผู้อำนวยการโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

6. ครู หมายถึง บุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยมีขอบข่ายในการนำเสนอ ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

2.1.1 ความหมายของหลักสูตร

2.1.2 ความสำคัญของหลักสูตร

2.1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

2.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.3 หลักสูตรสถานศึกษา

2.3.1 ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

2.3.2 ความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา

2.3.3 การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้

2.3.4 หลักการสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้

2.4 การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

2.4.1 ความหมายของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

2.4.2 ขั้นตอนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

2.4.3 แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

2.4.4 บทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

2.5 สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยภายในประเทศ

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

คำว่า “หลักสูตร” เป็นคำที่มีความมีความยืดหยุ่นมาก มีนักวิชาการได้ให้ความหมายหรือนิยามของหลักสูตรแตกต่างกันออกไปตามความเชื่อ ความเข้าใจตามบริบท และตามแนวความคิด ดังต่อไปนี้

ฉันท ชาติทอง (2551, หน้า 3) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร หมายถึง การบูรณาการคิดปะการเรียนรู้และประมวลผลประสบการณ์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ซึ่งสามารถนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามสิ่งที่สังคมคาดหวังและมีการกำหนดแผนงานไว้ล่วงหน้า โดยสามารถปรับปรุงพัฒนา ให้เอื้อประโยชน์ต่อผู้เรียนได้มีความรู้ ความสามารถสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละคน

วรญา ภูเสตวงษ์ (2553, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร หมายถึง แผนการจัดการศึกษา โครงการแผนการเรียนการสอน ข้อกำหนดและมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของชุมชน และประเทศชาติ ช่วยให้ผู้เรียนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สุภิญญา ถาวรผาด (2554, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของ หลักสูตรมีความหมายใน 2 ลักษณะคือ ความหมายในวงแคบกับความหมายในวงกว้าง ความหมายในวงแคบหมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียน โดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน กำหนดไว้ในเอกสาร เพื่อเป็นแม่บทในการจัดการเรียนการสอนตามระดับชั้น ส่วนความหมายในวงกว้าง หมายถึง ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้เด็กนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เด็กมีความรู้ มีทักษะ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีเจตคติที่ดีอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ดังนั้นหลักสูตรจึงหมายถึงรวมถึงสิ่งต่อไปนี้คือ 1) เอกสารหลักสูตร 2) กระบวนการและวิธีการสอนของครู 3) กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) กิจกรรมต่างๆที่โรงเรียนจัดให้ผู้เรียน 5) การวัดและการประเมินผล

ช่อเพชร วงศ์เสนา (2557, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่เด็กนักเรียน เป็นสิ่งที่นักเรียนควรได้รับเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข โดยกำหนดเป็นแผนลำดับการเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดขึ้นมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ จุดประสงค์เฉพาะของหลักสูตร เนื้อหาวิชา รูปแบบหลักสูตรและวิธีการ

เซลเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor & Alexander, 1994, p. 6) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตรคือ แผนลำดับการเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดขึ้นเป็นโปรแกรมการศึกษา มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ จุดประสงค์เฉพาะของหลักสูตร เนื้อหาวิชา รูปแบบหลักสูตรและวิธีการ

บอบบิท (Bobbitt, 1981, p. 42) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตรคือ รายการสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กและเยาวชนต้องพบและกระทำโดยอาศัยการพัฒนาความสามารถของตน เพื่อกระทำการต่าง ๆ ให้ดีขึ้น เพื่อความเหมาะสมกับการดำรงชีวิตของตนเองในวัยผู้ใหญ่

สรุปได้ว่า หลักสูตรหมายถึงแนวการจัดประสบการณ์ หรือ เอกสาร ที่มีการจัดทำเป็นแผนการจัดสภาพการเรียนรู้หรือโครงการจัดการศึกษา โดยมีการกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบอันสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาประเภทใดและระดับใดก็ควรจะขาดหลักสูตรเสียมิได้ เพราะหลักสูตรจะเป็นโครงร่างกำหนดไว้ว่าจะให้เด็กได้รับประสบการณ์อะไรบ้างจึงจะเป็นประโยชน์ต่อเด็กและสังคม นอกจากนี้หลักสูตรยังช่วยให้บุคคลต่างๆสามารถกำหนดแนวทางในการประกอบอาชีพตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง เพื่อบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้หลายท่าน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรว่า มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

วิไลวรรณ ห่มขาว (2553, หน้า 21) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่าหลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะหลักสูตรเป็นตัวแบบในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีมาตรฐานตามที่กำหนด ให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมุ่งให้เกิดในตัวผู้เรียนและสอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน ที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553, หน้า 13) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรสรุปได้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นเสมือนเป้าหมายลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ
2. หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา
3. หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา
4. ในระดับโรงเรียนหลักสูตรจะให้แนวปฏิบัติครู

5. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

6. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่า ผู้เรียนและสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่จะเป็นประโยชน์แก่เด็กโดยตรง

7. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่าเนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม

8. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า วิธีการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปด้วยความราบรื่นและผาสุกเป็นอย่างไร

9. หลักสูตรข่อมทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตว่าจะเป็นอย่างไ

10. หลักสูตรข่อมกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะ เจตคติของผู้เรียนในอันที่จะอยู่ร่วมในสังคม และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและชาติบ้านเมือง

รัชต์วดี วรกิตต์สกุลชัย (2555, หน้า 13) สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรเป็นมวลความรู้และประสบการณ์ที่มีความสำคัญในการนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษาที่วางไว้ หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอดเจตนารมณ์หรือเป้าประสงค์ของการศึกษาของชาติไปแปลงเป็นการกระทำขั้นพื้นฐานในโรงเรียนหรือสถานศึกษา กล่าวได้ว่า หลักสูตรคือหัวใจทางการศึกษา เพราะถ้าปราศจากหลักสูตร การศึกษาข่อมดำเนินการไม่ได้ คือไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้เกิดขึ้นได้

จำปา สุขสว่าง (2555, หน้า 14) ได้กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญเนื่องจากเป็นโครงร่าง ที่กำหนดประสบการณ์ที่เด็กจะได้รับ จึงเป็นประโยชน์ต่อเด็กและสังคม โดยเฉพาะเมื่อใช้หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียนแต่ละสาขา แต่ละระดับการศึกษาจะได้รับการศึกษาในแนวเดียวกัน นอกจากนี้หลักสูตรยังเป็นเครื่องมือชี้ให้เห็นลักษณะของสังคมในอนาคต ดังนั้นหลักสูตรเป็นเสมือนเป้าหมายหรือจุดหมายให้มีความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

สรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นเอกสารหลัก ที่จัดโอกาสการเรียนรู้และประสบการณ์ที่คาดหวังให้แก่ผู้เรียน เป็นจุดหมายปลายทางที่สังคมคาดหวัง เมื่อผู้เรียนจบหลักสูตร ขณะเดียวกันยุคสมัยสังคมเปลี่ยนแปลง หลักสูตรต้องปรับปรุงพัฒนาเป็นกระบวนการต่อเนื่อง หลักสูตรจึงเป็นเอกสารที่จะเป็นผู้นำไปใช้ หลักสูตรไม่สามารถแสดงกิจกรรมด้วยตัวหลักสูตรเองจำเป็นต้องใช้กิจกรรมอื่นมาช่วยเช่น การพัฒนาหลักสูตร การสร้างหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร ตัวหลักสูตรจึงเป็นผู้ถูกกระทำตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม หลักสูตรมีความสำคัญยิ่งเปรียบเสมือน

เข้มทิศที่จะนำทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุผล การพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นงานสำคัญที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกัน เพราะถ้าหลักสูตรดี ถูกต้อง เหมาะสม การจัดการศึกษาย่อมเป็นไปอย่างราบรื่น สามารถสร้างลักษณะสังคมที่ดีได้

องค์ประกอบของหลักสูตร

หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน เนื่องจากเป็นเสมือนเข็มทิศที่คอยชี้แนวทางการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูและการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนของแต่ละโรงเรียนให้มีคุณภาพเท่าเทียมกัน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือกันของทุกฝ่ายที่ต้องเข้าใจร่วมกันถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร ได้มีวิชาการและนักการศึกษาได้อธิบายถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 2) กล่าวว่าองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรประกอบด้วย วิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โครงสร้างเวลา การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษา และเอกสารหลักฐานทางการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2552ก, หน้า 38) ได้กล่าวว่าหลักสูตรสถานศึกษา ถือเป็นเอกสารสำคัญที่ครูจะใช้สำหรับการจัดทำหน่วยการเรียนการสอน และการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาควรมีข้อมูลที่ชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติ องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่

1. ส่วนนำ ข้อมูลส่วนนี้ช่วยให้ครูผู้สอนทราบถึงเป้าหมายโดยรวมของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน เช่น วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลาง เป็นต้น
2. โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา เป็นส่วนที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดรายวิชาที่จัดสอนในแต่ละปี/แต่ละภาคเรียน ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พร้อมทั้งจำนวนเวลาเรียน หรือหน่วยกิจของรายวิชาเหล่านั้น คำอธิบายรายวิชา ส่วนนี้เป็นรายละเอียดที่ช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนจะเรียนรู้อะไรจากรายวิชานั้นๆ ในคำอธิบายรายวิชาจะประกอบไปด้วย รหัสวิชา ชื่อรายวิชา ประเภทรายวิชา (พื้นฐาน เพิ่มเติม) กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับที่สอน พร้อมทั้งคำอธิบายให้ทราบว่าเมื่อเรียนรายวิชานั้นแล้วผู้เรียนจะมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะหรือเจตคติอะไร ซึ่งระบุให้ทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ หรือประสบการณ์สำคัญที่ผู้เรียนจะได้รับด้วยก็ได้

3. เกณฑ์การวัดประเมินผลและจบหลักสูตร เป็นส่วนที่สถานศึกษากำหนด คุณสมบัติของผู้ที่จะจบการศึกษาในแต่ละระดับ โดยพัฒนาเกณฑ์ดังกล่าวให้สอดคล้องสัมพันธ์กับ เกณฑ์การจบหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ (2552ข, หน้า 2) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา หากไม่นับรวมปกของหลักสูตรและประกาศของโรงเรียนแล้ว ควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ส่วนนำ
  - 1.1 ความนำ
  - 1.2 วิสัยทัศน์ของโรงเรียน
  - 1.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
  - 1.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์
2. โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
3. คำอธิบายรายวิชา
4. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
5. เกณฑ์การจบการศึกษา

เซเลอร์และวิลเลียม (Saylor & William, 1994, p. 17) ได้กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบของ หลักสูตร หลักสูตรประกอบไปด้วย 4 อย่าง คือ

1. ความมุ่งหมายของการศึกษา
2. จัดเนื้อหาวิชา
3. กิจกรรมการเรียนการสอน
4. การประเมินผล

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ที่มีความสำคัญ อย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ จุดหมายและจุดประสงค์ เนื้อหาสาระและประสบการณ์ การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางและกรอบในการดำเนินงานการศึกษา ให้เป็นไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้พัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน หลักสูตรจะชี้แนะให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สามารถสร้างมวลประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองใน ด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์จนบรรลุผลตามจุดหมาย ของการจัดการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2551 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 12 และมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และมติคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นไปตามเจตนารมณ์มาตรา 80 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดหลักสูตร โครงสร้างแนวการดำเนินการ และหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พอสรุปได้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 3-35)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้ จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในเอกสารนี้ ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนที่ชัดเจนตลอดแนว ซึ่งจะสามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติจนถึงสถานศึกษา จะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ และครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ในการวางแผน ดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐาน ของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

1. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

1.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

1.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมแสวงหาความรู้ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

1.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลการจัดการ

ปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

1.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

- 2.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2.2 ซื่อสัตย์สุจริต
- 2.3 มีวินัย
- 2.4 ใฝ่เรียนรู้
- 2.5 อยู่อย่างพอเพียง
- 2.6 มุ่งมั่นในการทำงาน
- 2.7 รักความเป็นไทย
- 2.8 มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

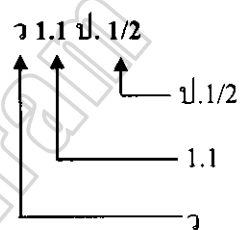
ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไรและประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

ตัวชี้วัด

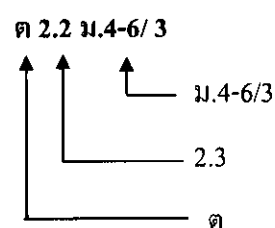
ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนและเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับกาวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

หลักสูตรได้มีการกำหนดรหัสกำกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เพื่อความเข้าใจและให้สื่อสารตรงกัน ดังนี้

ตัวชี้วัดชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ข้อที่ 2
สาระที่ 1 มาตรฐานข้อที่ 1
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ตัวชี้วัดชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อที่ 3
สาระที่ 2 มาตรฐานข้อที่ 2
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้อง เรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

ภาษาไทย : ความรู้ ทักษะและวัฒนธรรมการใช้ภาษา เพื่อ การสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่าภูมิปัญญา ไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ

คณิตศาสตร์ : การนำความรู้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการ แก้ปัญหา การดำเนินชีวิต และศึกษาต่อ การมีเหตุผล มีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ พัฒนาการ

วิทยาศาสตร์ : การนำความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม : การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก อย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย

สุขศึกษาและพลศึกษา : ความรู้ ทักษะและเจตคติในการสร้างเสริมสุขภาพพลานามัย ของตนเองและผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพอย่างถูกวิธีและทักษะ ในการดำเนินชีวิต

ศิลปะ : ความรู้และทักษะในการคิดริเริ่ม จินตนาการ สร้างสรรค์งานศิลปะ สุนทรียภาพ และการเห็นคุณค่าทางศิลปะ

การงานอาชีพและเทคโนโลยี : ความรู้ ทักษะ และเจตคติในการทำงาน การจัดการ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการใช้เทคโนโลยี

ภาษาต่างประเทศ : ความรู้ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาต่างประเทศ ในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้และการประกอบอาชีพ

ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรก ของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิด พื้นฐานการติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนา คุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนบุคคล มีทักษะในการคิดวิจารณ์ ตัดสินใจ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) การศึกษาระดับนี้เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน แต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนเองและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำ สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง
2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณหน้าของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมง ต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นค.)
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียน วันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณหน้าของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมง ต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นค.)

โครงสร้างเวลาเรียน

การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานและเพิ่มเติม สถานศึกษาสามารถดำเนินการ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา สามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด

2. ระดับมัธยมศึกษา ต้องจัดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนด และสอดคล้องกับเกณฑ์การจบหลักสูตร

สำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติมทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความพร้อม จุดเน้นของ สถานศึกษาและเกณฑ์การจบหลักสูตร เฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สถานศึกษาอาจจัด ให้เป็นเวลาสำหรับสาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระ การเรียนรู้คณิตศาสตร์

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 360 ชั่วโมงนั้น เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรม แนะแนวกิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ในส่วนกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ระดับ ประถมศึกษา (ป.1-6) รวม 6 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) รวม 3 ปีจำนวน 45 ชั่วโมง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4-6) รวม 3 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง

การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การจัดการศึกษาบางประเภทสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัธยาศัย สามารถนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปรับใช้ได้ตามความ เหมาะสม กับสภาพและบริบทของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ในการพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรร กระบวนการเรียนรู้ จัดการ เรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้ง ปลุกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

1. หลักการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตาม มาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมี

ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ชีดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัย กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการ สร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และ แก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการ พัฒนากลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอน จึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้สามารถ เลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึง มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและ เทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

4.1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

4.1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะ กระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.1.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

4.1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

4.1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

4.1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

4.2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

4.2.2 เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อความรู้ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ

4.2.3 ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

4.2.4 มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

4.2.5 ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

การจัดการหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียงเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก

2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

3. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ของผู้เรียน

4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

5. ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ ของผู้เรียน

6. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและ การใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ และสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหา มีความถูกต้อง และทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบ การนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของ ผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดง พัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด การพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับ สถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัด การเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการ ประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการงาน การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็น ผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วม

ประเมิน ในกรณีที่ไม่ว่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้ โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน ทักษะการคิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินผลจากการประเมิน ใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุน การตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

ข้อมูลการประเมินในระดับต่าง ๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ในการตรวจสอบทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษา

ที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันทั่วถึง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา และประสบความสำเร็จในการเรียน

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน

1. การตัดสินการให้ระดับและการรายงานผลการเรียน

1.1 การตัดสินผลการเรียน

ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งสอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ

1.1.1 ระดับประถมศึกษา

1.1.1.1 ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียน

ทั้งหมด

1.1.1.2 ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่

สถานศึกษากำหนด

1.1.1.3 ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา

1.1.1.4 ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตาม

เกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.1.2 ระดับมัธยมศึกษา

1.1.2.1 ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาค

เรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น ๆ

1.1.2.2 ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

1.1.2.3 ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา

1.1.2.4 ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การพิจารณาเลื่อนชั้นทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ถ้าผู้เรียนมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย และสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่าสามารถพัฒนาและสอนซ่อมเสริมได้ ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาที่จะผ่อนผันให้เลื่อนชั้นได้ แต่หากผู้เรียนไม่ผ่านรายวิชาจำนวนมาก และมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น สถานศึกษาอาจตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้เรียนซ้ำชั้นได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงวุฒิภาวะและความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 การให้ระดับผลการเรียน

1.2.1 ระดับประถมศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษาสามารถให้ระดับผลการเรียนหรือระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียน เป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ และระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่าน และไม่ผ่าน

1.2.2 ระดับมัธยมศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับ

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่าน และไม่ผ่าน

1.3 การรายงานผลการเรียน การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครองและผู้เรียนทราบความก้าวหน้า ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมิน

และจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนที่สะท้อนมาตรฐาน
การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

2. เกณฑ์การจบการศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเกณฑ์
กลางสำหรับการจบการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 เกณฑ์การจบระดับประถมศึกษา

2.1.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติมตาม โครงสร้าง
เวลาเรียน ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

2.1.2 ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมิน
ตามที่สถานศึกษากำหนด

2.1.3 ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนในระดับ
ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.1.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์
การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.1.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การ
ประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2 เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่เกิน 81 หน่วยกิต โดยเป็น
รายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2.2 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต
โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต

2.2.3 ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับผ่าน
เกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์
การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การ
ประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3 เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.3.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติม ไม่น้อยกว่า 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3.2 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติม ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต

2.3.3 ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับ ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

สำหรับการจบการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัธยาศัย ให้คณะกรรมการของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์ในแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการ เรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มเป้าหมาย

เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษา เป็นเอกสารสำคัญที่บันทึกผลการเรียน ข้อมูลและ สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

1.1 ระเบียบแสดงผลการเรียน เป็นเอกสารแสดงผลการเรียนและรับรองผล การเรียนของผู้เรียนตามรายวิชา ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ผลการประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา และผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา จะต้องบันทึกข้อมูลและออกเอกสารนี้ให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาระดับ ประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) จบการศึกษากาชาดบังคับ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) จบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) หรือเมื่อลาออกจากสถานศึกษาในทุกกรณี

1.2 ประกาศนียบัตร เป็นเอกสารแสดงวุฒิการศึกษาเพื่อรับรองศักดิ์และสิทธิ์ ของผู้จบการศึกษา ที่สถานศึกษาให้ไว้แก่ผู้จบการศึกษากาชาดบังคับ และผู้จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา เป็นเอกสารอนุมัติการจบหลักสูตรโดยบันทึก รายชื่อและข้อมูลของผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ผู้จบการศึกษ าคาทบังคับ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) และผู้จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)

2. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด เป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำ ขึ้นเพื่อบันทึกพัฒนาการ ผลการเรียนรู้ และข้อมูลสำคัญ เกี่ยวกับผู้เรียน เช่น แบบรายงาน ประจำตัวนักเรียน แบบบันทึกผลการเรียนประจำรายวิชา ระเบียบสะสม ใบรับรองผลการเรียน และเอกสารอื่น ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการนำเอกสารไปใช้

การเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนในกรณีต่าง ๆ ได้แก่ การย้าย สถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคันและขอกลับเข้ารับ การศึกษาต่อ การศึกษาจากต่างประเทศและขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ นอกจากนี้ ยังสามารถ เทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบันการฝึกอบรมอาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว

การเทียบโอนผลการเรียนควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนแรก หรือต้น ภาคเรียนแรก ที่สถานศึกษารับผู้ขอเทียบโอนเป็นผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนผล การเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยสถานศึกษา ที่รับผู้เรียนจากการเทียบโอนควรกำหนดรายวิชา/จำนวนหน่วยกิตที่จะรับเทียบโอนตาม ความเหมาะสม การพิจารณาการเทียบโอน สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา และเอกสารอื่น ๆ ที่ให้ข้อมูลแสดงความรู ้ ความสามารถของผู้เรียน
2. พิจารณาจากความรู้ ความสามารถของผู้เรียนโดยการทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ
3. พิจารณาจากความสามารถและการปฏิบัติในสภาพจริง การเทียบโอนผลการเรียน ให้เป็นไปตาม ประกาศ หรือ แนวปฏิบัติ ของกระทรวงศึกษาธิการ

ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการ พัฒนาหลักสูตรนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริม การใช้และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลให้ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติ

ระดับท้องถิ่น ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษา ให้ประสบความสำเร็จ โดยมีภารกิจสำคัญ คือ กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับท้องถิ่น โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสิ่งที่มีความต้องการในระดับชาติ พัฒนาระบบการเรียนรู้ท้องถิ่น ประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริม ติดตามผล ประเมินผล วิเคราะห์ และรายงานผลคุณภาพของผู้เรียน

สถานศึกษา มีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงาน ต้นสังกัดอื่นๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้ง สถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

จึงกล่าวได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 12 และมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และมติคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นไปตามเจตนารมณ์มาตรา 80 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อเป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพทั้งด้านความรู้ และทักษะชีวิต ยึดหลักการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาให้มีบทบาทในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง โดยสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและบริบทชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

หลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมากเพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนให้เหมาะสมกับสภาพ ความต้องการ และสอดคล้องกับ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จึงได้มีนักวิชาการทางการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับหลักสูตรที่แตกต่างกัน ดังนี้

ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

ฉันท ชาคุดทอง (2551, หน้า 98) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษาไว้ว่า การเรียนทั้งมวลและประสบการณ์อื่นๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนพัฒนาผู้เรียน โดยต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ ทั้งรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาที่ต้องการเรียนเพิ่มเติม เป็นรายปีหรือรายภาค จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกภาคเรียนและกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้สถานศึกษาจัดทำรายละเอียดสาระของหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ รวมทั้งจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมายด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 170) ได้กล่าวถึง หลักสูตรสถานศึกษาไว้ว่า สถานศึกษาเป็นแหล่งของการแสวงหาความรู้ จึงต้องมีหลักสูตรเป็นของตนเอง คือหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การเรียนรู้ทั้งมวล และประสบการณ์อื่นๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยจะต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ทั้งรายวิชาที่เป็นพื้นฐาน และรายวิชาที่ต้องการเรียนเพิ่มเติม เป็นรายปี หรือรายภาคเรียน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกภาคเรียนและกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษาไว้ว่า แผนหรือแนวทางในการจัดประมวลความรู้และประสบการณ์ซึ่งจัดทำโดยคณะบุคคลในระดับสถานศึกษา เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียนชุมชน และสังคมอย่างมีความสุข การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาพิจารณาจากหลักสูตรแกนกลาง และกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น นอกจากนั้นสถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถพัฒนาเพิ่มเติมในส่วนที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทและจุดเน้นของสถานศึกษา ตลอดจนความต้องการ ความถนัดและความสามารถของผู้เรียน

วิทยา สุทธิ (2555, หน้า 32) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษาว่า หมายถึง แนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษา หรือมวลประสบการณ์ต่างๆที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น หรือพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของสถานศึกษา โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง และมีสาระสำคัญสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง

อัสวเดช ชาติรัมย์ (2556, หน้า 21) กล่าวว่าไว้ว่า หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง แนวการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตที่จะต้องมีชีวิตที่ดี มีคุณภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เมื่อเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งประกอบไปด้วยจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัตถุประสงค์ คุณภาพผู้เรียน เนื้อหาสาระการเรียนรู้ โครงสร้างหลักสูตร เวลาเรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ความคาดหวังรายปี/รายภาค ในแต่ละสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ และวิธีการวัดและประเมินผล

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่โรงเรียน จัดทำขึ้นเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สามารถ นำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ จนมีมีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคมและโลกอย่างมีความสุข โดยนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาเป็นกรอบทิศทางการดำเนินงาน โดยมีการร่วมมือกันระหว่าง โรงเรียน สังคม ชุมชน เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

ความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่เกิดจากการที่สถานศึกษานำสภาพต่าง ๆ ที่เป็น ปัญหา จุดเด่น เอกลักษณ์ของชุมชน สังคม ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ มากำหนด เป็นสาระและจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบนพื้นฐานของหลักสูตรแกนกลาง และเพิ่มเติม สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ หรือรายวิชาได้ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน โดยความร่วมมือของทุกคนในโรงเรียนและชุมชน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ และแผนพัฒนาคุณภาพ เพื่อนำไปสู่การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับ ความสำคัญหลักสูตรสถานศึกษาไว้ดังนี้

รววัฒน์ หนูเนียม (2553, หน้า 2) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษามีความสำคัญต่อการช่วยพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน สามารถชี้แนะให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้พยายามจัดมวลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้าน ความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์บรรลุตามจุดหมายของการจัดการศึกษา

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2553, หน้า 1) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษา มีความสำคัญ ดังนี้

1. เป็นข้อกำหนดที่ทุกคนในสถานศึกษาต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานที่กำหนด และพัฒนาให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ความต้องการของ ผู้เรียน สถานศึกษาและเป็นไปตามสภาพปัญหาของชุมชน สังคม

2. เป็นเอกสารที่บุคคลภายนอกหรือหน่วยงานต่าง ๆ ใช้ประโยชน์ในกรณีที่ต้องการ ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3. เป็นเอกสารที่ใช้ประกอบการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อประเมินให้สอดคล้อง กับสภาพจริงในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

จำปา สุขสว่าง (2555, หน้า 14) กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญเนื่องจากเป็น โครงสร้าง ที่กำหนดประสบการณ์ที่เด็กจะได้รับ จึงเป็นประโยชน์ต่อเด็กและสังคม โดยเฉพาะเมื่อใช้ หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียนแต่ละสาขา แต่ละระดับการศึกษาจะได้รับ การศึกษาแนวเดียวกัน นอกจากนี้หลักสูตรยังเป็นเครื่องชี้ให้เห็นลักษณะของสังคมในอนาคต ดังนั้นหลักสูตรเป็นเสมือนเป้าหมายลอมพลอมให้มีความเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญ อกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

วิทยา สุทธิ (2555, หน้า 33) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา ผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จนบรรลุผลตาม จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

ช่อเพชร วงศ์เสนา (2557, หน้า 13) กล่าวว่าถึงความสำคัญของหลักสูตร ไว้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เพราะหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่กำหนด ไว้ว่าจะให้ผู้เรียนรับประสบการณ์อะไรบ้าง จึงจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม อีกทั้ง ยังทำให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความสนใจ ความถนัดที่แท้จริงของตนเอง และพัฒนาตนเอง ได้เต็มตามศักยภาพ

สรุปได้ว่า หลักสูตรสถานศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน สามารถ ชี้นำให้ผู้บริหาร ครู อาจารย์และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จัดมวลงประสบการณ์ให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จนบรรลุผลตามจุดหมายของการจัดการศึกษา

การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้

เมื่อมีการพัฒนาหลักสูตรใหม่โดยเฉพาะหลักสูตรในระดับสถานศึกษา ที่เรียกว่า หลักสูตรสถานศึกษา โดยมีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมีผู้รู้ นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้คำนิยาม ของคำว่า การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ดังนี้

นัยนา จันทรสมัย (2558, หน้า 14) ได้ให้ความเห็นว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตร เพราะเป็นการนำอุดมการณ์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชา และประสบการณ์การเรียนรู้ที่คัดสรรอย่างดีแล้วไปสู่ผู้เรียน นักพัฒนาหลักสูตรทุกคนต่างก็ยอมรับความสำคัญของขั้นตอนในการนำหลักสูตรไปใช้ว่ามีความสำคัญยิ่งกว่าขั้นตอนอื่นใดทั้งหมด เป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวของหลักสูตรโดยตรง หลักสูตรแม้จะได้รับการไว้ดีเพียงใดก็ตาม ยังไม่สามารถจะกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ ถ้าหากว่าการนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ดีเพียงพอ ความล้มเหลวของหลักสูตรจะบังเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะฉะนั้น การนำหลักสูตรไปใช้จึงมีความสำคัญที่บุคคลผู้เกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปใช้จะต้องทำความเข้าใจกับวิธีการขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ตามความมุ่งหมายทุกประการ

ทศพร สิทธิโชติ (2558, หน้า 16) ได้ให้ความเห็นว่า การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้หมายถึง การดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ ที่จะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นดำเนินไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย นับแต่การเตรียมบุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สภาพแวดล้อม และการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

สุเทพ อ่วมเจริญ (2557, หน้า 8) ได้ให้ความเห็นว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร เป็นกระบวนการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ในการนำหลักสูตรไปสู่โรงเรียนและจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้เป็นงานเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ตั้งแต่ระดับกระทรวงศึกษาธิการ แต่ละฝ่ายมีความเกี่ยวข้องในแต่ละส่วนของการนำหลักสูตรไปใช้ เช่น หน่วยงานส่วนกลางเกี่ยวข้องในด้านการบริหารและบริหารหลักสูตร กับการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ จำต้องเป็นขั้นตอนตามลำดับ นับแต่ขั้นการวางแผน และเตรียมการในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร และการเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ขั้นต่อมาคือการดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีระบบ นับแต่การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร การบริการวัสดุหลักสูตรและสิ่งอำนวยความสะดวกในการนำหลักสูตรไปใช้ และดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ส่วนขั้นสุดท้ายต้องติดตามประเมินผลการทำงานของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ถือเป็นการดำเนินการที่สำคัญ ที่จะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นบรรลุผลตามจุดหมาย และเป็นกระบวนการที่ต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่าย และที่สำคัญที่สุดคือครูผู้สอน

อดิตาล วงศ์บุญตาม (2557, หน้า 1) ได้ให้ความเห็นว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นกระบวนการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ในการนำหลักสูตรไปสู่โรงเรียนและจัดการเรียนการสอน

เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ตั้งแต่ระดับ กระทรวงศึกษาธิการ แต่ละฝ่ายมีความเกี่ยวข้องกัน เช่น หน่วยงานส่วนกลางเกี่ยวข้องในด้านการบริหารและบริหารหลักสูตรกับการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ จำเป็นต้องมีลำดับขั้นตอนการใช้ ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน และเตรียมการในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
2. ขั้นดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีระบบ การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร การบริการวัสดุ ฯลฯ
3. ขั้นติดตามประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ถือเป็นกระบวนการที่สำคัญ ที่จะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นบรรลุผลตามจุดหมาย และเป็นกระบวนการที่ต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่าย และที่สำคัญที่สุดคือครูผู้สอน

สรุปได้ว่า การใช้หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้หลักสูตรที่สถานศึกษาสร้างขึ้น ดำเนินไปสู่การปฏิบัติอย่างมีระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เริ่มตั้งแต่การวางแผนจัดทำหลักสูตร การใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบด้วยการบริหารจัดการหลักสูตร การส่งเสริมสนับสนุนด้านต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้หลักสูตร ตลอดจนการกำกับติดตามและประเมินผล เพื่อช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การนำหลักสูตรไปใช้บรรลุผลสูงส่งนั่นคือผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

หลักการสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้

หลักการสำคัญในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ มีผู้รู้และนักวิชาการได้นำเสนอแนวทางการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่มีหลักการสำคัญไว้ดังนี้

ภาวศุทธิ ภัทราภรณ์ (2553, หน้า 2) ได้นำเสนอหลักการสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ไว้ดังนี้

1. มีการวางแผนและเตรียมการในการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจะได้ศึกษาวิเคราะห์ ทำความเข้าใจหลักสูตรที่จะนำไปใช้ให้มีความเข้าใจตรงกันเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทำนองเดียวกันและสอดคล้องต่อเนื่องกัน
2. มีคณะบุคคลทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นที่จะต้องทำหน้าที่ประสานงานกันเป็นอย่างดี ในแต่ละขั้นตอนในการนำหลักสูตรไปใช้

3. ดำเนินการอย่างเป็นระบบเป็นไปตามขั้นตอนที่วางแผนและเตรียมการไว้ การนำหลักสูตรไปใช้ จะต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ ที่จะช่วยให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบความสำเร็จ ได้ ปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เอกสารหลักสูตร ตลอดจนสถานที่ต่าง ๆ ที่จะ เป็นแหล่งให้ความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จะต้องได้รับการจัดเตรียมไว้เป็นอย่างดี และ พร้อมที่จะให้การสนับสนุนได้เมื่อได้รับการร้องขอ

4. ครูเป็นบุคลากรที่สำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนั้น ครูจะต้องได้รับการ พัฒนาอย่างเต็มที่และจริงจัง ตั้งแต่การอบรมความรู้ ความเข้าใจทักษะและเจตคติเกี่ยวกับการใช้ หลักสูตรอย่างเข้มข้น

5. การนำหลักสูตรไปใช้ ควรจัดตั้งให้มีหน่วยงานที่มีผู้อำนวยการพิเศษ เพื่อให้การ สนับสนุนและพัฒนาครู โดยการทำหน้าที่นี้เทศ ติดตามผลการนำหลักสูตรไปใช้ และควร ปฏิบัติงานร่วมกับครูอย่างใกล้ชิด

6. หน่วยงานและบุคลากรในฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ ไม่ว่าจะเป็นส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่นต้องปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่และ เต็มความสามารถ

7. การนำหลักสูตรไปใช้สำหรับผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกหน่วยงาน จะต้อง มีติดตามและประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อจะได้นำข้อมูลต่าง ๆ มาประเมินวิเคราะห์ เพื่อพัฒนา ทั้งในแง่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และการวางแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้ ให้มี ประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ธัญพร ชัยงาม (2558, หน้า 1) ได้นำเสนอหลักการสำคัญการนำหลักสูตรไปใช้ไว้ดังนี้

1. จะต้องมีการวางแผนและเตรียมการในการนำหลักสูตรไปใช้ ทั้งนี้บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้ศึกษาวิเคราะห์ ทำความเข้าใจหลักสูตรที่จะนำไปใช้ให้มีความเข้าใจตรงกัน เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทำนองเดียวกันและสอดคล้องต่อเนื่องกัน

2. จะต้องมืองค์คณะบุคคลทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นที่จะต้องทำหน้าที่ ประสานงานกันเป็นอย่างดีในแต่ละขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปใช้ นับแต่การเตรียมการนำ หลักสูตรไปใช้ในด้านวิธีการ สื่อ การประเมินผล การจัดอบรมผู้ที่จะไปพัฒนาครู การอบรมผู้ใช้ หลักสูตรในท้องถิ่น การนำหลักสูตรไปใช้ของครู และการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร ของครู ฯลฯ

3. การนำหลักสูตรไปใช้จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบเป็นไปตามขั้นตอนที่ วางแผนและเตรียมการไว้

4. การนำหลักสูตรไปใช้จะต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญที่จะช่วยในการนำหลักสูตรไปใช้ประสบความสำเร็จได้ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้คือ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เอกสารหลักสูตรต่างๆ ตลอดจนสถานที่ที่จะเป็นแหล่งให้ความรู้ประสบการณ์ต่างๆ สิ่งเหล่านี้จะต้องได้รับการจัดเตรียมไว้เป็นอย่างดี และพร้อมทั้งจะทำให้การสนับสนุนเมื่อได้รับการร้องขอ

5. ครูเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนั้นครูจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่และจริงจัง เริ่มตั้งแต่การอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจทักษะ และเจตคติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอย่างเข้มแข็ง การให้การสนับสนุนด้านปัจจัยต่างๆ แก่ครู และพัฒนาตัวครูเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน

6. การนำหลักสูตรไปใช้ ควรจัดตั้งให้มีหน่วยงานที่มีผู้อำนวยการพิเศษ เพื่อให้การสนับสนุนและพัฒนาครู โดยทำหน้าที่นี้เทศ ติดตามผลและควรปฏิบัติงานร่วมกับครูอย่างใกล้ชิด

7. หน่วยงานและบุคลากรในฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ไม่ว่าจะเป็นส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่น ต้องปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่และเต็มความสามารถ

8. การนำหลักสูตรไปใช้สำหรับผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย ทุกหน่วยงานจะต้องมีการติดตามและประเมินผลเป็นระยะๆ ซึ่งจะต้องกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ ทั้งนี้เพื่อจะได้นำข้อมูลต่างๆ มาประเมิน วิเคราะห์ เพื่อพัฒนาทั้งในแง่ของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและการวางแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

จากแนวทางการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีจุดหมายของหลักสูตร ในการเลือกและจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งครูมีส่วนสำคัญ กระบวนการนี้ ที่จะต้องรู้ว่าปัจจัยต่างๆ เช่น ความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วงเวลาเรียน ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยปัจจัยเหล่านี้ต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการกำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นการบริหารจัดการหลักสูตรในระดับสถานศึกษานั้นเอง

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ เป็นการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาผู้เรียนแบบ

องค์กรวม ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความเห็นและนิยามการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 35) กล่าวว่า สถานศึกษามีภารกิจหลักในการจัดการศึกษา ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และดำเนินการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องสร้างความมั่นใจต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน ว่าผู้เรียนจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ /ตัวชี้วัด และเกิดสมรรถนะสำคัญ ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ดังกล่าว สถานศึกษาจะต้องออกแบบหลักสูตรให้ครอบคลุมส่วนที่เป็นหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุถึงคุณภาพตามมาตรฐาน อันเป็นความคาดหวังที่กำหนดไว้ร่วมกันในการพัฒนาเยาวชนทุกคนในชาติ นอกจากนั้นหลักสูตรสถานศึกษายังต้องสอดคล้องกับ สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน สามารถอยู่ในสังคมแวดล้อมได้อย่างมีความสุข

ยงยุทธ สิมสีพิมพ์ (2553, หน้า 1) ได้ให้ความเห็นว่า นอกจากสถานศึกษาจะต้องพัฒนาหลักสูตรที่ครอบคลุมส่วนสำคัญดังกล่าวแล้วยังต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องมีการเตรียม วางแผน เพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องศึกษา และทำความเข้าใจหลักสูตรใหม่ และเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร พิจารณาดังงบประมาณและอาคารสถานที่ว่าพอเพียงหรือไม่ การเตรียมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรจะดำเนินการ โดยวิธีใด การวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรอย่างละเอียดรอบคอบ และมีขั้นตอน จะทำให้การใช้หลักสูตรประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โรงเรียนควรมีการส่งเสริมสนับสนุน การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสม เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งมีบริบทต่างกัน ความพร้อมต่างกัน อีกทั้งมีความแตกต่างกันในด้านงบประมาณ ทรัพยากร สถานที่ และบุคลากร รวมทั้งผู้เรียนในสถานศึกษา แต่ละสถานศึกษาก็มาจากพื้นเพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมที่ต่างกัน มีความสามารถ ตลอดจนความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้น การวางแผนในการบริหารจัดการหลักสูตร จึงควรพิจารณาให้สอดคล้องสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวด้วย นอกจากนั้นสถานศึกษาจะต้องมีการติดตาม คุณภาพการจัดทำหลักสูตร และการจัดการเรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ครบวงจร และนำผลจากการติดตาม กำกับดูแลคุณภาพนั้นมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สุภิญญา ฉางพรวาด (2554, หน้า 32) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการหลักสูตรไว้ว่าเป็น การดำเนินงานที่เกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีการเตรียมการ เกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ การวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดสรรทรัพยากร และการติดตามประเมินผลในการนำ หลักสูตรไปใช้

ฉัตรมน อินทร (2555, หน้า 26) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการด้านวิชาการทางด้านหลักสูตร ที่จะนำไปใช้ในการพัฒนา ผู้เรียน โดยมีการวางแผนจัดทำหลักสูตรให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียนและสภาพสังคม ชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไป การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ให้เกิดผลดีกับผู้เรียนและการประเมินผลหลักสูตร เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการเรียน การสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูง โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

ศุภวัฒน์ เทียมศรีรัชนิกร (2555, หน้า 34) กล่าวว่า บทบาทที่สำคัญประการหนึ่งของ สถานศึกษาก็คือ สถานศึกษาต้องสร้างหลักสูตรของตนเอง ที่เรียกว่าหลักสูตรสถานศึกษา ทำให้ ผู้บริหารและครูต้องทำหน้าที่เป็นผู้พัฒนาหลักสูตร ซึ่งหมายถึง การสร้าง การใช้และปรับปรุง หลักสูตร นอกเหนือจากหน้าที่ในการสอน เมื่อสถานศึกษาสร้างหลักสูตรแล้ว ในขั้นตอนต่อไป เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อการใช้หลักสูตรอย่างมี ประสิทธิภาพ หลักสูตรสถานศึกษาจะมีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการหลักสูตร ผลผลิตจาก การบริหารจัดการหลักสูตรจะนำเสนอในหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้บุคคลทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษา ทราบว่า สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างไร ก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านการ สร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ การประสานงาน และการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง การจัดการและ การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่ครอบคลุมทั้งด้านการจัดทำหลักสูตร การควบคุมดูแล รวมทั้งการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาและมีการตอบสนองต่อ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยใช้ทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัดในสถานศึกษานั้นให้เกิด ประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อสร้างความเข้าใจแก่บุคคลทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษาในการจัดการการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

ขั้นตอนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

การบริหารจัดการหลักสูตรเป็นกระบวนการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ซึ่งต้องอาศัย ความร่วมมือของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่

กระทรวงศึกษาธิการได้นำเสนอขั้นตอนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้กับโรงเรียนต่างๆ นำไปใช้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 37) ได้นำเสนอขั้นตอนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ว่า เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ อาทิ ฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. การดำเนินการระดับสถานศึกษา ดำเนินการโดยองค์คณะบุคคลในระดับสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการ เพื่อพิจารณาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งแนวปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระเบียบวัดผล ประเมินผลการเรียน รวมทั้งพิจารณาเกี่ยวกับเอกสารบันทึกและรายงานผลการเรียน ซึ่งต้องใช้ร่วมกันในสถานศึกษานั้นๆ

2. การดำเนินการระดับชั้นเรียน ดำเนินการโดยครูผู้สอนแต่ละคนในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งอาจมีความแตกต่างกัน ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ที่ครูผู้สอนรายวิชาเดียวกัน ระดับชั้นเดียวกัน อาจพิจารณาออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่แตกต่างกันได้ เพราะผู้เรียนที่ครูแต่ละคนรับผิดชอบนั้น อาจมีความต้องการ และความสามารถแตกต่างกันได้ ดังนั้น กิจกรรมการเรียนรู้ หรืองานที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติ สื่อการสอนหรือวิธีการวัดประเมินผลอาจต้องปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

2.1 ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยทั่วไปนั้นดำเนินการ โดยคณะกรรมการหรือคณะทำงานซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการโดยสังเขปดังนี้

2.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

2.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ แหล่งข้อมูลสำคัญมากมายที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อาทิ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหา จุดเน้น ความต้องการของชุมชนและของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน

2.1.3 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พิจารณาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา (เวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน/เพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน)

คำอธิบายรายวิชาและหลักเกณฑ์การจบหลักสูตร พร้อมกันนี้สถานศึกษาจะต้องจัดทำเอกสาร
ระเบียบการวัดผล ประเมินผลเพื่อใช้ควบคู่กับหลักสูตรสถานศึกษา

2.1.4 ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหลักสูตร เมื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเสร็จ
เรียบร้อยแล้ว ก่อนจะดำเนินการในขั้นตอนต่อไป ในการเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาควรมี
การพิจารณาคุณภาพ ความถูกต้องเหมาะสม โดยสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การให้ผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบ หรือการรับฟังความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข
ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.1.5 คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบนำเสนอร่าง เอกสาร
หลักสูตรสถานศึกษา และระเบียบการวัดผลประเมินผลต่อคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อพิจารณาให้
ความเห็นชอบ หากมีข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการก็นำข้อเสนอแนะดังกล่าว ไปพิจารณาปรับปรุง
ร่างหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น ก่อนการอนุมัติใช้ หลักสูตร เมื่อได้รับความ
เห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาแล้ว ให้จัดทำเป็นประกาศหรือคำสั่ง เรื่องให้ใช้
หลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ลงนาม

2.2 ใช้หลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้สอนนำหลักสูตรสถานศึกษาไป กำหนด
โครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย

2.3 ติดตามผลการใช้หลักสูตร ดำเนินการติดตามผลการใช้หลักสูตร
อย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ เพื่อนำผลจากการติดตามมาใช้เป็นข้อมูลพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มี
คุณภาพและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

3. องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา

เอกสารหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเอกสารสำคัญที่ครูจะใช้สำหรับการจัดทำหน่วย การ
เรียนรู้จัดการเรียนการสอน และการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นเอกสารหลักสูตร
สถานศึกษาควรมีข้อมูลที่ชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติ องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร
สถานศึกษา ได้แก่

3.1 ส่วนนำ ข้อมูลในส่วนนี้ช่วยให้ครูผู้สอนทราบถึงเป้าหมายโดยรวม
ของ สถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน เช่น วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลาง เป็นต้น

3.2 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา เป็นส่วนที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนด
รายวิชาที่จัดสอนในแต่ละปี/ภาคเรียน ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรม
พัฒนาผู้เรียน พร้อมทั้งจำนวนเวลาเรียน หรือหน่วยกิตของรายวิชาเหล่านั้น

3.3 คำอธิบายรายวิชา ส่วนนี้เป็นรายละเอียดที่ช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนจะเรียน

อะไรจากรายวิชานั้น ๆ ในคำอธิบายรายวิชาจะประกอบด้วย รหัสวิชา ชื่อรายวิชา ประเภท รายวิชา (พื้นฐาน/เพิ่มเติม) กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้นที่สอน พร้อมทั้งคำอธิบายให้ทราบว่า เมื่อเรียนรายวิชานั้นแล้วผู้เรียนจะมีประสบการณ์สำคัญที่ผู้เรียนจะได้รับด้วยก็ได้

3.4 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นส่วนหนึ่งที่สถานศึกษากำหนดให้ผู้เรียนได้ พัฒนาตนเองตามศักยภาพ ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยระบุแนวการจัดเวลาและแนวทางการ ประเมินกิจกรรม

3.5 เกณฑ์การวัดประเมินผลและจบหลักสูตร เป็นส่วนที่สถานศึกษากำหนด คุณสมบัติของผู้ที่จะจบการศึกษาในแต่ละระดับ โดยพัฒนาเกณฑ์ดังกล่าวให้สอดคล้องสัมพันธ์ กับเกณฑ์การจบหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลาง

4. การกำหนดวิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.1 วิสัยทัศน์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ กำหนดวิสัยทัศน์หลักสูตรไว้ในระดับชาติ เพื่อให้สถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกแห่งใช้ เป็นทิศทางในการจัดการศึกษาของตน เพื่อพัฒนาไปสู่เป้าหมายเดียวกัน อย่างไรก็ตาม หากสถานศึกษามีความต้องการหรือจุดที่ความต้องการเน้นเพิ่มเติม ก็สามารถปรับ เพื่อแสดงจุดเน้น เพิ่มเติมให้ชัดเจนในวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาได้

4.2 สมรรถนะของผู้เรียน เป็นสมรรถนะจำเป็นพื้นฐาน 5 ประการ ที่ผู้เรียน พึงมี ซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมรรถนะเหล่านี้ได้หลอมรวม อยู่ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สมรรถนะ สำคัญ 5 ประการ ได้แก่

- 4.2.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 4.2.2 ความสามารถในการคิด
- 4.2.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 4.2.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- 4.2.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

4.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ที่ กำหนดในหลักสูตรแกนกลางนั้น เป็นคุณลักษณะที่ควรให้เกิดแก่ผู้เรียนทุกคน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่

- 4.3.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 4.3.2 ซื่อสัตย์สุจริต
- 4.3.3 มีวินัย

4.3.4 ใฝ่เรียนรู้

4.3.5 อยู่อย่างพอเพียง

4.3.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

4.3.7 รักความเป็นไทย

4.3.8 มีจิตสาธารณะ

หากวิเคราะห์มาตรฐาน/ตัวชี้วัดของหลักสูตรอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้วจะพบว่า คุณลักษณะเหล่านี้ได้สอดแทรกหลอมรวมอยู่ในมาตรฐานและตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ อยู่แล้ว อย่างไรก็ตามครูผู้สอนอาจเน้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ และสามารถพัฒนาผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนก็ได้ เช่น โครงการประกวดมารยาท โครงการยกย่องประกาศเกียรติคุณผู้ประพฤติตนดีงาม เป็นต้น โรงเรียนอาจกำหนด คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมได้แต่หากเห็นว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางครอบคลุมคุณลักษณะที่จำเป็นเพียงพอแล้ว ก็สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน โดยไม่จำเป็นต้องกำหนดเพิ่มเติมอีกก็ได้

5. การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา องค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษา คือ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาในการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาควรพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

5.1 การกำหนดรายวิชา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้จัดแบ่งองค์ความรู้และทักษะตามมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่

5.1.1 ภาษาไทย

5.1.2 คณิตศาสตร์

5.1.3 วิทยาศาสตร์

5.1.4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

5.1.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

5.1.6 ศิลปะ

5.1.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

5.1.8 ภาษาดังประเทศ

สถานศึกษาจะต้องนำความรู้และทักษะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ (Learning areas) ไปจัดทำรายวิชา (Courses) และกำหนดรหัสวิชาพร้อมทั้งตั้งชื่อรายวิชาให้สะท้อนสิ่งที่สอนในรายวิชานั้น ๆ

5.2 ประเภทรายวิชา

5.2.1 รายวิชาพื้นฐาน เป็นรายวิชาที่เปิดสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องรู้

5.2.2 รายวิชาเพิ่มเติม เป็นรายวิชาที่สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถเปิดสอนเพิ่มเติมจากสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง เพื่อให้สอดคล้องกับจุดเน้น ความต้องการและความถนัดของผู้เรียนหรือความต้องการของท้องถิ่น โดยมีการกำหนดผลการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมต่าง ๆ สถานศึกษาสามารถพิจารณาเปิดสอนรายวิชาเพิ่มเติมได้ตามความพร้อม จุดเน้นของสถานศึกษาและเกณฑ์การจบหลักสูตร โดยอยู่ภายใต้โครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนด สำหรับชื่อรายวิชาเพิ่มเติมนั้นสามารถตั้งได้ตามความเหมาะสม

5.3 คำอธิบายรายวิชา ส่วนนี้เป็นรายละเอียดที่ช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนจะเรียนอะไรจากรายวิชานั้น ๆ ในคำอธิบายรายวิชาจะประกอบด้วยรหัสวิชา ชื่อรายวิชา ประเภทรายวิชา (พื้นฐาน/เพิ่มเติม) กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้นที่สอน พร้อมทั้งคำอธิบายให้ทราบว่าเมื่อเรียนรายวิชานั้นแล้วผู้เรียนจะมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะหรือเจตคติอะไร ซึ่งอาจจะระบุให้ทราบถึงกระบวนการเรียนรู้หรือประสบการณ์สำคัญที่ผู้เรียนจะได้รับด้วยก็ได้

5.4 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นส่วนหนึ่งที่สถานศึกษากำหนดให้ผู้ได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยระบุแนวการจัดเวลา และแนวทางการประเมินกิจกรรม

5.5 เกณฑ์การวัดประเมินผลและจบหลักสูตร เป็นส่วนที่สถานศึกษากำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะจบการศึกษาในแต่ละระดับโดยพัฒนาเกณฑ์ดังกล่าวให้สอดคล้องสัมพันธ์กับเกณฑ์การจบหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลาง

6. การส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน จึงจำเป็นต้องจัดมาตรการส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่

6.1 การพัฒนาบุคลากร มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาหลักสูตรและการใช้หลักสูตร ซึ่งในที่สุดจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาและใช้หลักสูตรแบบอิงมาตรฐานให้ประสบความสำเร็จ สถานศึกษาจะต้องพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้รวมทั้งการวัดประเมินผล โดยมีมาตรฐาน

และตัวชี้วัดเป็นเป้าหมาย การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การฝึกทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม รูปแบบการพัฒนาบุคลากร จะต้องใช้การนิเทศทั้งแบบกลุ่ม และเป็นรายบุคคล โดยการสอนแนะ (Coaching) การศึกษาคูงาน การฝึกอบรมจะต้องได้รับการประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุง การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรกำหนดขั้นตอนการพัฒนา บุคลากร ดังนี้

- 6.1.1 มอบหมายให้คณะทำงานด้านบุคลากรซึ่งต้องดำเนินงาน และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นรูปธรรมทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว
- 6.1.2 ประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นรูปธรรมทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว
- 6.1.3 ดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามแผน ซึ่งอาจดำเนินการได้ในหลาย ลักษณะ เช่น การประชุมสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาคูงาน โดยเฉพาะเน้น การพัฒนาครูผู้สอน ซึ่งเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ ครูจะต้องสามารถ จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตรและการเลือกวิธีการสอนที่ เหมาะสม สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลการนำหลักสูตรไปใช้บรรลุเป้าหมาย
- 6.1.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีมุมหรือศูนย์รวมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐาน เพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง
- 6.1.5 ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสเข้าอบรม แลกเปลี่ยนความรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารจะต้องเป็นที่ปรึกษาของครูในกรณีที่มีปัญหาทางด้านวิชาการหรือบริหารจัดการ และควร จัดให้มีการประชุมเพื่อแก้ปัญหา ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแสวงหาวิธีการใช้ หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

6.2 การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้แบบอิงมาตรฐาน เป็นการปรับกระบวนการจัดการหลักสูตรการสอนที่แตกต่างไปจากเดิม จำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องจัดทรัพยากรและปัจจัยที่เอื้อต่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิด ความสำเร็จต่อการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่

- 6.2.1 จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับการนำหลักสูตรและติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร รวมทั้งงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาบุคลากรและจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ
- 6.2.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอ เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับความต้องการ ให้มีห้องเรียน สถานที่เรียน และ ห้องพิเศษต่างๆ อย่างเพียงพอ เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องเรียนคอมพิวเตอร์

โรงฝึกงาน ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ห้องประชุมขนาดต่าง ๆ สนามกีฬาและโรงยิม เป็นต้น

6.2.3 จัดสรรทรัพยากรของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า โดยเฉพาะด้านการใช้อาคารสถานที่ต่าง ๆ เช่น คำนึงถึงขนาดของห้องเรียนและจำนวนห้องเรียน ห้องสมุดที่เอื้ออำนวยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ

6.2.4 บริหารทรัพยากรบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดครูเข้าสอน เป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะครูจะเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างมากในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จึงควรจัดให้ครูได้สอนตรงตามความรู้ ความสามารถ และความถนัด รวมทั้ง การพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

6.3 การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม การจะส่งเสริมให้การจัดทำและใช้หลักสูตร เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาและสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา ดังนี้

6.3.1 ให้ฝ่ายต่าง ๆ ทั้งผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลโดยตรงจากการใช้หลักสูตรได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรและตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา

6.3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างบรรยากาศการร่วมคิด ร่วมทำ สถานศึกษาควรจัดสรรเวลาให้ครูได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม พยายามลดภาระงานอื่น ๆ ของครูโดยให้มุ่งที่งานสอนเป็นหลัก

6.3.3 สร้างเครือข่ายให้เกิดการมีส่วนร่วม และการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา ซึ่งอาจเป็นเครือข่ายภายใน เช่น เครือข่ายผู้ปกครอง หรือเครือข่ายภายนอก เช่น เครือข่ายสถานศึกษา เครือข่ายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งสามารถจะสนับสนุนและส่งเสริมให้มีทรัพยากรและปัจจัยเพิ่มขึ้นในการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

6.4 การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ ความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับบรรยากาศทางวิชาการ ซึ่งสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดขึ้น โดยดำเนินการ ดังนี้

6.4.1 จัดระบบการบริหารงานทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งเรื่องการจัดกลุ่มผู้เรียนและโครงการที่จะส่งเสริมการเรียนรู้และคุณธรรม การจัดการการสอนของสถานศึกษา การลงโทษและให้รางวัลนักเรียน

6.4.2 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ทั้งห้องสมุด แหล่งการเรียนรู้ มุมค้นคว้า แก่ครูผู้สอนและนักเรียน การพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน

6.4.3 สนับสนุนให้มีระบบข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ทรัพยากร เศรษฐกิจ อาชีพ และความต้องการของท้องถิ่นเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถนำสภาพปัญหาต่าง ๆ นурณาการเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน

6.4.4 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อบริหารจัดการความรู้ในส่วนที่เป็นประสบการณ์ในตัวครู นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้หรือบริหารชั้นเรียนอย่างเหมาะสม อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานเป็นทีม

6.4.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเสนอหรือเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ให้เพื่อนครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้เรียนรู้นวัตกรรมใหม่ ๆ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมความเป็นนักวิชาการแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาอีกด้วย

6.5 การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร เป็นกระบวนการสำคัญที่สถานศึกษาใช้ในการควบคุมคุณภาพโดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการติดตาม เช่น การตรวจเยี่ยมและการสังเกตการณ์ในชั้นเรียน การสอนแนะ การตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ การบันทึกรายงานหลังการสอน การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น สถานศึกษาควรจัดให้มีแผนในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา บนพื้นฐานความรู้สึทที่เป็นกัลยาณมิตร มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และยอมรับการเปลี่ยนแปลงสถานภาพระหว่างกันเป็นผู้นิเทศและผู้ยอมรับการนิเทศ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาเพื่อให้เกิดระบบการนิเทศติดตามที่เป็นกัลยาณมิตรดังกล่าว ควรดำเนินการ ดังนี้

6.5.1 ร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับการนิเทศหรือกำกับติดตาม เพื่อเฝ้าระวังมิให้คุณภาพการจัดทำและใช้หลักสูตรเกิดปัญหา อุปสรรคและส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน

6.5.2 สร้างความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรในเชิงบวกแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ว่ามิได้เป็นกระบวนการจับผิด แต่เป็นกระบวนการดูแล ช่วยเหลือ เพื่อให้การใช้หลักสูตรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

6.5.3 กำหนดข้อตกลงเพื่อการขับเคลื่อน การนิเทศติดตามร่วมกันและมีแผนการดำเนินการอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

6.5.4 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการให้มีการนิเทศ ติดตาม อย่างเป็นระบบ ครบวงจร ทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา อย่างต่อเนื่องและครอบคลุม

6.6 การประกันคุณภาพภายใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สถานศึกษามีการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในและการเตรียมความพร้อมสำหรับประกันคุณภาพภายนอก เป็นระบบควบคุมคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นกลไกสำคัญ ในการสร้างความมั่นใจต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชนว่าจะสามารถจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาต้องจัดระบบประกันคุณภาพที่เน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังนั้นต้องมีการดำเนินการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนพัฒนาคุณภาพ มีเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน แผนปฏิบัติการต้องเน้นผลคุณภาพผู้เรียน มีการรายงานผลอย่างต่อเนื่อง และนำผลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน

6.7 การวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตร การวิจัยจะเป็นที่มาของข้อมูล ข่าวสารที่แม่นยำ ตรงประเด็น แสดงจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา สาเหตุ และแนวทางปรับปรุง พัฒนาให้สถานศึกษา สามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสถานศึกษาควรดำเนินการวิจัย ดังนี้

6.7.1 การวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อนำผลมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียนและความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน ดังนี้

6.7.1.1 การประเมินตัวหลักสูตรโดยมีหัวข้อในการพิจารณา เช่น ความครบถ้วนขององค์ประกอบหลักสูตร ความสอดคล้องของแต่ละองค์ประกอบ ความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและกรอบหลักสูตรท้องถิ่น ความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน ความเหมาะสมของแนวทางการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และระบบการวัดและประเมินผล เป็นต้น

6.7.1.2 การประเมินความต้องการจำเป็นในการศึกษาต่อ และการ ประกอบอาชีพของนักเรียนในอนาคต เพื่อนำมาใช้กำหนดโปรแกรมการเรียน และเวลาเรียน

6.7.1.3 การประเมินความต้องการของพ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชน ในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อนำมาใช้กำหนดโปรแกรมการเรียนและโครงการต่าง ๆ

6.8 การวิจัยประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา จะต้องมีความตระหนักในการปรับปรุงหรือพัฒนา

หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย คุณธรรมบรรลุดตามมาตรฐานการเรียนรู้ระดับชาติ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข กระบวนการประเมินผลการใช้หลักสูตรสามารถดำเนินการได้ทั้งระหว่างการใช้หลักสูตร และ เมื่อนำหลักสูตรไปใช้เรียบร้อยแล้ว หรือการติดตามจากผลผลิตของหลักสูตร คือ ผู้เรียน ที่จบหลักสูตรนั่นเอง เพื่อให้การประเมินผลการใช้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายของการควบคุม คุณภาพสถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินทั้งระบบ ดังนี้

- 6.8.1 กำหนดให้มีการประเมินการใช้หลักสูตรเป็นกิจกรรมหลักของสถานศึกษา
- 6.8.2 สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรด้วยตนเองให้เกิดขึ้นกับคณะครู
- 6.8.3 วางระบบเครือข่ายการทำงานและมอบหมายงานการประเมินให้คณะผู้ปฏิบัติงานแต่ละคณะดำเนินการประเมินเป็นระยะๆ โดยกำหนดให้ชัดเจนว่าคณะใดต้องประเมินรายการใดบ้าง
- 6.8.4 สรุปผลการประเมิน และนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552ก, หน้า 35-36) กล่าวว่า สถานศึกษามีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและดำเนินการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องสร้างความมั่นใจต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชนว่าผู้เรียนจะมีคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และเกิดสมรรถนะสำคัญ ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ดังกล่าว สถานศึกษาจะต้องออกแบบหลักสูตรให้ครอบคลุมส่วนที่เป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุถึงคุณภาพมาตรฐานอันเป็นความคาดหวังที่กำหนดไว้ร่วมกันในการพัฒนาเยาวชนทุกคนในชาติ นอกจากนั้นหลักสูตรสถานศึกษายังต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน และสามารถอยู่ในสังคมแวดล้อมได้อย่างมีความสุข และเกิดความรักความผูกพันในบ้านเกิดเมืองนอน มีบทบาทในการร่วมพัฒนาชุมชน

การบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องมีการวางแผน เพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรใหม่ และเตรียมความพร้อมในการทำหลักสูตรใหม่ โดยพิจารณาถึงงบประมาณ อาคารสถานที่ การเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การวางแผนงานเพื่อใช้หลักสูตรอย่างละเอียดรอบคอบและมีขั้นตอน จะทำให้การใช้หลักสูตรประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โรงเรียนควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสม เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งมีบริบทต่างกัน ความพร้อมต่างกัน อีกทั้งมีความแตกต่างกันในด้านงบประมาณ ทรัพยากร ความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้น การวางแผนในการบริหารจัดการหลักสูตรจึงควรพิจารณาตลอดจนสถานที่ และบุคลากร รวมทั้งผู้เรียนในสถานศึกษาก็มาจากพื้นเพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมที่ต่างกัน มีความรู้ความสามารถตลอดจนความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้นการวางแผนในการบริหารจัดการหลักสูตรจึงควรพิจารณาให้สอดคล้องสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวด้วย

นอกจากนั้น สถานศึกษาจะต้องมีการติดตาม ดูแลคุณภาพการจัดทำหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และครบวงจร และนำผลจากการติดตาม กำกับดูแลคุณภาพนั้นมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และจากแนวคิดดังกล่าว จึงได้กำหนดขอบข่ายการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาไว้ 3 ด้าน ซึ่งในแต่ละด้านได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. ด้านการวางแผนและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ อาทิ ฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อวางแผนการจัดทำและใช้หลักสูตร โดยทั่วไปนั้นมีการดำเนินการใน 2 ส่วน คือ การดำเนินการระดับสถานศึกษา เป็นการดำเนินการของคณะกรรมการสถานศึกษา และการดำเนินการระดับชั้นเรียน เป็นการดำเนินการโดยครูผู้สอนเพื่อออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วยแนวทางการดำเนินงาน ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) คณะกรรมการสถานศึกษา (พิจารณาให้ความเห็นชอบ) 2) การใช้หลักสูตรการเรียนการสอนระดับชั้นเรียน และ 3) การวิจัยและติดตามการใช้หลักสูตร มีรายละเอียดการดำเนินการด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552ก, หน้า 37-38)

1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มีแหล่งข้อมูลสำคัญมากมายที่เป็น

ประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อาทิ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ข้อมูลจากการวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา จุดเน้น ความต้องการของชุมชน และของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน

1.3 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การพิจารณาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา (เวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน) คำอธิบายรายวิชาและเกณฑ์การจบหลักสูตร พร้อมกันนี้สถานศึกษาจะต้องจัดทำเอกสารระเบียบ การวัดผลประเมินผลเพื่อใช้ควบคู่กับหลักสูตรสถานศึกษา

1.4 คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบนำเสนอร่างเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา และระเบียบการวัดประเมินผลต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ หากมีข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการก็ให้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปพิจารณาปรับปรุงร่างหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้นก่อนการอนุมัติ ใช้หลักสูตรเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาแล้วให้จัดทำเป็นประกาศ หรือคำสั่งเรื่องให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ลงนาม

1.5 ใช้หลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้สอนนำหลักสูตรสถานศึกษาไปกำหนดโครงสร้างรายวิชาและออกแบบหน่วยการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย

1.6 วิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตร ดำเนินการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ เพื่อนำผลจากการติดตามมาใช้เป็นข้อมูลพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ และมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

จากแนวทางการวางแผนและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สรุปได้ว่า การวางแผนและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการใช้หลักสูตรใน 2 ระดับ คือ ระดับสถานศึกษา ได้แก่การดำเนินการของคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร รวมทั้งเกณฑ์การจบการศึกษา ระเบียบการวัดผลประเมินผล ให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และระดับชั้นเรียน เป็นการดำเนินการโดยครูผู้สอนเพื่อกำหนดโครงสร้างรายวิชาและออกแบบหน่วยการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย

2. ด้านการส่งเสริม สนับสนุน สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องจัดมาตรการส่งเสริม สนับสนุนการใช้

หลักสูตรในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยแนวทางการดำเนินงานใน 4 ด้าน ได้แก่
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2552ก, หน้า 61-63)

2.1 การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาหลักสูตรและใช้หลักสูตร ซึ่งในที่สุดจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาและใช้หลักสูตรแบบอิงมาตรฐานให้ประสบความสำเร็จ สถานศึกษาจะต้องพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง เน้นการสร้าง ความเข้าใจแก่ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการวัดประเมินผลโดยมีมาตรฐานและตัวชี้วัดเป็นเป้าหมาย การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การฝึกทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม รูปแบบการพัฒนาบุคลากร จะต้องใช้การนิเทศทั้งแบบกลุ่มและเป็นรายบุคคล โดยการสอนแนะ (Coaching) การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม และจะต้องได้รับการประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ

2.2 การจัดสรรงบประมาณ ทรัพยากร ทรัพยากรการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐาน เป็นการปรับกระบวนทัศน์การจัดการหลักสูตรการสอนที่แตกต่างไปจากเดิม จำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องจัดทรัพยากรและปัจจัยที่เอื้อต่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จต่อการนำหลักสูตร ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่

2.2.1 จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับการพัฒนาหลักสูตรและติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร รวมทั้งงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาบุคลากร และจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

2.2.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอเป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับความต้องการ ให้มีห้องเรียน สถานที่เรียน และห้องพิเศษต่าง ๆ อย่างเพียงพอ เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ โรงฝึกงาน ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ห้องประชุมขนาดต่าง ๆ สนามกีฬาและโรงยิม เป็นต้น

2.2.3 จัดสรรการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม และคุ้มค่า โดยเฉพาะด้านการใช้อาคารสถานที่ต่าง ๆ เช่น กำแพงถึงขนาดของห้องเรียนและจำนวนห้องเรียน ห้องสมุด ที่เอื้ออำนวยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ

2.2.4 บริหารทรัพยากรบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดการครูเข้าสอนเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเพราะครูมีบทบาทอย่างมากในการจัดประสบการณ์

การเรียนรู้จึงควรจัดให้ครูได้สอนตรงตามความรู้ความสามารถ และความถนัด รวมทั้งการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

2.3 การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม การจะส่งเสริมให้การจัดทำและใช้หลักสูตร เป็นไปอย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ ภายใน สถานศึกษา และสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา มีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

2.3.1 ให้ฝ่ายต่าง ๆ ทั้งผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลโดยตรงจากการใช้หลักสูตร ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรและ ตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา

2.3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างบรรยากาศการร่วมคิดร่วมทำ สถานศึกษาควรจัดสรรเวลาให้ครูได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน มีการพูดคุย แลกเปลี่ยน ประสบการณ์การทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่ม พยายามลดภาระงานอื่น ๆ ของครู โดยให้มุ่งที่ งานสอนเป็นหลัก

2.3.3 สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ซึ่งอาจเป็นเครือข่ายภายใน เช่น เครือข่ายผู้ปกครอง หรือเครือข่ายภายนอก เช่น เครือข่าย สถานศึกษาเครือข่ายหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ซึ่งสามารถจะสนับสนุนและส่งเสริมให้มี ทรัพยากรและปัจจัยเพิ่มขึ้นในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2.4 การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ ความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับบรรยากาศทางวิชาการซึ่งสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ เกิดขึ้น โดยดำเนินการ ดังนี้

2.4.1 จัดระบบการบริหารงานทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งเรื่อง การจัดกลุ่มผู้เรียนและ โครงการที่จะส่งเสริมการเรียนรู้และคุณธรรม การจัดทำรายงานของ สถานศึกษาการลงโทษ และให้รางวัลผู้เรียน

2.4.2 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ทั้งห้องสมุด แหล่งการเรียนรู้ มุมค้นคว้า แก่ครูผู้สอนและนักเรียน การพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน

2.4.3 สนับสนุนให้มีระบบข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อใช้ในการพัฒนา หลักสูตรรวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ทรัพยากร เศรษฐกิจ อาชีพ และความต้องการ ของท้องถิ่นเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถนำสภาพปัญหาต่าง ๆ บูรณาการ เข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน

2.4.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและบุคลากร ทางการศึกษาเพื่อบริหารจัดการความรู้ในส่วนที่เป็นประสบการณ์ในตัวครูนำมาใช้ให้เกิด

ประโยชน์ ในการจัดการเรียนรู้หรือบริหารชั้นเรียนอย่างเหมาะสม อีกทั้ง เป็นการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานเป็นทีม

2.4.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเสนอหรือเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ให้เพื่อนครู และบุคลากรทางการศึกษาได้เรียนรู้นวัตกรรมใหม่ๆ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมความเป็นนักวิชาการแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาอีกด้วย

จากแนวทางการส่งเสริมสนับสนุน สรุปได้ว่า การส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ การสนับสนุนงบประมาณรวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การส่งเสริมการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรของสถานศึกษา รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนงานทางด้านวิชาการเพื่อให้ครูและผู้ที่ปฏิบัติงานมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อนำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา เป็นการดำเนินการด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนว่า ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามที่คาดหวัง ตามที่กำหนดในมาตรฐานการเรียนรู้ และเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนตามความคาดหวังของสถานศึกษา การกำกับดูแลคุณภาพของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการนำหลักสูตรไปใช้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องมีการกำกับติดตามและประเมินผล ประกอบด้วยแนวทางการดำเนินงานใน 3 ด้าน ได้แก่

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2552ก, หน้า 63 - 65)

3.1 การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร เป็นกระบวนการสำคัญที่สถานศึกษาใช้ในการควบคุมคุณภาพโดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการติดตาม เช่น การตรวจเยี่ยม และการสังเกตการณ์ในชั้นเรียน การสอนแนะ (Coaching) การตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ การบันทึกรายงานหลังการสอน การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น สถานศึกษาควรจัดให้มีแผนนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ ดำเนินการให้กระบวนการนิเทศเป็นวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการศึกษา บนพื้นฐานความรู้สึที่เป็นกัลยาณมิตร มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และยอมรับการเปลี่ยนสถานภาพระหว่างกันเป็นผู้นิเทศและเป็นผู้รับการนิเทศ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาเพื่อให้เกิดระบบการนิเทศติดตามที่เป็นกัลยาณมิตรดังกล่าวนี้ ควรดำเนินการดังนี้

3.1.1 ร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับการนิเทศ หรือกำกับ ติดตาม เพื่อใฝ่ระวังมิให้คุณภาพการจัดทำและใช้หลักสูตรเกิดปัญหา อุปสรรค และส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน

3.1.2 สร้างความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตรในเชิงบวก แก่ครู และบุคลากรทางการศึกษาว่ามีได้เป็นกระบวนการจับผิด แต่เป็นกระบวนการดูแลช่วยเหลือเพื่อให้การใช้หลักสูตรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

3.1.3 กำหนดข้อตกลงเพื่อการขับเคลื่อน การนิเทศติดตามร่วมกัน และมีแผนการดำเนินการอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม

3.1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการให้มีการนิเทศ ติดตาม อย่างเป็นระบบครบวงจรทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและครอบคลุม

3.2 การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน เป็นการควบคุมภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษา มีการจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน และการเตรียมความพร้อมสำหรับประกันคุณภาพภายนอก เป็นระบบควบคุมคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นกลไกสำคัญในการสร้างความมั่นใจต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนว่าจะสามารถจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาต้องจัดระบบประกันคุณภาพที่เน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังนั้นต้องมีการดำเนินการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนพัฒนาคุณภาพ มีเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน แผนปฏิบัติการ ต้องเน้นผลคุณภาพผู้เรียน มีการรายงานผลเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องและนำผลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน

3.3 การวิจัยติดตามผลการใช้หลักสูตร การวิจัยจะเป็นที่มาของข้อมูลข่าวสารที่แม่นยำ แสดงจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา สาเหตุ และแนวทางปรับปรุงพัฒนาให้สถานศึกษาสามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสถานศึกษาควรดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.3.1 การวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อประกอบการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียนและความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน เช่น การประเมินตัวหลักสูตร ความเหมาะสมของแนวทางการจัดการเรียนการสอน การประเมินความต้องการจำเป็นในการศึกษาต่อ การประเมินความต้องการของผู้ปกครอง

3.3.2 การวิจัย ประเมินผลการใช้หลักสูตร การประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมีความตระหนักในการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้เรียนจะได้รับการพัฒนา ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย คุณธรรม บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ระดับชาติ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข กระบวนการประเมินผลการใช้หลักสูตรสามารถ

ดำเนินการได้ ทั้งระหว่างการใช้หลักสูตร และเมื่อนำหลักสูตรไปใช้เรียบร้อยแล้ว หรือ การติดตามจากผลผลิตของหลักสูตร คือ ผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรนั่นเอง เพื่อให้การ ประเมินผลการใช้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายของการควบคุมคุณภาพ สถานศึกษาควรจัดให้มีการ ประเมินทั้งระบบ

การประเมินผลการใช้หลักสูตร มีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ คือ พิจารณา องค์ประกอบของหลักสูตรที่จะประเมิน พิจารณาหลักเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมิน ออกแบบ การจัดเก็บข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้พิจารณาตัดสินใจ ในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป สำหรับประเด็นในการประเมินนั้น สามารถประเมินได้ทั้งเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้หลักสูตร กระบวนการใช้หลักสูตร และผลจากการใช้หลักสูตร อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาควรมุ่งเน้นการประเมินส่วนที่เกี่ยวข้องต่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ และ ควรคำนึงถึงทั้งผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และคุณลักษณะของผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญ โดยนำผลการประเมินระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ เช่น ผลคะแนน NT, O-net, A-net มาพิจารณาทั้งผลการประเมินในภาพรวม และผลการประเมินที่แยกรายวิชา และแยกรายมาตรฐาน หากผลการประเมินไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวัง ควรศึกษาวิเคราะห์ เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงซึ่งสาเหตุย่อมเกิดมาจากปัจจัยและกระบวนการใช้หลักสูตร จากนั้นจึง หาวิธีแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาคุณภาพต่อไป

จากแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาด้านการกำกับดูแลคุณภาพ สรุปได้ว่า การกำกับดูแลคุณภาพ เป็นการติดตาม ดูแลคุณภาพการใช้หลักสูตรและการจัด การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและครบวงจร เพื่อนำผลจากการติดตาม กำกับดูแลคุณภาพนั้น มาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีขอบข่าย การดำเนินงานครอบคลุมใน 3 ด้าน คือ ด้านการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรซึ่งสถานศึกษาควร ดำเนินการอย่างเป็นระบบ ด้านการจัดระบบประกันคุณภาพภายในเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนต่อคุณภาพการศึกษา และด้านการวิจัยติดตามผลการใช้หลักสูตรเป็น กระบวนการค้นหาสาเหตุและปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จเพื่อนำมาใช้ปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษา

บทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

การบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตั้งแต่การวางแผนและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การส่งเสริมสนับสนุน และการกำกับ ดูแลคุณภาพนั้น สังเกตได้ว่าต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคคลและหน่วยงานหลายฝ่าย เพื่อให้เกิด

ประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีนักการศึกษาได้เสนอและแนะนำบทของ ผู้ที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552ก, หน้า 7) ได้กล่าวถึง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ได้มุ่งเน้นการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้หน่วยงานต่างๆ ระดับ ทั้งระดับชาติ เขตพื้นที่ การศึกษา สถานศึกษา ตลอดจนชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาหลักสูตร

มาลินี หมื่นไวย (2553, หน้า 66-70) ได้เสนอว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุ จุดมุ่งหมายได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาหลักสูตรทุกระดับ ต้องมีการประสานสัมพันธ์ และความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งรวมถึงภาคธุรกิจเอกชน บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาและใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมี คุณภาพและประสิทธิภาพ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการหลักสูตร จะต้องทราบถึงบทบาท และหน้าที่ในการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาที่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา เข้าใจบทบาทหน้าที่ของ ผู้บริหารอย่างถ่องแท้และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่อง จะช่วยให้การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาประสบความสำเร็จ ได้อย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาต้อง ปรับเปลี่ยนบทบาทจากการสั่งการมาเป็นผู้ร่วม คือ ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ ผู้บริหาร สถานศึกษาจึงควรมีบทบาท ดังนี้

1.1 จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษา

1.2 เป็นผู้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยร่วมประสานกับบุคลากร ทุกฝ่าย เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนสาระตามหลักสูตร สถานศึกษา

1.3 ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา

1.4 สนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษา มีความรู้ และสามารถในการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

1.5 มีการนิเทศภายใน เพื่อทำการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร สถานศึกษาอย่างมีระบบ

1.6 จัดให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อปรับปรุง พัฒนาสาระ ของหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

2. บทบาทของครูผู้สอน

ครูผู้สอนมีบทบาทโดยตรงในการร่วมพัฒนาหลักสูตร จัดการเรียนรู้ ครูเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการชี้แนะทางการนำความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนรู้วิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูล มีทักษะการใช้สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการสืบค้นข้อมูลมาใช้ได้สะดวก วิธีการที่ครูสามารถทำได้ในฐานะผู้เอื้ออำนวยความสะดวกที่ดี เช่น ให้ออกาสผู้เรียนเข้าไปใช้บริการสืบค้นห้องสมุดของโรงเรียน บอกแหล่งที่มาของข้อมูลให้ผู้เรียนสนใจสามารถสืบค้นได้จากซีดีรอม หรือจากโฮมเพจในอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ ปรึกษาแก่นักเรียนและเป็นผู้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้ก็ต่อเมื่อครูเป็นผู้เรียนรู้มาก่อน นั่นหมายความว่า ครูจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เป็นคนช่างสังเกตและคิดแตกฉานกับข้อมูลและความรู้ที่ผ่านเข้ามาในสมอง ด้วยการตั้งคำถามและหาทางพิสูจน์เรื่องเหล่านี้ให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ครูไม่เพียงแต่จะมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้เท่านั้น แต่ครูต้องมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

- 2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เข้าใจกระจ่าง
- 2.2 ศึกษาหลักการ วิธีการพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา
- 2.3 ร่วมวางแผน และร่วมพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา
- 2.4 ตรวจสอบความสอดคล้องสัมพันธ์กันของสาระที่จัดทำขึ้นตามสภาพปัญหา

ความต้องการของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น กับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชา และมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.5 วางแผนการจัดการเรียนการสอนตามขอบข่ายเนื้อหาสาระมาตรฐาน สัดส่วน ของเวลา และหน่วยการเรียนรู้

2.6 นำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลในห้องเรียน โดยเลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และเหมาะสมกับผู้เรียน

2.7 วางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ได้ข้อมูลที่แสดงความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น และนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป

- 2.8 ร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรกับสถานศึกษา

3. บทบาทของผู้เรียน

เนื่องจากผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการกำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตร ทุกหลักสูตรขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนโดยตรง ผู้เรียนจึงควรมีส่วนแสดงความคิดเห็น

และให้ข้อมูลที่สะท้อนความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ให้ผู้รับผิดชอบพัฒนาหลักสูตร ได้ทราบและเนื่องจากผู้เรียนเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาโดยตรง ผู้เรียนจะมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ คือ เป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุขได้ ผู้เรียนจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเรียนรู้ของตนเองจาก การเป็นผู้รับ มาเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีความมุ่งมั่น ในการพัฒนาตนเอง มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนเอง บทบาทหน้าที่ของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

- 3.1 มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ร่วมกับผู้ปกครองและครู วางแผนการเรียนรู้ของตนเองตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนเอง
- 3.2 มีความรับผิดชอบ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และบริหารจัดการเรียนรู้ ของตนเองให้มีคุณภาพ
- 3.3 ปฏิบัติตนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ พร้อมทั้งสามารถ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
- 3.4 มีการประเมินและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง
- 3.5 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อน โดยช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน
4. บทบาทของผู้ปกครอง
  - การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้เปิดโอกาสให้บิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย ร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (มาตรา 24) ฉะนั้นบิดามารดาและผู้ปกครอง จะต้องปรับเปลี่ยนความคิดในการฝากบุตรหลานไว้ในความดูแล ของครู มาเป็นผู้ร่วมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้ปกครองควรจะมีบทบาท ดังนี้
    - 4.1 กำหนดแผนการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับครูและผู้เรียน
    - 4.2 มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระของหลักสูตรสถานศึกษาและกำหนด แผนพัฒนาสถานศึกษา
    - 4.3 ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
    - 4.4 อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรักความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และ พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน
    - 4.5 สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสม
    - 4.6 ร่วมมือกับครูและผู้เกี่ยวข้องประสานงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกเกี่ยวกับ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน

4.7 พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อนำครอบครัวไปสู่สถาบันแห่งการเรียนรู้

4.8 มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

5. บทบาทของชุมชน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร และบริหารจัดการให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่กลมกลืนกับท้องถิ่น และร่วมกับสถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีบทบาท ดังนี้

5.1 มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา

5.2 มีส่วนในการกำหนดสาระของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม

5.3 เป็นแหล่งเรียนรู้ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากสถานการณ์จริง

5.4 ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา

5.5 มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

6. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 40 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขาธิการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

6.1 กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา

6.2 ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

6.3 ให้ความเห็นชอบการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

6.4 ให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการที่สถานศึกษาแต่งตั้ง

6.5 สนับสนุน ส่งเสริมการบริหารด้านวิชาการของสถานศึกษา

6.6 ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีต ประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและชาติ

6.7 สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับ องค์การทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรชุมชน และมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชน

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการหลักสูตร เป็นสิ่งที่ต้องร่วมมือกันทั้ง ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ดีขึ้น

สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

หลังจากกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 และกำหนดให้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555 เป็นต้นไป ให้ใช้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทุกชั้นเรียน ซึ่งมีข้อกำหนดให้แต่ละ โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นใช้เองแต่ต้องสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งจากการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของแต่ละ สถานศึกษาเกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ครูไม่มีความรู้ในการจัดทำหลักสูตรอย่างแท้จริงหรือ หลักสูตรที่จัดทำนั้นไม่ตอบสนองต่อผู้เรียน ไม่สัมพันธ์กับหลักสูตรแกนกลาง หรือที่ยิ่งกว่านั้น ก็คือหลายโรงเรียนได้คัดลอกหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนอื่นที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันมาใช้ใน โรงเรียนของตนทั้งที่มีการปรับเปลี่ยนบางส่วนและนำมาใช้ทั้งหมด

การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขในการบริหารหลักสูตร โรงเรียนเทศบาลบ้านป่าตอ ตีมือ พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สุคนธ์ ไกรพรหม, 2555, หน้า 96-97) พบว่า ปัญหาในการบริหารหลักสูตร โรงเรียนเทศบาลบ้านป่าตอ ตีมือ พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การเตรียมการค่อนข้างน้อย วิทยากรที่มาให้การอบรม เรื่องจัดทำหลักสูตรเป็นครูที่ไปรับการอบรมแล้วนำมาขยายผล จึงขาดความชัดเจน หลักสูตร ที่ทำเสร็จยังไม่สมบูรณ์ สาระท้องถิ่นมีน้อย ด้านการจัดการเรียนการสอนครู สอนไม่ตรงกับ วิชาเอก ครูไม่ค่อยได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนมีห้องเรียนไม่เพียงพอ ครูไม่ค่อยใช้แหล่งเรียนรู้ ที่มีอยู่ในชุมชน ครูยังไม่ค่อยใช้วิธีการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ ครูบางคนสอนโดยไม่คำนึงถึง โครงสร้างของหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน การจัดเก็บสื่อยังไม่เป็นระบบ ครูใช้สื่อ

ในการเรียนการสอนน้อย ครูไม่ค่อยผลิตสื่อใช้เอง ไม่ค่อยใช้สื่อเทคโนโลยี การจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อสื่อ น้อย ด้านการวัดและการประเมินผล การประเมินตัวหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสาระท้องถิ่นน้อย ส่วนความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ไม่สามารถจัดให้สนองความต้องการของนักเรียนได้เท่าที่ควร ครูขาดความรู้และขาดเทคนิคการวัดและประเมินผล การคิดวิเคราะห์ ด้านการสนับสนุนส่งเสริมการใช้หลักสูตร โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการบริหารหลักสูตรน้อย ผู้ปกครอง ชุมชน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทในการสนับสนุนส่งเสริมการใช้หลักสูตรน้อย การนิเทศการเรียนการสอนยังมีน้อย ปัญหาและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 (อศวเดช ชาตรีรัมย์, 2556, หน้า 110 – 112) พบว่า

1. ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยรวมมีปัญหาอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการสรุปผลปรับปรุงพัฒนา ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

2. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ซึ่งผลการสังเคราะห์แนวทางปฏิบัติพบว่า

2.1 ด้านวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ควรดำเนินการประชุมบุคลากร เพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดหางบประมาณ โดยการประมาณความร่วมมือจากหน่วยงาน ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ โดยเปิดโอกาสให้กลุ่มคนเหล่านั้น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

2.2 ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้สอนควรใช้สื่อที่มีความหลากหลาย ง่ายในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ ตามความต้องการ และศักยภาพของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และโรงเรียนควรกำหนดให้ครูผู้สอนจัดทำรายงานโดยประเมินเอง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพของการสอนตามกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด

2.3 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล โรงเรียนควรจัดประชุม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อประเมินผลและจัดทำรายงานการใช้หลักสูตร โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แล้วนำข้อเสนอแนะจากการนิเทศไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551

2.4 ด้านการสรุปผล ปรับปรุงและพัฒนา โรงเรียนควรจัดเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์สรุป ปรับปรุง และพัฒนาสำหรับหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรมีการจัดทำเอกสารหลักฐานที่เป็นปัจจุบัน เพื่อรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อหน่วยงานและมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนได้ระบทราบ

จะเห็นว่า ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขึ้นมานั้น เพื่อต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ในกิจกรรมที่หลากหลาย สามารถนำไปปฏิบัติตามหลักสูตรที่วางไว้ แต่มีข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกัน ข้อดีคือสามารถให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวาง มีสติปัญญา เป็นคนดี และสามารถกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา โดยสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ข้อเสียคือหลักสูตรแน่นขึ้น ยากขึ้น เป็นปัญหาของเด็กนักเรียนในการวัดผล ครูลำบากใจในการวัดผล แต่หลักสูตรจะประสบความสำเร็จได้ต้องร่วมมือช่วยกันโดยชุมชน ครอบครัว และบุคคลที่รับผิดชอบ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและโรงเรียนทุกโรงเรียนสมควรพิจารณาปรับแก้ไข เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนทุกแห่ง เพราะหากคงปล่อยไว้ต่อไป อาจทำให้การจัดการศึกษาไม่บรรลุผลตามความมุ่งหมาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานการวิจัยของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตลอดทั้งผลงานวิจัยและบทคัดย่อของผู้ที่ได้ทำการศึกษาและค้นคว้ามาก่อนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

วิภาดา ศรีลาศักดิ์ (2553, หน้า 153-160) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ การศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเขตเทศบาลเมืองมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเขตเทศบาลเมืองมุกดาหารมีสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีสภาพการปฏิบัติการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในระดับมากทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการกำหนดแผนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล ด้านสรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน เขตเทศบาลเมือง

มุกดาหารตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พบว่า สภาพปัญหาสถานศึกษาให้ความสำคัญของหลักสูตรยังน้อยจึงมีผลต่อการพัฒนาหลักสูตร และโรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำหลักสูตร ขาดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การทำวิจัยในชั้นเรียนยังมีน้อย ขาดความต่อเนื่อง การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลคุณภาพภายในสถานศึกษา ข้อเสนอแนะ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการสร้างความตระหนักที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของหลักสูตร มีการจัดอบรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา นำบุคลากรไปศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย หรือโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน ให้ความสำคัญเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

สุภิญญา ฤทธิเดช (2554, หน้า 95-96) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 พบว่า ทุกด้านมีปัญหาระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การประเมินผลและสรุปผล การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา และการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามสภาพและประเภทของโรงเรียน พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้านเช่นกัน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อจำแนกตามประเภทของโรงเรียน โดยภาพรวมทุกด้านมีปัญหาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 3 การประเมินผลและสรุปผลมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ฉัตรมน อินทร (2555, หน้า 80-83) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า 1) ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการจัดทำหลักสูตรและด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 3) ผลการ

เปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 4) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ควรประชุมชี้แจงครู ผู้ปกครองและชุมชนที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ควรอบรมครูให้มีความรู้ในการจัดทำหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้หลากหลายและนำหลักสูตรไปใช้ได้จริง นอกจากนี้ควรสนับสนุนด้านงบประมาณ สื่อการเรียน การสอนและจัดสรรอัตราค่าจ้างครูให้เพียงพอ ในด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามควรแต่งตั้งผู้นิเทศที่มีความรู้อย่างแท้จริง ส่วนการสรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วม ในการปรับปรุงและพัฒนา การบริหารจัดการหลักสูตรควรกำหนดแนวทางและแผนการปรับปรุงอย่างชัดเจนและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ศุภวัฒน์ เทียมศรีรัชนิกร (2555, หน้า 94-100) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า 1) ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีปัญหามากที่สุด รองลงมาคือด้านการสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา และด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามตำแหน่งการบริหาร ประเภทสถานศึกษาและขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยจำแนกตามตำแหน่งการบริหาร มีระดับปัญหามากกว่าจำแนกตามประเภทสถานศึกษา และขนาดสถานศึกษา 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ คือ ควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาในทุกขั้นตอน มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และสามารถนำข้อมูลจากการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล มาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาอยู่เสมอ

เสนอ ใจชอบสันเทียะ (2556, หน้า 88-90) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ สภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 พบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 โดยรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในอันดับแรกคือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน รองลงมาคือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการกำกับดูแลคุณภาพ 2) ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 โดยรวมมีปัญหาคำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในอันดับแรกคือ ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนและด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) แนวทางแก้ปัญหการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน คือ ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่องและขยายผลให้ความรู้โดยเท่าเทียมกัน ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา คือ สร้างเครือข่ายแบบกลุ่มโรงเรียนในเขตพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อการเชื่อมโยงถ่ายโอนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และด้านการกำกับดูแลคุณภาพ คือ ต้องมีการติดตามกำกับ ตรวจสอบการดำเนินงาน สนับสนุนช่วยเหลือให้กำลังใจและคอยแก้ปัญหาให้แก่ผู้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

ปัทมา สกุนทร (2557, หน้า 132-139) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 พบว่า 1) ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ทั้ง 3 ด้าน โดยภาพรวมมีปัญหาคำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน และด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน การจำแนกตามประเภทการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมสนับสนุน และด้านการกำกับดูแลคุณภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่

แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีเพียงด้านเดียวคือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องควรสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อีกทั้งยังต้องนำผลการประเมิน การนิเทศ มาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ขอสงวน นาคกระแสร (2557, หน้า 97-100) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า 1) การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (การใช้หลักสูตรสถานศึกษา) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ด้านการสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา และด้านการปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่าข้าราชการครูมีความเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ยกเว้นข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความเห็นว่าปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

อิงลิช และสเตฟฟี (English and Stuffy, 1982, p. 29-32) ได้ศึกษา ความแตกต่างระหว่างการสร้างหรือออกแบบหลักสูตร และการนำไปใช้ ผลการวิจัยพบว่า การวางแผนออกแบบการสร้างหลักสูตร และการนำไปใช้นั้น มีความแตกต่างกัน การสร้างหลักสูตรเป็นการทำให้เรียนการสอนดำเนินไปตามเป้าหมาย ซึ่งองค์ประกอบหลายประการอาจยังมาสัมพันธ์กันอย่างเต็มที่ ส่วนการนำหลักสูตรไปใช้นั้น จะต้องสัมพันธ์กับการบริหารหลักสูตรจะต้องมีการจัดการเกี่ยวกับการสอน

คันชา (Cancha, 1997, p. 2884-A) ได้ศึกษากระบวนการพัฒนาหลักสูตร โภชนาการ ศึกษา พบว่า การให้ชุมชนมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย กระบวนการและการวางแผน ทำให้สามารถส่งเสริมการปฏิบัติงานร่วมกันของประชาชน สามารถพัฒนาแนวทางสู่ความสำเร็จและให้ประชาชนมีความเสียสละมอบเครื่องมือที่ส่งเสริมหลักสูตร พร้อมทั้งทำให้ประชาชนและผู้มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตร สามารถออกแบบหลักสูตรร่วมกันได้

จูดิธ (Judith, 2000, p. 292) ได้ทำการวิจัยเรื่องการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเข้าสู่ชุมชน งานวิจัยนี้ได้กล่าวถึงทฤษฎีการพัฒนามนุษย์จากความคุ้นเคยและความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงให้เข้าสู่ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ โดยผู้วิจัยนำเสนอการทำให้เกิดการประเมินผลทางเลือกของหลักสูตรและทักษะการสอน

พาเทอร์โน (Pateno, 1999, p. 20-23) ได้ศึกษาการรับรู้ของสมาชิก คณะกรรมการ โรงเรียนและศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูที่เป็นจริง และคาดหวังโดยศึกษาการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ 10 ประการคือ วางแผน การกำหนดนโยบายการพัฒนาการสอน การพัฒนาบุคลากร บุคลากรของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน บุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับนักเรียน การงบประมาณ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า 1) คณะกรรมการ โรงเรียนรับรู้การมีส่วนร่วมของครูและความคาดหวังในเรื่องการตัดสินใจ การพัฒนาหลักสูตรและการสอน เทคนิคที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการรับรู้ของนักเรียน และบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับนักเรียน 2) ศึกษานิเทศก์มีการรับรู้คล้ายกับคณะกรรมการ โรงเรียน แต่เพิ่มเติมความคาดหวังในการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนและการพัฒนาบุคลากร 3) คณะกรรมการ โรงเรียนและศึกษานิเทศก์รับรู้เกี่ยวกับการมีบทบาทจริงและบทบาทที่คาดหวังของครูน้อยมาก ในการที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเชิงปริมาณที่เกี่ยวข้องกับการงบประมาณ และการพัฒนาบุคลากร 4) คณะกรรมการ โรงเรียนและศึกษานิเทศก์มีความแตกต่างในเรื่องระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน ไม่ส่งผลต่อการรับรู้บทบาทที่แท้จริงและบทบาทที่คาดหวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู

เจมส์ (James, 2000, p. A) ได้ศึกษาเรื่องความรู้สึกของผู้บริหาร โรงเรียนและหัวหน้ากรรมการสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารการดำเนินงานในด้านของการจัดทำและพัฒนาหลักสูตร โดยมองปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวกับการศึกษาทั้งภายในและภายนอก ทั้งในด้านพฤติกรรมความแตกต่างของนักเรียน ความต้องการของท้องถิ่นและคณะกรรมการการศึกษา ผู้บริหารและครู ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงและจุดมุ่งหวังที่ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาต้องการที่จะให้เกิดขึ้นกับนักเรียนและสถานศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า มีความรู้สึกคล้ายกัน ดังนี้

1. นักเรียนที่อยู่ในที่ที่แตกต่างกันมีความสนใจในการพัฒนาต่างกัน
2. คณะกรรมการการศึกษามีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาโรงเรียน
3. ต้องปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้เป็นแนวเดียวกัน
4. นำผลจากการศึกษาไปปรับปรุงโรงเรียน ชั้นเรียนและผู้บริหารโรงเรียน
5. ครูต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในการเรียนการสอน
6. ครูต้องภูมิใจที่จะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

โช (Cho, 2001, p. 20-23) ได้วิจัยเรื่องการใช้หลักสูตรเป็นการเสริมประสบการณ์ของครู กรณีศึกษาจากครู 2 คน ในมหาวิทยาลัยไอโฮไอ พบว่า ครูทั้งสองคนมีความคิดเห็นต่อคุณค่าของหลักสูตรแตกต่างกัน ซึ่งเป็นการอธิบายถึงความแตกต่างของครูตามลักษณะความเป็นจริงต่อการเสริมสร้างประสบการณ์ในชั้นเรียนในกรณีศึกษาครั้งนี้ ครูที่ได้รับการบรรจุใหม่มีความศรัทธาความเชื่อต่อการใช้หลักสูตรมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร โดยกำหนดว่า จะทำการสอนนักเรียนในสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสมกับเวลาและมีลักษณะการบูรณาการซึ่งกระบวนการใช้หลักสูตรมีค่าสูงในด้านความจำเป็นเกี่ยวกับทักษะและความรู้เพื่อการสอน ครูอีกคนหนึ่งมีความคิดเห็นว่าหลักสูตรที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ต้องใช้ตัดสินใจเฉพาะหน้าต่อการแสดงออกของความต้องการของนักเรียนตามที่คาดหวังไว้

เวส (West, 2002, p. 1) ทำการศึกษาเพื่อจะแสดงให้เห็นว่า การปรับปรุงการสอนและหลักสูตรครุศาสตร์ศึกษาหลายหลักสูตร ได้ศึกษาการวางแผนล่วงหน้า รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นกรณีศึกษาแบบเสมือนธรรมชาติ ข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์ครู นำมาบูรณาการเข้าด้วยกันเพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของครู ส่วนที่สองของการศึกษา เกี่ยวกับการวิเคราะห์เชิงปริมาณของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลทางสถิติให้มีการเปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยของห้องเรียนชั้นสูงขึ้นไป รูปแบบกึ่งทดลองนี้ทำให้ได้ข้อมูลซึ่งนำไปใช้เพื่อชี้ให้เห็นข้อค้นพบของกรณีศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเกิดจากการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่ไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนและท้องถิ่น เริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การวางแผนการจัดทำหลักสูตร การส่งเสริมกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การดูแลและสนับสนุนการจัดทำหลักสูตร ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในระดับต่าง ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรมีการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามูร์รัมย์ เขต 2 ว่าประสบปัญหาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การนำไปใช้ และ

ดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ตามกรอบทิศทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อย่างไรบ้าง และมีความต้องการหรือแนวทางในการแก้ปัญหานั้นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศึกษาและนำปัญหามาปรับปรุงในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโอกาสต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและ ตามหัวข้อที่ได้ศึกษาดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการ โรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 2 จำนวนเป็นผู้ผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 231 คน และครู จำนวน 2,428 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,659 คน (ข้อมูล วันที่ 10 มิถุนายน 2558)

2. กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากร โดยกำหนดสัดส่วนประชากร 20% (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 48) ได้แก่ ผู้อำนวยการ โรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 2 จำนวนเป็นผู้ผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 46 คน และครู จำนวน 486 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 532 คน

เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูตามวิธีการข้างต้นแล้ว จึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก ให้กระจายไปตามโรงเรียนต่าง ๆ ของแต่ละอำเภอ ให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังปรากฏตามตาราง 3.1 ดังนี้

ตาราง 3.1

แสดงข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

อำเภอ	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้อำนวยการ โรงเรียน	ครู	รวม	ผู้อำนวยการ โรงเรียน	ครู	รวม
กระสัง	67	618	685	13	124	137
ประโคนชัย	78	830	908	16	166	182
บ้านกรวด	47	488	535	9	98	107
พลับพลาชัย	23	272	295	5	54	59
ห้วยราช	16	220	236	3	44	47
รวม	231	2,428	2659	46	486	532

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งคัดเลือกจากผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีผลงานดีเด่นในด้านการบริหารสถานศึกษา และจบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaires) เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยโครงสร้างของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพตำแหน่ง วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อระดับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามีเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนนมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ ของ ลิเคิร์ต (Likert's) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 121) จำนวนทั้งหมด 47 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง	มีปัญหาในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	มีปัญหาในระดับมาก
3 หมายถึง	มีปัญหาในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อย
1 หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้เสนอความคิดเห็นและปัญหาอื่น ๆ เพิ่มเติมไว้เป็นสาระในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนางานที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi – Structure Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาการใช้

หลักสูตรสถานศึกษา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire)

1.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี แนวคิด จากตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 นำข้อมูลที่ได้ศึกษามาสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ใน 3 ด้าน คือ

1.2.1 ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

1.2.2 ด้านการส่งเสริม สนับสนุน

1.2.3 ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ

วิธีการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบ 5 ระดับ แนวทางของลิเคอร์ต (Likert) คือ ระดับ 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง ระดับมาก ระดับ 3 หมายถึง ระดับปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง ระดับน้อย ระดับ 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

1.3 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและความครอบคลุมของเนื้อหา ความชัดเจนของภาษา หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงตามคำแนะนำ ของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.4 นำเครื่องมือเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงและหาความตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) ที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์หาค่า IOC โดยค่าดัชนีความสอดคล้องต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ปรากฏว่าได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00 ทุกข้อ จากนั้นจึงนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประกอบด้วย

1.4.1 นางสาว พันตรีมย์ วุฒิกการศึกษา ค.ม. (การวิจัยการศึกษา) ตำแหน่งครูวิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านโคกกลอย เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านสถิติและการวิจัย

1.4.2 นายโกมลเพ็ง เพ็งประโคน วุฒิกการศึกษา ค.ม. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนบ้านละหานทรายเก่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านเนื้อหา

1.4.3 นายพิเชษฐ์ ยงปัญญา วุฒิกการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนบ้านโคกกระชาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านภาษา

1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 30 คน

1.6 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม กำหนดให้ค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ควรมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบพบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.8920 (รายละเอียดแสดงไว้ในภาคผนวก)

1.7 จัดเรียงเรียงลำดับข้อคำถามที่มีคุณภาพไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ แล้วนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. การสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi – Structure Interview)

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

2.2 กำหนดประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการทราบเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาจัดการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีกรอบงาน 3 ด้าน คือ

2.2.1 ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2.2.2 ด้านการส่งเสริม สนับสนุน

2.2.3 ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ

เมื่อได้กรอบงานจำนวน 3 ด้านแล้วผู้วิจัยนำประเด็นปัญหาที่ได้จากแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาสูงสุดในแต่ละด้าน ด้านละ 3 ข้อ มาใช้เป็นประเด็นในการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหา

2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างฉบับร่าง ไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบประเด็นต่าง ๆ ตลอดจนความถูกต้องของเนื้อหา โครงสร้างเนื้อหา ภาษาที่ใช้และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุง

2.4 นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบประเด็นต่าง ๆ และความถูกต้องของโครงสร้าง เนื้อหา ตลอดจนภาษาที่ใช้อีกครั้งหนึ่ง

2.5 นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์จริงเกี่ยวกับแนวทางการแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย ซึ่งดำเนินการดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัยจากโรงเรียนเป้าหมาย

1.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ นำแบบสอบถามส่งผู้อำนวยการโรงเรียน และครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

1.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามคืนที่ห้องรับหนังสือราชการของโรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 2 อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 และเดินทางไปรับแบบสอบถามด้วยตนเองแล้วแต่กรณี ใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์หลังจากส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างแล้ว การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ของข้อมูลกลับคืนมาได้จำนวน 527 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.06

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยการสนทนาและได้ตอบระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป็นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 5 คน ซึ่งอยู่นอกเหนือจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

2.1 นัดหมาย เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลเป็นรายคน เพื่อทำการสัมภาษณ์

2.2 จัดบันทึกคำตอบทันทีหลังจากการสัมภาษณ์ และขออนุญาตบันทึกบทสนทนาเพื่อใช้ทบทวนและตรวจสอบบทสัมภาษณ์ในภายหลัง

2.3 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการจัดบันทึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง นำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ปัญหาของการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) กำหนดความหมายขอบเขตดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 121)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	มีปัญหาในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.50	มีปัญหาในระดับมาก
2.51 – 3.50	มีปัญหาในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	มีปัญหาในระดับน้อย
1.00 – 1.50	มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

3. คำถามปลายเปิด เพื่อให้เสนอความคิดเห็นและปัญหาอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาและทำความเข้าใจข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดหลาย ๆ รอบ แล้วหาความสัมพันธ์ของข้อมูล เพื่อกำหนดทิศทางและสร้างข้อสรุป เรียบเรียงนำเสนอในลักษณะของการบรรยาย (Narrative Form) เกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หากำดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ IOC (Index of Item– Objective Congruence) แบบสอบถามแต่ละข้อถ้ามีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าใช้เป็นแบบสอบถามได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 70-71)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
	R	แทน	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) มีสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 117)

$$\alpha = \frac{k}{(k-1)} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ร้อยละ (Percentage) มีสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 122)

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	p	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) มีสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 124)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของความถี่
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 126)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum(X - \bar{X})^2}{N-1}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
	$\sum$	แทน	ผลรวม
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ใช้เครื่องมือคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาของการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

ตอนที่ 3 สรุปความคิดเห็นและปัญหาอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยการสรุปเป็นความเรียงนำเสนอในลักษณะของการบรรยาย (Narrative Form)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพตำแหน่งวุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง ซึ่งจะปรากฏดังตาราง 4.1 ดังนี้

ตาราง 4.1

จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพตำแหน่งวุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	181	34.30
หญิง	346	65.70
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	64	12.10
31 – 40 ปี	93	17.60
41 – 50 ปี	299	56.70
51 ปีขึ้นไป	71	13.50
สถานภาพตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการ โรงเรียน	43	8.20
ครูผู้สอน	484	91.80

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	351	66.60
สูงกว่าปริญญาตรี	176	33.40
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง		
ต่ำกว่า 10 ปี	123	23.30
11 – 20 ปี	122	23.10
21 – 30 ปี	194	36.80
31 ปี ขึ้นไป	88	16.70

จากตาราง 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 527 คน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 346 คน คิดเป็นร้อยละ 65.70 เป็นเพศชาย จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 56.70 รองลงมามีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 17.60 อายุต่ำกว่า 30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 64 คน คิดเป็นร้อยละ 21.10 ส่วนใหญ่มีสถานภาพตำแหน่งเป็นครู จำนวน 484 คน คิดเป็นร้อยละ 91.80 สถานภาพตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 8.20 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี จำนวน 351 คน คิดเป็นร้อยละ 66.60 วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 33.40 และส่วนใหญ่มิ่ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 21 – 30 ปี จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 รองลงมามีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 23.30 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 31 ปีขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 16.70

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาของการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งปรากฏดังตาราง 4.2 ถึง 4.5 ดังนี้

ตาราง 4.2

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาของการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

การใช้หลักสูตรสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	2.49	0.79	น้อย	2
ด้านการส่งเสริม สนับสนุน	2.48	0.79	น้อย	3
ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ	2.56	0.81	ปานกลาง	1
รวมเฉลี่ย	2.51	0.76	ปานกลาง	-

จากตาราง 4.2 พบว่า โดยรวมระดับปัญหาของการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการกำกับดูแลคุณภาพ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.56$) รองลงมาคือด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.49$) และด้านการส่งเสริมสนับสนุน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.48$) ตามลำดับ

ตาราง 4.3

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาของการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมและรายชื่อ

ข้อ	ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1	การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการ หลักสูตรเพื่อกำหนด บทบาทหน้าที่ เหมาะสมตามความสามารถและความถนัด	2.61	1.00	ปานกลาง	3
2	การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของคณะกรรมการ สถานศึกษา มีความสอดคล้องและเข้าใจ ตรงกันทุกฝ่าย	2.57	0.90	ปานกลาง	7
3	การวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อกำหนด จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค โดยกำหนดจากความคิดเห็นและปัญหาของ คณะกรรมการ ทุกฝ่าย	2.60	0.85	ปานกลาง	4
4	การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย โครงสร้าง เวลาเรียน ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	2.57	1.05	ปานกลาง	6
5	การกำหนดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมที่ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับ บริบทท้องถิ่น และความต้องการของชุมชน	2.57	1.20	ปานกลาง	5

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
6	การวิเคราะห์ วางแผน จัดเตรียมปัจจัยเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เช่น อาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ไว้เป็นอย่างดี	2.93	0.79	ปานกลาง	1
7	คำอธิบายรายวิชาและเกณฑ์การจบหลักสูตร มีความชัดเจนและนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน	2.35	0.93	น้อย	14
8	ครูผู้สอนมีการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง มีกระบวนการคิดและสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	2.64	0.96	ปานกลาง	2
9	การวางแผนประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ	2.36	0.99	น้อย	12
10	เอกสารหลักสูตรฯ กับระเบียบการวัดผล ประเมินผล สอดคล้องกันและมีความชัดเจน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง	2.52	1.08	ปานกลาง	8
11	ครูผู้สอนมีความเข้าใจและมีความสามารถในการกำหนดโครงสร้างรายวิชาที่สอน สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน	2.25	0.82	น้อย	15
12	ครูมีความเข้าใจและสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ที่มีความสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	2.38	0.99	น้อย	10

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
13	การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละ หน่วยการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน สามารถ พัฒนาผู้เรียนได้ตามศักยภาพ ตามความถนัด และความสนใจ	2.37	0.91	น้อย	11
14	ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	2.35	0.99	น้อย	13
15	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการระบุแนวการจัด เวลา และแนวทางการประเมินกิจกรรม นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน	2.41	0.86	น้อย	9
16	การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่ หลากหลายตามสภาพจริง	2.22	1.03	น้อย	16
	รวม	2.49	0.79	น้อย	-

จากตาราง 4.3 พบว่า ปัญหาของการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับ
ปัญหาสูงสุด 3 อันดับเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การวิเคราะห์ วางแผน จัดเตรียม
ปัจจัยเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เช่น อาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ภายในและ
ภายนอกโรงเรียน งบประมาณ วัสดุ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) รองลงมาคือ
ครูผู้สอนมีการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง มีกระบวนการคิดและสรุป
เป็นองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.64$) และการแต่งตั้ง
คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อกำหนด บทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมตามความสามารถและ
ความถนัด มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.61$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัญหาค่ำสุดคือ

การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.22$)

ตาราง 4.4

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาของการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการส่งเสริม สนับสนุน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการส่งเสริม สนับสนุน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1.	มีการกำหนดโครงการ/กิจกรรม รองรับการพัฒนาบุคลากรด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีความชัดเจนและต่อเนื่อง	2.45	0.73	น้อย	8
2.	มีการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นรูปธรรมทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว	2.63	0.85	ปานกลาง	3
3.	มีการประชุมชี้แจง เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ปกครอง ครู โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น	2.35	0.934	น้อย	14
4.	มีการจัดสรรเวลาให้ครูได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน	2.41	0.89	น้อย	11
5.	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรศึกษาดูงานจากแหล่งการเรียนรู้และเอกสารเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	2.34	0.84	น้อย	15
6.	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่นำมาสู่การปฏิบัติจริง	2.42	0.89	น้อย	10

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการส่งเสริม สนับสนุน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
7.	มีการพัฒนาบุคลากรโดยการนิเทศและ การติดตามผลอย่างเป็นกัลยาณมิตร	2.31	0.91	น้อย	16
8.	มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนกิจกรรม การเรียนรู้	2.38	0.87	น้อย	13
9.	มีการจัดหางบประมาณและระดมทรัพยากร ทั้งภาครัฐและชุมชนในการสนับสนุนการ บริหารจัดการหลักสูตร	2.77	0.93	ปานกลาง	2
10.	มีการสนับสนุนให้มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และ เอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอ และเป็นปัจจุบัน	2.79	1.06	ปานกลาง	1
11.	มีระบบการบริหารงานทางวิชาการที่มี ประสิทธิภาพ การจัดตารางสอนและหน้าที่ รับผิดชอบให้แก่ให้แก่ครูแต่ละคนตาม ความเหมาะสมกับเวลาและประสบการณ์	2.53	0.97	ปานกลาง	5
12.	มีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และ การพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน อย่างต่อเนื่อง	2.58	0.920	ปานกลาง	4
13.	มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ทรัพยากร เศรษฐกิจ อาชีพ และความต้องการของ ท้องถิ่น นำมาใช้เป็นระบบข้อมูลเพื่อใช้ ในการพัฒนาหลักสูตรและการใช้หลักสูตร อย่างมีประสิทธิภาพ	2.43	0.76	น้อย	9
14.	มีระบบข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนส่งเสริม และอำนวยความสะดวกให้ครูสามารถนำมา บูรณาการเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ใน ห้องเรียน	2.48	0.98	น้อย	6

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการส่งเสริม สนับสนุน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
15.	ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเสนอหรือเผยแพร่ผลงานทางวิชาการเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ให้เพื่อนครู	2.45	0.87	น้อย	7
16.	การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการพัฒนาหลักสูตร	2.39	1.03	น้อย	12
	รวม	2.48	0.79	น้อย	-

จากตาราง 4.4 พบว่า ปัญหาของการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการส่งเสริม สนับสนุน โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัญหาสูงสุด 3 อันดับเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการสนับสนุนให้มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอ และเป็นปัจจุบัน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$) รองลงมาคือ มีการจัดหางบประมาณและระดมทรัพยากร ทั้งภาครัฐและชุมชนในการสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตร มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$) และมีการประเมินความต้องการความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นรูปธรรมทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการพัฒนาบุคลากร โดยกรณีพิเศษและการติดตามผลอย่างเป็นกัลยาณมิตร มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.31$)

ตาราง 4.5

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาของการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1.	ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	2.53	0.93	ปานกลาง	11
2.	จัดทำแผนงาน โครงการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร และงานวิชาการภายในสถานศึกษา ของคณะครูในโรงเรียน	2.59	1.03	ปานกลาง	4
3.	แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน เพื่อติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น	2.45	1.04	น้อย	15
4.	วิธีการสร้างความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตาม ให้แก่ครูเข้าใจตรงกัน เพื่อให้การใช้หลักสูตรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ	2.53	1.01	ปานกลาง	10
5.	มีการนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบครบวงจรทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และครอบคลุม	2.55	0.93	ปานกลาง	8
6.	การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน ถือเป็นส่วนหนึ่งของการใช้หลักสูตร บริหารจัดการหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้	2.48	0.90	น้อย	13
7.	การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน มีแผนพัฒนาคุณภาพ แผนปฏิบัติการ มีเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน	2.46	0.94	น้อย	14

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
8.	การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน มีโครงการรองรับและจัดทำอย่างเป็นปัจจุบัน ต่อเนื่อง เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพ ภายนอก	2.49	0.81	น้อย	12
9.	การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน มีการจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน	2.78	0.77	ปานกลาง	1
10.	รายงานผลการดำเนินงานพร้อมทั้งจัดส่ง เอกสารการกำกับ ติดตาม ประเมินผลต่อ หน่วยงานต้นสังกัดได้ตามระยะเวลาที่กำหนด	2.55	0.82	ปานกลาง	9
11.	การนำผลการวิจัยติดตามผลการใช้หลักสูตรมา ใช้เป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่ มีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ	2.56	0.76	ปานกลาง	7
12.	มีการนำผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาชี้แจง ให้บุคลากรในสถานศึกษาทราบ	2.59	0.93	ปานกลาง	5
13.	การรายงานผลการดำเนินงานบริหารจัดการ หลักสูตร และการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	2.58	0.85	ปานกลาง	6
14.	การมีส่วนร่วมของบุคลากรและคณะกรรมการ ทุกฝ่ายในการประเมินผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษา	2.62	0.88	ปานกลาง	3
15.	การวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียน และความต้องการของ ผู้ปกครอง ชุมชน	2.63	0.91	ปานกลาง	2
	รวม	2.56	0.81	ปานกลาง	-

จากตาราง 4.5 พบว่า ปัญหาของการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษานูริร์มัย เขต 2 ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัญหาสูงสุด 3 อันดับเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในมีการจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$) รองลงมาคือ การวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียนและความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$) และการมีส่วนร่วมของบุคลากรและคณะกรรมการทุกฝ่ายในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาลดต่ำสุดคือ แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในเพื่อติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.45$)

ตอนที่ 3 สรุปความคิดเห็นและปัญหาอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริร์มัย เขต 2 ปรากฏดังตาราง 4.6 ถึงตาราง 4.8 ดังนี้

ตาราง 4.6

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะปัญหาอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริร์มัย เขต 2 ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ความถี่ (n = 49)	ร้อยละ
1. ขาดการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพราะโรงเรียนมอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งจัดทำขึ้นเพียงผู้เดียว	13	26.53
2. ขาดการวางแผนที่รอบคอบในการใช้หลักสูตร	11	22.45
3. หลักสูตรที่จัดทำขึ้นไม่สอดคล้องกับระยะเวลาจริงที่ใช้สอน	10	20.41
4. สถานศึกษาไม่ได้มีการวางแผนหรือจัดทำขึ้นเอง แต่ใช้วิธีคัดลอกของสถานศึกษาอื่นและทำตาม ๆ กัน จึงไม่สอดคล้องกับกิจกรรมของโรงเรียน	9	18.37
5. หลักสูตรที่จัดทำขึ้นส่วนใหญ่ไม่ได้นำมาใช้ปฏิบัติจริง จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการประเมินเท่านั้น	4	8.16

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ความถี่ (n = 49)	ร้อยละ
6. โรงเรียนมีบุคลากรน้อย ทำให้การใช้หลักสูตรสถานศึกษาไม่ตรงกับความเป็นจริง	2	4.08

จากตาราง 4.6 พบว่า มีจำนวนผู้ที่ให้ข้อเสนอแนะปัญหาอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพิ่มเติมจำนวนทั้งสิ้น 49 คน โดยข้อที่มีการเสนอแนะมากที่สุดคือ ขาดการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพราะโรงเรียนมอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งจัดทำขึ้นเพียงผู้เดียว จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26.53 รองลงมาคือ ขาดการวางแผนที่รอบคอบในการใช้หลักสูตร จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22.45 หลักสูตรที่จัดทำขึ้นไม่สอดคล้องกับระยะเวลาจริงที่ใช้สอน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20.41 สถานศึกษาไม่ได้มีการวางแผนหรือจัดทำขึ้นเอง แต่ใช้วิธีคัดลอกของสถานศึกษาอื่นและทำตาม ๆ กัน จึงไม่สอดคล้องกับกิจกรรมของโรงเรียน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18.37 หลักสูตรที่จัดทำขึ้นส่วนใหญ่ไม่ได้นำมาใช้ปฏิบัติจริง จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการประเมินเท่านั้น จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8.16 และปัญหาโรงเรียนมีบุคลากรน้อย ทำให้การใช้หลักสูตรสถานศึกษาไม่ตรงกับความเป็นจริง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.08 ตามลำดับ

ตาราง 4.7

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะปัญหาอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการส่งเสริม สนับสนุน

ด้านการส่งเสริม สนับสนุน	ความถี่ (n = 66)	ร้อยละ
1. การประสานความร่วมมือกับกลุ่มเครือข่ายเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ดี แต่ยังไม่เพียงพอ	20	30.30
2. การสนับสนุนบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนยังไม่เพียงพอ	14	21.21
3. การส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์การภายนอกยังไม่เพียงพอ	12	18.18
4. ขาดการสนับสนุนให้ครูนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้	10	15.15
5. ปัญหาการส่งเสริมสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาหรือกิจกรรมการเรียนการสอน	8	12.12
6. ปัญหาเรื่องการรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียน	2	3.03

จากตาราง 4.7 พบว่า มีจำนวนผู้ที่ให้ข้อเสนอแนะปัญหาอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการส่งเสริม สนับสนุนเพิ่มเติมจำนวนทั้งสิ้น 66 คน โดยข้อที่มีการเสนอแนะมากที่สุดคือ การประสานความร่วมมือกับกลุ่มเครือข่ายเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ดีแต่ยังไม่เพียงพอ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 รองลงมาคือ การสนับสนุนบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนยังไม่เพียงพอ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 21.21 การส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์การภายนอกยังไม่เพียงพอ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 ขาดการสนับสนุนให้ครูนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 15.15 ปัญหาการส่งเสริมสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาหรือกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 12.12 และปัญหาเรื่องการรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.03 ตามลำดับ

ตาราง 4.8

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะปัญหาอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ

ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ	ความถี่ (n = 54)	ร้อยละ
1. ปัญหาเรื่องการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง	20	37.04
2. ปัญหาเรื่องการนำสภาพปัญหาที่พบจากการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและการปฏิบัติจริง	12	22.22
3. ปัญหาของท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล	8	14.81
4. การติดตามนิเทศเพื่อให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน	8	14.81
5. ปัญหาการเผยแพร่ให้บุคคลหรือองค์กรภายนอกทราบ	6	11.11

จากตาราง 4.8 พบว่า มีจำนวนผู้ที่ให้ข้อเสนอแนะปัญหาอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการกำกับดูแลคุณภาพเพิ่มเติมจำนวนทั้งสิ้น 54 คน โดยข้อที่มีการเสนอแนะมากที่สุดคือ ปัญหาเรื่องการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 37.04 รองลงมาคือ ปัญหาเรื่องการนำสภาพปัญหาที่พบจากการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและการปฏิบัติจริง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 ปัญหาของท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 14.81 การติดตามนิเทศเพื่อให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 14.81 และปัญหาการเผยแพร่ให้บุคคลหรือองค์กรภายนอกทราบ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยการสรุปเป็นความเรียงนำเสนอในลักษณะของการบรรยาย

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 5 คน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีแนวทางการแก้ไขปัญหา ใน 3 ลำดับแรก สรุปได้ดังนี้

ปัญหาลำดับที่ 1 คือมีปัญหาเรื่องการวิเคราะห์ วางแผน จัดเตรียมปัจจัยเพื่อส่งเสริม การใช้หลักสูตรสถานศึกษา เช่น อาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน งบประมาณ วัสดุ

แนวทางการแก้ปัญหา

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 มีความเห็นว่า ควรทำการศึกษาคู่มือหลักสูตรและการวิเคราะห์ หลักสูตรเพื่อทำความเข้าใจก่อนการใช้หลักสูตร ขั้นตอนการปฏิบัติและหลังการปฏิบัติ เมื่อพบ ปัญหาที่หุดคุดปรึกษาหารือกับครูผู้สอนถึงแนวทางแก้ไขเพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรและประสบผลสำเร็จในการเรียนตลอดจนการพัฒนาลำดับต่อไป

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 มีความเห็นว่า แก้ไขด้วยการประชุมเพื่อร่วมมือกันวิเคราะห์หลักสูตร ก่อน แล้วก็จัดทำคู่มือและทำความเข้าใจกับครูและคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อทำความเข้าใจ ร่วมกันให้ตรงกัน จัดให้มีการประชุมขอความร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้มีการ สนับสนุนเรื่องแหล่งเรียนรู้ ซึ่งก็ควรจัดทำและเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 มีความเห็นว่า ควรให้บุคคลทุกฝ่ายร่วมมือกัน จัดประชุมร่วมกัน อย่างน้อยก็ก่อนเปิดภาคเรียน แล้วทำแบบสำรวจความต้องการให้ทุกคนทุกฝ่ายได้ลงมติเพื่อ จัดเตรียมความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการพัฒนาหลักสูตร จากนั้นจะมอบหมายให้ครูแต่ละคนรับผิดชอบจัดทำโครงการเป็นเรื่อง ๆ ไป โดยอาศัยความถนัดของครูเพื่อจัดทำโครงการ

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 มีความเห็นว่า ควรจัดให้มีการสำรวจปัญหาและทำความเข้าใจกับ คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน สำรวจอาคาร สถานที่ ปรับปรุงและซ่อมแซมให้อยู่ใน สภาพที่ดีพร้อมที่จะใช้งานก่อนเปิดภาคเรียนทุกปี มีการจัดประชุมครูและผู้ปกครองและ คณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งก็เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เสนอแนวทางและแนวคิดเพื่อพัฒนา โรงเรียน และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และจัดทำเป็น โครงการเพื่อพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 มีความเห็นว่า ควรมีการทำความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งก็ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครองและคนในชุมชน ถ้าทุกคนเข้าใจว่า โรงเรียนยังขาดอุปกรณ์ หรืองบประมาณด้านใด โรงเรียนก็ควรทำการชี้แจงให้ทราบ ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดประชุมก่อนเปิดภาคเรียน

ที่สรุปได้คือ แก้ไขด้วยการวางโครงการและจัดประชุมเพื่อวางแผนการใช้หลักสูตรก่อนเปิดภาคเรียนทุกครั้ง เพื่อให้มีการสำรวจปัญหาและทำความเข้าใจกับคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน เมื่อพบปัญหาใดก็ให้ทุกฝ่ายร่วมกันแก้ไขปัญหา เพื่อให้มีการสนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนเปิดภาคเรียน

ปัญหาลำดับที่ 2 คือ มีปัญหาเรื่องครูผู้สอนขาดการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง มีกระบวนการคิดและสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

แนวทางการแก้ปัญหา

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 มีความเห็นว่า ควรวางแผนและเตรียมแผนการสอนตลอดจนใบงาน การใช้สื่อและเทคโนโลยีประกอบการสอน โดยให้นักเรียนได้ลงมือค้นคว้าและปฏิบัติจริง ๆ เช่น การทำโครงงาน การทดลอง การทำแฟ้มสะสมผลงาน ทั้งงานเดี่ยว งานกลุ่ม ตลอดจนการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ใกล้บ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 มีความเห็นว่า ควรมีการชี้แจงให้ครูทราบตั้งแต่ เน้น ๆ คือให้ครูวางแผนการสอนก่อนเปิดภาคเรียน บูรณาการการจัดการเรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์หาเหตุผลแล้วนำเสนอผลงาน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 มีความเห็นว่า ควรส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยี ใช้คอมพิวเตอร์เพื่อจัดทำใบงาน แบบฝึกหัดนักเรียน และส่งเสริมให้ครูสอนนักเรียนแบบโครงงานโดยบูรณาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นใกล้บ้าน ในลักษณะแบ่งกลุ่มนักเรียนทำโครงงาน มีการให้รางวัล โครงงานนักเรียนที่มีผลงานดีเด่นหรือมีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเป็นแรงกระตุ้นและแรงจูงใจให้นักเรียนและครูที่รับผิดชอบนักเรียนมีกำลังใจ ทำให้เกิดกระบวนการที่ผู้เรียนคิดวิเคราะห์มีเหตุผลได้ดี

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 มีความเห็นว่า ควรจัดทำเป็นโครงการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน หรือจัดทำโครงการประกวดโครงงานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ก็จะเป็นผลดีต่อการที่นักเรียนจะได้รับประโยชน์ เพราะจะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักการแก้ปัญหาที่ดี อีกอย่างก็ควรจะให้ให้นักเรียนได้ใช้

อุปกรณ์การเรียน เทคโนโลยีเช่นคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตด้วย อีกอย่างก็ต้องให้ครูได้วางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนด้วย อาจใช้การจัดทัศนศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 มีความเห็นว่า แนวทางการแก้ไขก็คือควรสร้างความตระหนักให้กับครูที่วางแผนการสอนว่าต้องใช้แหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนจะได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้คิดวิเคราะห์ ได้จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ให้นักเรียนได้ทำเพิ่มผลงานสำหรับเด็กโต อาจสอนโดยการทำโครงการ ทำการทดลอง ทำงานกลุ่มทำงานเดี่ยว

ที่สรุปได้คือ ควรจัดให้มีการวางแผนและเตรียมแผนการสอนตลอดจนใบงาน การใช้สื่อและเทคโนโลยีประกอบการสอน โดยให้นักเรียนได้ลงมือค้นคว้าและปฏิบัติจริง ๆ เช่น การทำโครงการ การทดลอง การทำเพิ่มสะสมผลงาน ทั้งงานเดี่ยว งานกลุ่ม ตลอดจนการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ใกล้บ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปัญหาลำดับที่ 3 คือ มีปัญหาเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อกำหนด บทบาทหน้าที่เหมาะสมตามความสามารถและความถนัด

แนวทางการแก้ปัญหา

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 มีความเห็นว่า ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ให้มีความเหมาะสม ไม่เปลี่ยนผู้รับผิดชอบบ่อย ๆ เวลาเกิดปัญหาสามารถแก้ไขและเข้าใจปัญหาได้เป็นอย่างดี ควรให้บุคลากรได้ทำงานให้มีความต่อเนื่อง ร่วมกันทำงานเป็นทีม มีความเป็นเอกภาพ ระดมความคิดเห็นของทุกฝ่ายเพื่อให้การแก้ไขปัญหามาตรังตรงจุด ปัญหาที่พบคือมีการทำงานโดยบุคคลคนเดียว ทำงานไม่ทัน ควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบและช่วยกันทำงานให้มากกว่านี้

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 มีความเห็นว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านนั้น ๆ ได้รับความรับผิดชอบ ผู้บริหารก็ต้องเข้าใจและรู้จักผู้ได้บังคับบัญชาก่อนที่จะมอบหมายภาระงาน รับผิดชอบจะรู้ได้อย่างไรบ้าง ก็ต้องให้ครูหรือบุคลากรได้นำเสนอสิ่งที่ตนเองถนัด หรือไม่ก็ทำการสำรวจก่อนแล้วมอบหมายหน้าที่ การมอบหมายหน้าที่ที่รับผิดชอบก็ไม่ควรเปลี่ยนผู้รับผิดชอบบ่อย ๆ

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 มีความเห็นว่า ปัญหานี้ น่าจะเกิดมาจากการที่คณะกรรมการสถานศึกษาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองมากกว่า จึงทำให้การแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อจัดทำหลักสูตรไม่มีความชัดเจน พอไม่ชัดเจนเวลาเกิดปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไข ปัญหาได้ และไม่รู้ว่าจะแก้อย่างไร การพัฒนาหลักสูตรจึงไม่ต่อเนื่อง สิ่งสำคัญผู้บริหารควรรู้จักบุคลากรและคณะกรรมการสถานศึกษาด้วย จึงจะสามารถทำให้การมอบหมายหน้าที่ได้เหมาะสมกับบทบาทของผู้รับผิดชอบ

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 มีความเห็นว่า ควรแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบให้มีความเหมาะสม ไม่ควรให้มีการรับผิดชอบงานหรือผลภาระงานให้กับบุคคลคนเดียวทำ ควรมีการสำรวจความถนัดของแต่ละคน คณะกรรมการที่จัดทำหลักสูตรก็ควรมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องการจัดทำหลักสูตร ในคณะกรรมการเองก็ควรจะมีเอกภาพ มีความสามัคคีกันจึงจะทำให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาประสบความสำเร็จได้

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 มีความเห็นว่า ควรแต่งตั้งคณะกรรมการให้สอดคล้องกับความถนัดของแต่ละคน ไม่เปลี่ยนคนรับผิดชอบโครงการบ่อยๆ ให้ได้ทำงานอย่างต่อเนื่อง ควรมีการวางแผนผู้รับผิดชอบที่มีความสามารถและต้องมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาเห็นชอบที่สรุปได้คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ที่มีความเหมาะสม ควรมีคำสั่งแต่งตั้งที่ชัดเจน ไม่ควรเปลี่ยนผู้รับผิดชอบบ่อยๆ เพื่อให้การทำงานมีความต่อเนื่องเป็นเอกภาพ แก้ปัญหาได้ตรงจุด เวลาเกิดปัญหา สามารถแก้ไขและเข้าใจปัญหาได้เป็นอย่างดี ควรให้มีการสำรวจความถนัดและความสนใจของบุคลากรและครู รับฟังความคิดเห็นของครูแล้วนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

2. ด้านการส่งเสริม สนับสนุน มีแนวทางการแก้ไขปัญหา ใน 3 ลำดับแรก สรุปได้ดังนี้
ปัญหาลำดับที่ 1 คือ มีปัญหาเรื่องการสนับสนุน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอและเป็นปัจจุบัน

แนวทางการแก้ปัญหา

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 มีความเห็นว่า โรงเรียนได้จัดให้มีห้องสื่อ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และสื่อต่าง ๆ มาไว้ในที่แห่งเดียวเพื่อความสะดวกในการใช้งาน นอกจากนั้นยังได้แจ้งให้ครูผู้สอนได้ผลิตสื่อร่วมกับนักเรียน ให้นักเรียนได้ฝึกงานฝีมือและเก็บผลงานที่น่าภาคภูมิใจไว้เป็นตัวอย่างในการจัดกิจกรรม เน้นการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า เช่น ใช้กระดาษทั้ง 2 หน้า

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 มีความเห็นว่า ควรชี้แจงให้ครูผู้สอนผลิตสื่อไว้เพื่อใช้สอนนักเรียนร่วมกับนักเรียน ขอระดมทุนกับคณะกรรมการสถานศึกษา ให้ครูได้ชี้แจงว่ายังขาดงบประมาณหรืออุปกรณ์ใดเป็นการเร่งด่วนบ้าง และที่สำคัญสื่อการเรียนการสอนหรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ทั้งที่ครูจัดทำขึ้นและสร้างขึ้นก็ควรมีห้องที่จัดเก็บไว้ให้เป็นระเบียบ เพื่อรักษาวัสดุอุปกรณ์ที่ได้มาให้มีใช้ได้นาน ๆ

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 มีความเห็นว่า ควรจะมีการปรับปรุงระบบจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ให้ดีแล้วส่งเสริมให้ครูมีแนวคิดที่จะสร้างสื่อขึ้นมาเอง ให้นักเรียนจัดเก็บผลงานที่สร้างขึ้นไว้เป็นตัวอย่างให้รุ่นต่อ ๆ ไป

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 มีความเห็นว่า ควรให้การสนับสนุน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ อย่างเพียงพอ สนับสนุนให้โรงเรียนได้จัดทำสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจัดห้องจัดเก็บ จำพวกวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการสนับสนุน ควรจัดให้เป็นระเบียบ ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 มีความเห็นว่า ควรให้การสนับสนุนสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ให้มีเพียงพอต่อความต้องการที่จะใช้ในกิจกรรม ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการสนับสนุน เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมให้ครูได้ผลิตสื่อร่วมกับนักเรียนและมีการจัดเก็บผลงานที่ได้จัดทำไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ เพื่อใช้เป็นตัวอย่างในการจัดกิจกรรมของรุ่นต่อ ๆ ก็จะเป็นการลดภาระที่ต้องการสนับสนุนจากส่วนอื่น ๆ ได้

ที่สรุปได้คือ โรงเรียนควรจัดให้มีห้องเก็บรวบรวมข้อมูลและสื่อต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ผลิตสื่อร่วมกับนักเรียน ให้นักเรียนได้ฝึกงานฝีมือและเก็บผลงานที่น่าภาคภูมิใจไว้เป็นตัวอย่างในการจัดกิจกรรม

ปัญหาลำดับที่ 2 คือ มีปัญหาเรื่องการจัดหางบประมาณและระดมทรัพยากร ทั้งภาครัฐ และชุมชนในการสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตร

แนวทางการแก้ปัญหา

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 มีความเห็นว่า โรงเรียนได้นำเสนอปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนให้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนได้ทราบเกี่ยวกับการจัดหางบประมาณและระดมทรัพยากร จากหน่วยงานต่าง ๆ เท่าที่จะสามารถจัดทำได้ เช่น การขอรับบริจาค การทอดผ้าป่า หรือแม้แต่ การขอความร่วมมือและขอแรงจากชุมชน ช่วยกันพัฒนาและช่วยเหลือโรงเรียน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 มีความเห็นว่า ควรมีการเปิดเผยข้อมูลปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับโรงเรียน ให้กับชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาทราบเพื่อขอการสนับสนุน การ นำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ของโรงเรียนให้คณะผู้ปกครอง คณะครู และชุมชนต่าง ๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ เห็นถึงปัญหา จะได้ระดมความคิด สติปัญญาและจัดหางบประมาณเข้ามาใช้ในการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ตามโครงการที่กำหนดไว้ในแต่ละปีได้อย่างเพียงพอ

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 มีความเห็นว่า การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา การจะให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมได้ก็ต้องให้ทุกฝ่ายเข้าใจปัญหาของโรงเรียนก่อน ว่าปัญหาของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรมีอะไรบ้าง เช่นอะไรบ้าง วัสดุอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การบูรณาการการเรียนการสอนให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ของการเรียนการสอน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 มีความเห็นว่า โรงเรียนมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ให้กับชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาทราบอยู่เป็นระยะ ซึ่งจะทำให้หน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งชุมชนได้ทราบถึงหลักการจัดการและการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน หากโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อระดมทุน เช่น การทอดผ้าป่าสามัคคี โดยมีศิษย์เก่าจัดทำเป็นการทอดผ้าป่าอุปถัมภ์การเรียนเครื่องเขียนเพื่อน้อง ก็เพราะได้ทราบข้อมูลจากการเผยแพร่สารสนเทศของโรงเรียนให้ทราบ

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 มีความเห็นว่า การส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตรเป็นหน้าที่และมีความเกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และโรงเรียน ที่ต้องร่วมมือกัน ดังนั้นการที่จะให้แต่ละฝ่ายได้รับรู้และร่วมมือกันก็คงเป็นเพราะทราบข้อมูลของโรงเรียนว่าโรงเรียนยังขาดการสนับสนุนเพื่อให้การบริหารหลักสูตรบรรลุเป้าหมายได้อย่างไรบ้าง แล้วร่วมมือกันคิดหาวิธีการระดมทุน หรือจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ มาให้เพียงพอต่อการจัดการศึกษา

ที่สรุปได้คือ ควรมีการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับโรงเรียน ให้กับชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาทราบ ควรเสนอปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนได้ทราบถึงความต้องการของ โรงเรียนในด้านต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้หลักสูตรสถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตามเป้าหมาย เพื่อให้มีการจัดหางบประมาณและระดมทรัพยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ เท่าที่จะสามารถจัดทำได้ เช่น การขอรับบริจาค การทอดผ้าป่า หรือแม้แต่การขอความร่วมมือและขอแรงจากชุมชน ช่วยกันพัฒนาและช่วยเหลือโรงเรียน

ปัญหาลำดับที่ 3 คือ มีปัญหาเรื่องการประเมินความต้องการความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร และวางแผนการพัฒนากุศลกรให้เป็นรูปธรรมทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว

แนวทางการแก้ปัญหา

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 มีความเห็นว่า ให้บุคลากรเข้ารับการอบรมและศึกษาดูงานจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมให้บุคลากรได้มีความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเอง ให้โอกาสและกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถโดยไม่เลือกปฏิบัติ มีการวางแผนการพัฒนากุศลกรอย่างเป็นรูปธรรม โดยการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่วางไว้จากปฏิทินการปฏิบัติงาน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 มีความเห็นว่า การพัฒนากุศลกร เป็นการพัฒนาครูเพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ กำหนดไว้ ควรส่งเสริมการให้ครูได้รับการอบรมความรู้อยู่เสมอ โรงเรียนควรมีการวางแผนทั้ง

ระยะสั้นและระยะยาว การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรที่สำคัญอย่างยิ่งคือไม่ควรเลือกปฏิบัติ

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 มีความเห็นว่า จัดทำเป็นโครงการพัฒนาบุคลากร และได้บรรจุไว้แผนปฏิบัติการของโรงเรียนวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว ประเมินความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาเพื่อให้ครูได้ประเมินการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาคูงานจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะสามารถนำมาพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ครูมีโอกาสได้ส่งผลงานของตนเพื่อความก้าวหน้าในซึ่งถือได้ว่าเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 มีความเห็นว่า ควรมีการสำรวจและประเมินความต้องการของบุคลากรเพื่อการพัฒนา โดยกำหนดเป็นแผนระยะสั้น คือการส่งเสริมบุคลากรเข้ารับการอบรมหรือศึกษาคูงานจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรมีความรู้และเข้าใจ ในระยะยาวเป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้พัฒนาตนเอง พัฒนาผลงานในการจัดการเรียนการสอน เช่น การส่งผลงานการเลื่อนวิทยฐานะ เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากร

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 มีความเห็นว่า ควรวางแผนพัฒนาบุคลากรโดยจัดทำเป็นโครงการและดำเนินการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยถือว่าบุคลากรทุกคนมีความสำคัญในการขับเคลื่อนให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้ดำเนินไปตามจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาและบรรลุเป้าหมายได้ เช่นการส่งเสริมให้มีการอบรมครู การศึกษาคูงาน การไปทัศนศึกษา เป็นต้น

ที่สรุปได้คือ ควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมและศึกษาคูงานจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ตลอดจนองค์กรอื่นที่ขอความร่วมมือและสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรได้มีความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเอง ให้โอกาสและกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ โดยไม่เลือกปฏิบัติ และควรมีการวางแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม โดยการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่วางไว้จากปฏิทินการปฏิบัติงาน แผนการปฏิบัติการของโรงเรียน โดยผ่านโครงการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

3. ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ มีแนวทางการแก้ไขปัญหา ใน 3 ลำดับแรก สรุปได้ดังนี้
ปัญหาลำดับที่ 1 คือมีปัญหาเรื่องการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในมีการจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

แนวทางการแก้ปัญหา

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 มีความเห็นว่า ให้บุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในด้วยการจัดและเตรียมเอกสารอย่างเป็นระบบ เป็นปัจจุบันมีการประเมินผลเป็น

ระยะ กำหนดหัวข้อและแบ่งงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน ตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานเชิงรุก ร่วมกัน วิเคราะห์ถึงผลดี ผลเสีย และผลที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรในอนาคตต่อไป

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 มีความเห็นว่า ควรให้บุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายใน ควรจัดให้เป็นระบบไม่ควรที่จะให้มีใครคนใดคนหนึ่งรับผิดชอบ ควรมีการแบ่งงานกันรับผิดชอบตามความรู้ความสามารถ ควรแต่งตั้งให้ชัดเจน และจัดให้มีการรายงานผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 มีความเห็นว่า ควรจะมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานที่มีความชัดเจนในแต่ละบทบาทหน้าที่ อย่างเช่นเอกสารการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน ควรให้บุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งแต่ละด้านจัดทำอย่างต่อเนื่อง โดยการติดตามและประเมินผลเป็นระยะ ซึ่งหากพบปัญหาขึ้นก็จะได้มีการระดมความคิดเห็นมีทางออกหลาย ๆ แนวทาง ตั้งเป้าหมายให้มีการปฏิบัติการแบบเชิงรุก

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 มีความเห็นว่า ควรเริ่มจากให้มีการจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน ควรมีการตั้งเป้าหมายการปฏิบัติงานให้เป็นแบบเชิงรุก ให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวกับการรายงานผลหรือการจัดทำเอกสาร มีการจัดเก็บเอกสารอย่างเป็นระบบ มีการติดตามงานกันเป็นระยะ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 มีความเห็นว่า ควรมีการประเมินผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง การจัดเก็บเอกสารต่าง ๆ ควรมีความเป็นระบบ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานตามหัวข้อของการประเมินคุณภาพภายในให้ชัดเจนควรร่วมมือกันวิเคราะห์และหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ให้ครูและบุคลากรได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

ที่สรุปได้คือ ควรให้บุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในด้วยการจัดและเตรียมเอกสารอย่างเป็นระบบ เป็นปัจจุบันมีการประเมินผลเป็นระยะ ควรกำหนดหัวข้อและแบ่งงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน ตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานเชิงรุก ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงาน การสอน เข้าใจปัญหาและหาทางออกของปัญหาร่วมกัน วิเคราะห์ถึงผลดี ผลเสีย และผลที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรในอนาคตต่อไป

ปัญหาลำดับที่ 2 คือมีปัญหาเรื่องการวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียนและความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน

แนวทางการแก้ปัญหา

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 มีความเห็นว่า วิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ในกรณีมีปัญหาได้ทำการวิจัยเพื่อการพัฒนาเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้หลักสูตรเพื่อให้

สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เช่น การอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ของนักเรียนในทุกระดับชั้น ใช้โครงการการยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 มีความเห็นว่า ควรวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อตั้งเป้าหมายในการพัฒนา สำนวความค้องการและบริบทของโรงเรียนและผู้เรียน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยเพื่อ พัฒนาหลักสูตร เช่น โครงการยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น โดยการพัฒนาและ เข้าใจปัญหา ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาให้ครบทุกด้าน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 มีความเห็นว่า ครูควรมีการวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์บริบทของ โรงเรียน บริบทชุมชน เมื่อพบปัญหาควรตั้งเป้าหมายในการพัฒนาให้ชัดเจน สามารถจับต้อง และปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมได้เช่น เมื่อสำรวพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีร่างกาย ไม่สมบูรณ์แข็งแรง สุขภาพร่างกายเป็นสิ่งสำคัญที่อาจส่งผลต่อพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ดังนั้นจึงควรการตั้งเป้าการพัฒนาให้ครบทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมฯ ให้กับนักเรียน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 มีความเห็นว่า ควรสร้างความตระหนักในการวิจัยเพื่อพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา ให้มีการตั้งเป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจนโดยสำรวความค้องการของ ชุมชน สำรวแหล่งเรียนรู้ ควรมีการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล ตั้งเป้าหมายการวิจัยเพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้ครบทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญาและสังคม เพราะการวิจัยเพื่อพัฒนา ถือเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 มีความเห็นว่า ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบ ข้อดี ข้อเสีย จุดเด่น จุดด้อย บริบทของชุมชน แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งใช้เพื่อนำมาประกอบเป็นการพัฒนา ผู้เรียนให้ครบทุกด้าน ตั้งแต่ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การวิเคราะห์ หลักสูตรและการวิเคราะห์ผู้เรียนจะทำให้การพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับบริบททั้งของ โรงเรียน และชุมชน

ที่สรุปได้คือ ควรให้ครูผู้สอนได้ศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ หลักสูตรในกรณีมีปัญหา ได้ทำการวิจัยเพื่อการพัฒนาเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้หลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เช่น

- การอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ของนักเรียนในทุกระดับชั้น
- การยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น โดยการพัฒนาและเข้าใจปัญหา
- การตั้งเป้าการพัฒนาด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมฯ ให้กับนักเรียน

ปัญหาลำดับที่ 3 คือมีปัญหาเรื่องการมีส่วนร่วมของบุคลากรและคณะกรรมการทุกฝ่าย ในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

แนวทางการแก้ปัญหา

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 มีความเห็นว่า ควรกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน มีหนังสือคำสั่งและ ผู้รับผิดชอบโดยตรง มีการประชุมวางแผนดำเนินกิจกรรมและสรุปผลการดำเนินงาน ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อความร่วมมือกัน ในทุก ๆ ด้าน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 มีความเห็นว่า โรงเรียนควรมีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา การใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยถือว่าทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา และมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการใช้หลักสูตร ในเรื่องของการประเมินผลการใช้หลักสูตรควรประเมินโดยคำนึงถึง การมีส่วนร่วม ควรประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม ในการรับผิดชอบ

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 มีความเห็นว่า ควรพิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตรที่จะประเมิน พิจารณาหลักเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมิน ออกแบบการจัดเก็บข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล โดยทั้งหมดนี้ต้องมีการประชุมวางแผนการดำเนินงานมีการประสาน ความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง ในการประเมินผลควรมี การปรับทัศนคติของบุคลากร เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงที่จะให้มีการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนให้สูงขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 มีความเห็นว่า ควรมีการส่งเสริมทัศนคติต่อการดำเนินงานด้าน การประเมินผลการใช้หลักสูตร ร่วมกันค้นหาสาเหตุที่แท้จริงว่าเหตุใดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียนจึงยังไม่ถึงเป้าหมาย ผู้บริหารจึงควรชี้แจงให้บุคลากรทุกคนทุกฝ่ายได้เข้าใจให้ตรงกัน ดังนั้นการแบ่งงานให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการประเมินควรมีความชัดเจน เช่น การแต่งตั้งโดยมีคำสั่งที่ชัดเจน เป็นต้น

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 มีความเห็นว่า ควรมีการชี้แจงให้ชัดเจนถึงเป้าหมายของการพัฒนา หลักสูตร หาข้อสรุปร่วมกันถึงแนวทางในการพัฒนา มีคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน จัดประชุมเพื่อร่วมกันวางแผนดำเนินกิจกรรม หาข้อสรุปร่วมกัน กำหนดเป็นแผนปฏิบัติการของ โรงเรียนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมใจบุคลากรให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อการประเมินผล ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน และรับทราบข้อมูลในทุกด้าน

ที่สรุปได้คือ โรงเรียนควรศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประเมินผลการใช้หลักสูตร จัดให้มีหนังสือคำสั่งและหาผู้รับผิดชอบโดยตรง มีการประชุมวางแผนดำเนินกิจกรรมและสรุปผลการดำเนินงาน ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อความร่วมมือกันในทุก ๆ ด้าน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผล
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 2) แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการตอบแบบสอบถามได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นจากประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 46 คน และครู จำนวน 486 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 532 คน และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. ปัญหาของการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการกำกับดูแลคุณภาพ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีประเด็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อคือปัญหาการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในมีการจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน ปัญหาการวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสม

สอดคล้องกับผู้เรียนและความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และปัญหาการมีส่วนร่วมของบุคลากรและคณะกรรมการทุกฝ่ายในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยมีประเด็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อคือ ปัญหาการวิเคราะห์ วางแผน จัดเตรียมปัจจัยเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เช่น อาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน งบประมาณ วัสดุ ปัญหาครูผู้สอนขาดการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง มีกระบวนการคิดและสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และปัญหาการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อกำหนด บทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมตามความสามารถและความถนัด และด้านการส่งเสริมสนับสนุน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยมีประเด็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อคือ ปัญหาการสนับสนุนให้มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอ และเป็นปัจจุบัน ปัญหาการจัดหางบประมาณและระดมทรัพยากร ทั้งภาครัฐและชุมชนในการสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตร และปัญหาการประเมินความต้องการความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นรูปธรรมทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว

สำหรับปัญหาอื่น ๆ ที่มีผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเพิ่มเติมด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ขาดการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพราะโรงเรียนมอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งจัดทำขึ้นเพียงผู้เดียว ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ การประสานความร่วมมือกับกลุ่มเครือข่ายเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ดีแต่ยังไม่เพียงพอ และด้านการกำกับดูแลคุณภาพ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ปัญหาเรื่องการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ตามประเด็นปัญหาแต่ละด้านดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2.1.1 ปัญหาเรื่องการวิเคราะห์ วางแผน จัดเตรียมปัจจัยเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เช่น อาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน งบประมาณ วัสดุ แนวทางการแก้ปัญหาคือ ควรมีการวางโครงการและจัดประชุมเพื่อวางแผนการใช้หลักสูตรก่อนเปิดภาคเรียนทุกครั้ง เพื่อให้มีการสำรวจปัญหาและทำความเข้าใจกับคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน เมื่อพบปัญหาใดก็ให้ทุกฝ่ายร่วมกันแก้ไขปัญหา เพื่อให้มีการสนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนเปิดภาคเรียน

2.1.2 ปัญหาเรื่องครูผู้สอนขาดการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง มีกระบวนการคิดและสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง แนวทางการแก้ปัญหา คือ ควรจัดให้มีการวางแผนและเตรียมแผนการสอนตลอดจนใบงาน การใช้สื่อและเทคโนโลยีประกอบการสอนโดยให้นักเรียนได้ลงมือค้นคว้าและปฏิบัติจริง ๆ เช่น การทำโครงงาน การทดลอง การทำเพิ่มสะสมผลงาน ทั้งงานเดี่ยว งานกลุ่ม ตลอดจนการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ใกล้เคียงบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.1.3 ปัญหาเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมตามความสามารถและความถนัด แนวทางการแก้ปัญหา คือ ควรมีคำสั่งแต่งตั้งที่ชัดเจน ไม่ควรเปลี่ยนผู้รับผิดชอบบ่อย ๆ เพื่อให้การทำงานมีความต่อเนื่องเป็นเอกภาพ ควรให้มีการสำรวจความถนัดและความสนใจของบุคลากรและครู รับฟังความคิดเห็นของครูแล้วนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

2.2 ด้านการส่งเสริม สนับสนุน

2.2.1 ปัญหาเรื่องการสนับสนุน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอและเป็นปัจจุบัน แนวทางการแก้ปัญหา คือ โรงเรียนควรจัดให้มีห้องเก็บรวบรวมข้อมูลและสื่อต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ผลิตสื่อร่วมกับนักเรียน ให้นักเรียนได้ฝึกงานฝีมือและเก็บผลงานที่น่าภาคภูมิใจไว้เป็นตัวอย่างในการจัดกิจกรรม

2.2.2 ปัญหาเรื่องการจัดหางบประมาณและระดมทรัพยากร ทั้งภาครัฐและชุมชนในการสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตร แนวทางการแก้ปัญหา คือ ควรเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและชี้แจงความต้องการของโรงเรียนให้กับชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาทราบเพื่อร่วมกันจัดหาและระดมทุนให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน เช่น จัดกิจกรรมทอดผ้าป่า เป็นต้น

2.2.3 ปัญหาเรื่องการประเมินความต้องการความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นรูปธรรมทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว แนวทางการแก้ปัญหา คือ ควรมีการวางแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม โดยการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่วางไว้จากปฏิทินการปฏิบัติงาน แผนการปฏิบัติการของโรงเรียน โดยผ่านโครงการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และไม่เลือกปฏิบัติ

2.3 ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ

2.3.1 ปัญหาเรื่องการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในมีการจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน แนวทางการแก้ปัญหา คือ ควรให้บุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายใน ด้วยการจัดและเตรียมเอกสารอย่างเป็นระบบ จัดให้มี

การประเมินผลเป็นระยะ ควรกำหนดหัวข้อและแบ่งงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน ตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานเชิงรุก ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงาน เข้าใจปัญหาและหาทางออกของปัญหาร่วมกัน วิเคราะห์ถึงผลดี ผลเสีย และผลที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรในอนาคตต่อไป

2.3.2 ปัญหาเรื่องการวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสม สอดคล้องกับ ผู้เรียนและความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน แนวทางการแก้ปัญหา คือ ควรให้ครูผู้สอนได้ ศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ได้ทำการวิจัยเพื่อการพัฒนาเกี่ยวกับ ผลกระทบจากการใช้หลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เช่น ส่งเสริมให้ครูทุกคน ทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เพื่อหาสื่อและนวัตกรรมที่เหมาะสมสำหรับ แก้ไขปัญหา

2.3.3 ปัญหาเรื่องการมีส่วนร่วมของบุคลากรและคณะกรรมการทุกฝ่าย ในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา แนวทางการแก้ปัญหา คือ โรงเรียนควรศึกษาถึง ความเป็นไปได้ในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กำหนด แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประเมินผล การใช้หลักสูตร จัดให้มีหนังสือคำสั่งและหาผู้รับผิดชอบโดยตรง มีการประชุมวางแผนดำเนิน กิจกรรมและสรุปผลการดำเนินงาน ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงาน องค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อความร่วมมือกันในทุก ๆ ด้าน

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่พบมาอภิปรายผลดังนี้

1. ปัญหาของการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากตลอดระยะเวลา ที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้โรงเรียนทั่วประเทศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากร โดยการนิเทศและติดตามผลอย่างเป็นกัลยาณมิตร อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรศึกษาคูงานจากแหล่งการเรียนรู้และ เอกสารเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ทำให้บุคลากรครูและผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการใช้หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมีการนำมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิญา ภาพรถาด (2554, หน้า 95-96) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ ปัญหาการบริหารจัดการ

หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ทุกด้านมีปัญหาในระดับปานกลาง ฉัตรมน อินทสร (2555, หน้า 80-83) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ ปัญหาและแนวทางการพัฒนา การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่ม โรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง สุภวัฒน์ เทียมศรีรัชนิกร (2555, หน้า 94-100) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียง ออก พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียง โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เสนอ ใจชอบสันเทียะ (2556, หน้า 88-90) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ สภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และปีทมา สกุลนคร (2557, หน้า 132-139) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 พบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ทั้ง 3 ด้าน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง

แต่เนื่องจากระยะเวลาและการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็ว จึงอาจส่งผลให้การใช้หลักสูตรสถานศึกษายังคงมีปัญหาอยู่บ้าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็น สำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมมีปัญหาอยู่ใน ระดับน้อย โดยมีประเด็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาการวิเคราะห์ วางแผน จัดเตรียม ปัจจัยเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เช่น อาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ภายในและ ภายนอกโรงเรียน งบประมาณ วัสดุ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ขาดการมีส่วนร่วม

ของบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพราะโรงเรียนมอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งจัดทำขึ้นเพียงผู้เดียว ซึ่งส่งผลต่อการสำรวจความต้องการของโรงเรียน ก่อนมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จึงทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนเกี่ยวกับงบประมาณและวัสดุต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ไม่ทราบว่าโรงเรียนยังขาดวัสดุ อุปกรณ์ หรือ งบประมาณมากน้อยเพียงใด ทำให้เมื่อมีการประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษาแล้ว จึงยังขาดปัจจัยที่จะส่งเสริมให้หลักสูตรสถานศึกษาสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ยอแสง นาคกระแสร (2557, หน้า 97-100) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และสอดคล้องกับ ฉัตรมน อินทสร (2555, หน้า 80-83) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาสูงสุดคือปัญหาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกสถานศึกษา รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้

1.2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยมีประเด็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปัญหาการสนับสนุนให้มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอ และเป็นปัจจุบัน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ส่วนใหญ่มีการประสานความร่วมมือกับกลุ่มเครือข่ายเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในระดับที่ดี ซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหาด้านการส่งเสริมและสนับสนุน มีปัญหาในระดับน้อย แต่การสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนและงบประมาณ ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการที่จะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ตัวชี้วัดในด้านนี้มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ เสนอ ใจชอบสันเทียะ (2556, หน้า 88-90) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ สภาพปัญหา และแนวทางแก้ปัญหการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นครราชสีมา เขต 1 พบว่า ด้านการส่งเสริม สนับสนุน โดยรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

1.3 ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีประเด็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือปัญหาการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในมีการจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในจำเป็นต้องมีการจัดทำเอกสารประกอบการรายงานให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดของการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการจัดทำเอกสารครุผู้รับผิดชอบในการจัดทำเอกสารที่มีทั้งภาระงานสอนอยู่เป็นประจำรวมทั้งภาระงานอื่น ๆ เป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่มีเวลาดำเนินการประเมินอย่างต่อเนื่อง จึงอาจส่งผลให้ปัญหาด้านการกำกับดูแลคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ฉัตรมน อินทร (2555, หน้า 80-83) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผล โดยรวมและรายข้อมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สุภวัฒน์ เทียมศรีรัชนิกร (2555, หน้า 94-100) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผล โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ เสนอ ใจชอบสันเทียะ (2556, หน้า 88-90) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ สภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 พบว่าด้านการกำกับดูแลคุณภาพ โดยรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับ คือ บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน มีปัญหาในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล การใช้หลักสูตร การดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการบริหาร จัดการหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง ครบวงจร และการจัดทำแผนงาน โครงการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรและงานวิชาการภายในสถานศึกษา

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานบุรีรัมย์ เขต 2

2.1 ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่าแนวทางการแก้ปัญหาใน 3 ลำดับแรก คือ ควรมีการวางโครงการและจัดประชุมเพื่อวางแผนการใช้หลักสูตร ก่อนเปิดภาคเรียนทุกครั้ง เพื่อให้มีการสำรวจวิเคราะห์ปัญหาและทำความเข้าใจกับคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน เมื่อพบปัญหาใดก็ให้ทุกฝ่ายร่วมกันแก้ไขปัญหา ควรส่งเสริมให้ครูวางแผนการสอนใช้แหล่งเรียนรู้ใกล้บ้านและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรให้มีการสำรวจความถนัดและความสนใจของบุคลากรและครู รับฟังความคิดเห็นของครูแล้วนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 61-63) ซึ่งกล่าวว่าการจะส่งเสริมให้การจัดทำและใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ และสอดคล้องกับหลักการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ของ ภาวสุทธิ ภัทรางกูร (2553, หน้า 2) ซึ่งกล่าวว่าการวางแผนและเตรียมการในการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจะได้ศึกษาวิเคราะห์ ทำความเข้าใจหลักสูตรที่จะนำไปใช้ ให้มีความเข้าใจตรงกันเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทำนองเดียวกันและสอดคล้องต่อเนื่องกัน ควรดำเนินการอย่างเป็นระบบเป็นไปตามขั้นตอนที่วางแผนและเตรียมการไว้

2.2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน แนวทางการแก้ปัญหาใน 3 ลำดับแรก คือ ควรจัดให้มีห้องเก็บรวบรวมข้อมูลและสื่อต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ผลิตสื่อร่วมกับนักเรียน ควรเสนอปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนได้ทราบถึงความต้องการของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้มีการจัดหางบประมาณและระดมทรัพยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ เท่าที่จะสามารถจัดทำได้ เช่น จัดกิจกรรมทอดผ้าป่า เป็นต้น ควรมีการวางแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม โดยการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่วางไว้จากปฏิทินการปฏิบัติงาน แผนการปฏิบัติการของโรงเรียน โดยผ่านโครงการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และไม่เลือกปฏิบัติ สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2552ก, หน้า 61-63) กำหนดว่าการพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาหลักสูตรและใช้หลักสูตร สถานศึกษาจะต้องพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ โดยส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสเข้าอบรมแลกเปลี่ยนความรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารจะต้องเป็นที่ปรึกษาของครูในกรณีที่มีปัญหาทางด้านวิชาการหรือบริหารจัดการและควรจัดให้มีการประชุมเพื่อแก้ปัญหา ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสวงหาวิธีการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับ ภาวสุทธิ ภัทรางกูร (2553, หน้า 2) ในประเด็นที่ว่า การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้จะต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบความสำเร็จได้ ปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เอกสารหลักสูตร ตลอดจนสถานที่ต่าง ๆ ที่จะ เป็นแหล่งให้ความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จะต้องได้รับการจัดเตรียมไว้เป็นอย่างดี และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนได้เมื่อมีการร้องขอ

2.3 ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ พบว่าแนวทางแก้ปัญหาใน 3 ลำดับแรกคือ ควรให้บุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายใน ด้วยการจัดและเตรียมเอกสารอย่างเป็นระบบ จัดให้มีการประเมินผลเป็นระยะ ควรให้ครูผู้สอนได้ศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ได้ทำการวิจัยเพื่อการพัฒนาเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้หลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประเมินผลการใช้หลักสูตร มีการประชุมวางแผนดำเนินกิจกรรมและสรุปผลการดำเนินงาน โดยประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อความร่วมมือกันในทุก ๆ ด้าน สอดคล้องกับภาวศุทธิ์ ภัทรางกูร (2553, หน้า 2) ที่ได้กล่าวถึงหลักการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ไว้ว่าผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกหน่วยงาน จะต้องมิตัดตามและประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อจะได้นำข้อมูลต่าง ๆ มาประเมินวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาทั้งในแง่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และการวางแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2552ก, หน้า 63 - 65) ที่กล่าวถึงการกำกับดูแลคุณภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรว่าสิ่งที่การนิเทศควรปฏิบัติคือสร้างความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตรในเชิงบวก แก่ครู และบุคลากรทางการศึกษาว่ามีได้เป็นกระบวนการจับผิด แต่เป็นกระบวนการดูแลช่วยเหลือเพื่อให้การใช้หลักสูตรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งการวิจัยประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้เรียนจะได้รับการพัฒนา ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย คุณธรรม บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ระดับชาติ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข กระบวนการประเมินผลการใช้หลักสูตรสามารถ ดำเนินการได้ ทั้งระหว่างการใช้หลักสูตร และเมื่อนำหลักสูตรไปใช้เรียบร้อยแล้วหรือการติดตามจากผลผลิตของหลักสูตร คือ ผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรนั่นเอง เพื่อให้การประเมินผลการใช้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายของการควบคุมคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัย ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาดังนี้

1.1 ขั้นตอนการวางแผนการจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการจัดการประชุมเพื่อปรึกษา สอบถามปัญหา ความพร้อมของสถานศึกษาร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ครู ชุมชน และผู้ปกครอง เพื่อวิเคราะห์ร่วมกันในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ก่อนมีการเปิดภาคเรียน ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสให้ครูหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้เสนอปัญหาให้กับทุกฝ่ายได้ทราบ ควรมีการสำรวจความถนัดของครูและสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถมอบหมายงานและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

1.2 การส่งเสริมและสนับสนุน เพื่อให้การใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการขาดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้นในการจัดสรรงบประมาณประจำปีการศึกษาให้กับโรงเรียนแต่ละแห่ง ควรมีการสอบถามและสำรวจความต้องการของแต่ละโรงเรียนถึงงบประมาณที่คาดว่าจะใช้จ่ายในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เพียงพอ อาจใช้วิธีการให้โรงเรียนเขียนเป็นโครงการเสนอให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เป็นรายการณิตตามความเร่งด่วน

1.3 การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารรายงาน ดังนั้น อาจมีการนำเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยในการรายงานผลการประเมิน หรืออาจมีการประเมินผลเชิงประจักษ์แทนการเขียนรายงานเป็นรูปเล่ม เช่น การรายงานข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนให้รายงานผ่านระบบ E-office และผู้บริหารมีคำสั่งแต่งตั้งครูและบุคลากร ในโรงเรียนตามความถนัดเพื่อมารับผิดชอบรายงานผลการปฏิบัติงานตามหัวข้อตัวชี้วัดของการประเมินภายในเป็นรายบุคคลให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้ภาระงานตกเป็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ลดการใช้ทรัพยากรและประหยัดเวลาในการติดตามประเมินผลคุณภาพได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำและการนำหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ไปใช้ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หรือหน่วยงานอื่น เพื่อให้ทราบปัจจัยที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำและการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หรือหน่วยงานอื่น

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของครูผู้สอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หรือหน่วยงานอื่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2552ก). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2552ข). *แนวทางตรวจสอบองค์ประกอบหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้า
และพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) ฉบับปรับปรุง*.
กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- ฉันท ชาติทอง. (2551). *เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. นครปฐม :
เพชรเกษมการพิมพ์.
- จำปา สุขสว่าง. (2555). *ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายแก่งหลวง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 (ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต)*. ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ช่อเพชร วงศ์เสนา. (2557). *สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต)*.
บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ฉวีวรรณ มุตะกร. (2551). *การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 1 (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต)*.
เลย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ฉัตรมน อินทสร. (2555). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
ในกลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี
เขต 1 (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต)*. ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ช่อเพชร วงศ์เสนา. (2557). *สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. บุรีรัมย์ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ทศพร สิทธิโชติ. (2558). *การพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมิน
หลักสูตร*. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/viewnaiyana/karna-hlaksutr-pi-chi>

- ธัญพร ชัยงาม. (2558). การพัฒนาหลักสูตร : การนำหลักสูตรไปใช้. เข้าถึงได้จาก <http://tanyaculum.blogspot.com/2015/05/13.html>
- นัยนา จันทร์สมชัย. (2558). การพัฒนาหลักสูตร. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/viewnaiyana/karna-hlaksutr-pi-chi>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปฐพี มีบาง. (2551). การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 (ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มุริรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปัทมา สกุนตร. (2557). การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 (ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ภาวศุทธิ ภัทรางุณ. (2553). การนำหลักสูตรไปใช้. เข้าถึงได้จาก <https://www.l3nr.org/posts/413485>.
- มาลีณี หมั่นไวย. (2553). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนนาร่องตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 (ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ขงยุทธ สิมสีพิมพ์. (2553). การบริหารหลักสูตรระดับสถานศึกษา. อุตรธานี : โรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคม สพป.อุตรธานี เขต 3.
- ขอแสง นาคกระแสร. (2557). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 (ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- รัชต์วุฒิ วรกิตต์สกุลชัย. (2555). สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 (ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- วรรณ ภูเสดวงษ์. (2553). การศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลใน
จังหวัดจันทบุรี. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- รววัฒน์ หนูเนียม. (2553). หลักสูตรสถานศึกษา (ความหมายและความสำคัญของ
หลักสูตรสถานศึกษา). เข้าถึงได้จาก <https://www.l3nr.org/posts/403288>.
- วิทยา สุทธิ. (2555). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียน
เมืองบุรีรัมย์ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
(ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบุรีรัมย์.
- วิภาดา ศรีลาศักดิ์. (2553). การศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเขต
เทศบาลเมืองมุกดาหาร (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กาฬสินธุ์ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- วิไลวรรณ ห่มขาว. (2553). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนต้นแบบการใช้
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนชุมแพศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศุภวัฒน์ เทียมศรีรัชนี้กร. (2555). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ
หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียง (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต).
ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2553). หลักสูตรสถานศึกษา
นอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 : แนวทางการพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท ไทย พับบลิก เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุนันท์ ไกรพรหม. (2555). การศึกษาการใช้หลักสูตรสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม (อิสลามศึกษา) ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเขต
การศึกษา 2 (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

- สุภิญญา ฉางภาด. (2554). ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 (ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มุริรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุริพร วงศ์สวัสดิ์สุข. (2551). การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนราชวินิต มัชฌม (ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุเทพ อ่วมเจริญ (2557). การพัฒนาหลักสูตร: ทฤษฎีและการปฏิบัติ. เข้าถึงได้จาก <http://curriculumdevelopment2015.blogspot.com/2015/05/8.html>
- เสนอ ใจชอบสันเทียะ. (2556). สภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 (ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อดิตาต วงศ์บุญตาม. (2557). การพัฒนาหลักสูตร. เข้าถึงได้จาก http://06550356.blogspot.com/2014/12/blog-post_16.html
- อัสวเดช ชาตรีรัมย์. (2556). ปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 (ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มุริรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Bobbitt, F. (1981). *The Curriculum*. Boston : Houghton Mifflin.
- Cuncha, Z. D. (1997, January). A Case Study of Curriculum Development. *Dissertation Abstracts International*, 57(7), pp 2488-A.
- Cho, J. (2001). *Curriculum Implementation as Lived Teacher Experience : Two Cases of Teacher*. Ohio : The Ohio State University.
- English, F. W. & Stuffy, B. E. (1983). Differentiating between Design and Delivery Problem in Achieving Quality Control in School Curriculum Management. *Education Technology*, 23(2), pp 29-32.
- Judith, M. R. (2000). Reshaping Parenting Education for Contemporary Communities : Family Support and Parental Empowerment. *Dissertation Abstracts International*, 2(7), pp 292.

- James, C. L. (2000, November). Superintendents and School Boards Chairpersons, Perceptions of Virginia's Standards of Learning Assessment Program. *Dissertation Abstracts International*, 23(6), pp 33-36
- Paterno, P. R. (1999). Analysis of the Perceptions of School Board Members and Superintendents Regarding Teacher Participations in Decision-making in Selected New York Schools (School-based Management, Shared Decision-making). *Dissertation Abstracts International*, 56(20), pp 20-23.
- Saylor, J. G. & William, M. A. (1994). *Planning Curriculum for Schools*. New York : Holt, Rinechart and Winston.
- West, M. E. (2002, December). Teacher Thinking Pre- active Planning Interactive and Reflective Practices During New Curriculum Intergretion. *Dissertation Abstracts International*, 25(3), pp 2124-A.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

คำชี้แจง ในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เรื่อง ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
  - ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
3. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งข้อมูลที่ได้นี้จะประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเป็นข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 และผู้ที่สนใจในภาพรวม โดยไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด ผู้วิจัยจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ในการตอบแบบสอบถาม โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง และผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ศศิวิมล เสาร์ทอง

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

- ( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุ

- ( ) ต่ำกว่า 30 ปี ( ) 31 – 40 ปี
( ) 41 – 50 ปี ( ) 51 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพตำแหน่ง

- ( ) ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน
ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการโรงเรียน
( ) ครู

4. วุฒิการศึกษาสูงสุด

- ( ) ปริญญาตรี ( ) สูงกว่าปริญญาตรี

5. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

- ( ) ต่ำกว่า 10 ปี ( ) 11 – 20 ปี
( ) 21 – 30 ปี ( ) 31 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่ง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงช่องเดียว ซึ่งแบ่งระดับปัญหาไว้ 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีปัญหาระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีปัญหาระดับมาก
 3 หมายถึง มีปัญหาระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีปัญหาระดับน้อย
 1 หมายถึง มีปัญหาระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
0	การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมตามความสามารถและความถนัด		✓			
00	การเตรียมการวางแผนประชาสัมพันธ์หลักสูตรเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ			✓		

คำอธิบาย

จากตัวอย่างข้อที่ 0 ผู้ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับปัญหา 4 แสดงว่าการวางแผนการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมตามความสามารถและความถนัด มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

จากตัวอย่างข้อที่ 00 ผู้ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับปัญหา 3 แสดงว่าการเตรียมการวางแผนประชาสัมพันธ์หลักสูตรเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา						
1	การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อกำหนด บทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมตามความสามารถและความถนัด					
2	การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของคณะกรรมการการศึกษา มีความสอดคล้องและเข้าใจตรงกันทุกฝ่าย					
3	การวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อกำหนดจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค โดยกำหนดจากความคิดเห็นและปัญหาของคณะกรรมการ ทุกฝ่าย					
4	การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย โครงสร้างเวลาเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551					
5	การกำหนดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น และความต้องการของชุมชน					
6	การวิเคราะห์ วางแผน จัดเตรียมปัจจัยเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เช่น อาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ ภายในและภายนอกโรงเรียน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ไว้เป็นอย่างดี					
7	คำอธิบายรายวิชาและเกณฑ์การจบหลักสูตร มีความชัดเจนและนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน					
8	ครูผู้สอนมีการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง มีกระบวนการคิดและสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง					

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (ต่อ)						
9	การวางแผนประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ					
10	เอกสารหลักสูตรฯ กับระเบียบการวัดผลประเมินผล สอดคล้องกันและมีความชัดเจน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง					
11	ครูผู้สอนมีความเข้าใจและมีความสามารถในการกำหนด โครงสร้างรายวิชาที่สอนสอดคล้องกับหลักสูตร สถานศึกษา นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน					
12	ครูมีความเข้าใจและสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ที่มีความสอดคล้องกับ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา					
13	การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละหน่วยการเรียนรู้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และ ชุมชน สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตามศักยภาพ ตามความถนัด และความสนใจ					
14	ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน					
15	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการระบุแนวการจัดเวลา และ แนวทางการประเมินกิจกรรมนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่าง ชัดเจน					
16	การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตามสภาพจริง					
ด้านการส่งเสริม สนับสนุน						
17	มีการกำหนดโครงการ/กิจกรรม รองรับการพัฒนา บุคลากรด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีความชัดเจน และต่อเนื่อง					

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
ด้านการส่งเสริม สนับสนุน (ต่อ)						
18	มีการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นรูปธรรม ทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว					
19	มีการประชุมชี้แจง เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ปกครอง ครู โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น					
20	มีการจัดสรรเวลาให้ครูได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน					
21	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรศึกษาดูงานจากแหล่งการเรียนรู้และเอกสารเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
22	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่นำมาสู่การปฏิบัติจริง					
23	มีการพัฒนาบุคลากร โดยการนิเทศและ การติดตามผล อย่างเป็นกัลยาณมิตร					
24	มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้					
25	มีการจัดหางบประมาณและระดมทรัพยากร ทั้งภาครัฐ และชุมชนในการสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตร					
26	มีการสนับสนุนให้มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอ และเป็นปัจจุบัน					
27	มีระบบการบริหารงานทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ การจัดการสอนและหน้าที่รับผิดชอบให้แก่ให้แก่ครูแต่ละคน ครูตามความเหมาะสมกับเวลาและประสบการณ์					

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
ด้านการส่งเสริม สนับสนุน (ต่อ)						
28	มีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง					
29	มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพความเป็นอยู่ ทรัพยากร เศรษฐกิจ อาชีพ และ ความต้องการของท้องถิ่น นำมาใช้เป็นระบบข้อมูลเพื่อ ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและการใช้หลักสูตรอย่างมี ประสิทธิภาพ					
30	มีระบบข้อมูลพื้นฐานของ โรงเรียนส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้ครูสามารถนำบูรณาการเข้าสู่ กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน					
31	ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเสนอหรือเผยแพร่ผลงาน ทางวิชาการเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ให้เพื่อนครู					
32	การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการพัฒนหลักสูตร					
ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ						
33	ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และ พิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับ สภาพท้องถิ่น					
34	จัดทำแผนงาน โครงการนิเทศ กำกับ ติดตามและ ประเมินผลการใช้หลักสูตร และงานวิชาการภายใน สถานศึกษา ของคณะครูใน โรงเรียน					
35	แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน เพื่อติดตามการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น					
36	วิธีการสร้างความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตามให้แก่ครูเข้าใจตรงกัน เพื่อให้การใช้หลักสูตรที่มี คุณภาพและประสิทธิภาพ					

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ (ต่อ)						
37	มีการนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบครบวงจรทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและครอบคลุม					
38	การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน ถือเป็นส่วนหนึ่งของการใช้หลักสูตร บริหารจัดการหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้					
39	การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน มีแผนพัฒนาคุณภาพ แผนปฏิบัติการ มีเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน					
40	การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน มีโครงการรองรับและจัดทำอย่างเป็นปัจจุบัน ต่อเนื่อง เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก					
41	การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน มีการจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน					
42	รายงานผลการดำเนินงานพร้อมทั้งจัดส่งเอกสารการกำกับติดตาม ประเมินผลต่อหน่วยงานต้นสังกัดได้ตามระยะเวลาที่กำหนด					
43	การนำผลการวิจัยติดตามผลการใช้หลักสูตร มาใช้เป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ					
44	มีการนำผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาชี้แจงให้บุคลากรในสถานศึกษาทราบ					
45	การรายงานผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตร และการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
46	การมีส่วนร่วมของบุคลากร และคณะกรรมการทุกฝ่ายในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
47	การวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียน และความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน					

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open – Ended Form) เพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของท่านในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีความคิดเห็นดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการส่งเสริม สนับสนุน มีความคิดเห็น ดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ มีความคิดเห็น ดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 2

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้สัมภาษณ์..... ตำแหน่ง.....
โรงเรียน.....
สัมภาษณ์วันที่..... เวลา.....

คำชี้แจง

เกริ่นก่อนสัมภาษณ์ :

- การสัมภาษณ์ในครั้งนี้เป็นการสัมภาษณ์เพื่อต้องการแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จากประเด็นปัญหา 3 ด้าน มีด้านละ 3 ข้อ
- มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบในการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
- ขอความกรุณาท่านได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาโดยอิสระ การใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะ ประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้และการบริหารของท่าน ซึ่งความคิดเห็นของท่าน ผู้วิจัยจะไม่มีอาการอ้างอิงเป็นรายบุคคลว่าใครพูด แต่จะนำเสนอเป็นความคิดเห็นส่วนรวมอันจะเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ตามประเด็นและขอบข่ายของปัญหา
- ขออนุญาตบันทึกเทป เพราะอาจจดไม่ทัน เทปบันทึกเสียงนี้จะไม่นำไปเผยแพร่ นอกจากผู้วิจัยจะนำมาเปิดเพื่อสรุปข้อคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ให้ถูกต้องเท่านั้น

ประเด็นการสัมภาษณ์

1. ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ปัญหาลำดับที่ 1 คือมีปัญหาเรื่องการวิเคราะห์ วางแผน จัดเตรียมปัจจัยเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เช่น อาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนงบประมาณ วัสดุ

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาลำดับที่ 2 คือ มีปัญหาเรื่องครูผู้สอนขาดการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง มีกระบวนการคิดและสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาลำดับที่ 3 คือ มีปัญหาเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อกำหนด บทบาทหน้าที่เหมาะสมตามความสามารถและความถนัด

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ข

คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้
หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 2 จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ดังนี้

ข้อ	ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ข้อ 1	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 2	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 3	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 4	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 5	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 6	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 7	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 8	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 9	0	1	1	2.00	0.67	ใช้ได้
ข้อ 10	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 11	1	0	1	2.00	0.67	ใช้ได้
ข้อ 12	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 13	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 14	0	1	1	2.00	0.67	ใช้ได้
ข้อ 15	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 16	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 17	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 18	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 19	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 20	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 21	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 22	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 23	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ข้อ 24	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 25	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 26	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 27	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 28	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 29	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 30	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 31	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 32	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 33	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 34	1	1	0	2.00	0.67	ใช้ได้
ข้อ 35	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 36	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 37	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 38	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 39	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 40	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 41	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 42	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 43	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 44	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 45	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 46	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อ 47	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยการประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

Reliability

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.8920	47

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างการถอดคำสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญโดยใช้แบบสัมภาษณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

1. ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ปัญหาลำดับที่ 1 คือมีปัญหาเรื่องการวิเคราะห์ วางแผน จัดเตรียมปัจจัยเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เช่น อาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนงบประมาณ วัสดุ

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

แก้ไขปัญหานี้โดยการหาแหล่งงบประมาณเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อใช้ในการพัฒนาอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน รวมถึงการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและชุมชน

ปัญหาลำดับที่ 2 คือ มีปัญหาเรื่องครูผู้สอนขาดการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง มีกระบวนการคิดและสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

ดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนในเขตพื้นที่ของตน โดยส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมสัมมนา และศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเรียนรู้และนำประสบการณ์มาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

ปัญหาลำดับที่ 3 คือ มีปัญหาเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อกำหนด บทบาทหน้าที่เหมาะสมตามความสามารถและความถนัด

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร โดยพิจารณาจากความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของบุคลากรในโรงเรียน และในชุมชน เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการส่งเสริม สนับสนุน

ปัญหาลำดับที่ 1 คือ มีปัญหาเรื่องการสนับสนุน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอและเป็นปัจจุบัน

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

ควรเฝ้าระวังอุปกรณ์ที่ใกล้จะหมดอายุการใช้งาน และรีบซ่อมแซม...
ในกรณีที่ชำรุด อุปกรณ์ต่าง ๆ ของห้องสมุดฯ และ สนับสนุนงบประมาณ ด้านสื่อใหม่,
โดยได้แบ่งกิจกรรมตามประเภทของอุปกรณ์ของห้องสมุดฯ และ หน่วยงานที่รับผิดชอบ
พร้อมทั้งตรวจสอบความพร้อมที่...
โดยดำเนินการดังนี้...
เพื่อความสะดวกในการใช้...

ปัญหาลำดับที่ 2 คือ มีปัญหาเรื่องการจัดหางบประมาณและระดมทรัพยากร ทั้งภาครัฐ และชุมชนในการสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตร

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

ขอรับการสนับสนุนจาก ภาครัฐ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง...
เพื่อสนับสนุน...
และ...
และ...
และ...
และ...

ปัญหาลำดับที่ 3 คือ มีปัญหาเรื่องการประเมินความต้องการความจำเป็นในการพัฒนา บุคลากร และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นรูปธรรมทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

ขอรับการสนับสนุนจาก ภาครัฐ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง...
เพื่อสนับสนุน...
และ...
และ...
และ...

3. ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ

ปัญหาลำดับที่ 1 คือมีปัญหาเรื่องการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในมีการจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

ดำเนินการจัดทำเอกสารรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน มีการจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

ปัญหาลำดับที่ 2 คือมีปัญหาเรื่องการวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียนและความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

ดำเนินการวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียนและความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน

ปัญหาลำดับที่ 3 คือมีปัญหาเรื่องการมีส่วนร่วมของบุคลากรและคณะกรรมการทุกฝ่ายในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

ดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยมีส่วนร่วมของบุคลากรและคณะกรรมการทุกฝ่าย

ประเด็นการสัมภาษณ์

1. ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ปัญหาลำดับที่ 1 คือมีปัญหาเรื่องการวิเคราะห์ วางแผน จัดเตรียมปัจจัยเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เช่น อาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนงบประมาณ วัสดุ

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

เพิ่มพื้นที่ว่างในบริเวณโรงเรียน จัดทำอาคารเรียนเพิ่มเติม จัดทำแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน จัดทำสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม จัดทำสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม จัดทำสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม

ปัญหาลำดับที่ 2 คือ มีปัญหาเรื่องครูผู้สอนขาดการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง มีกระบวนการคิดและสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

จัดทำแผนการเรียนการสอนรายสัปดาห์ รายวัน รายชั่วโมง จัดทำสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม จัดทำสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม จัดทำสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม จัดทำสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม

ปัญหาลำดับที่ 3 คือ มีปัญหาเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อ กำหนด บทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมตามความสามารถและความถนัด

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

จัดทำแผนการเรียนการสอนรายสัปดาห์ รายวัน รายชั่วโมง จัดทำสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม จัดทำสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม จัดทำสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม จัดทำสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม

Handwritten notes on the right margin, including a large 'X' mark and some illegible text.

2. ด้านการส่งเสริม สนับสนุน

ปัญหาลำดับที่ 1 คือ มีปัญหาเรื่องการสนับสนุน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอและเป็นปัจจุบัน

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

ให้บุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปขอซื้อสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ ในราคาถูกกว่าท้องตลาด และให้บุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปขอซื้อสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ เป็นต้น

ปัญหาลำดับที่ 2 คือ มีปัญหาเรื่องการจัดการงบประมาณและระดมทรัพยากร ทั้งภาครัฐ และชุมชน ในการสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตร

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ เป็นต้น ในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ และระดมทรัพยากร ทั้งภาครัฐ และชุมชน ในการสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตร

ปัญหาลำดับที่ 3 คือ มีปัญหาเรื่องการประเมินความต้องการความจำเป็นในการพัฒนา บุคลากร และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นรูปธรรมทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

จัดทำแผนพัฒนาบุคลากร และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นรูปธรรมทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว โดยให้บุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปขอซื้อสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ ในราคาถูกกว่าท้องตลาด และให้บุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปขอซื้อสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ เป็นต้น

ประเด็นการสัมภาษณ์

1. ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ปัญหาลำดับที่ 1 คือมีปัญหาเรื่องการวิเคราะห์ วางแผน จัดเตรียมปัจจัยเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เช่น อาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนงบประมาณ วัสดุ

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

การวิเคราะห์และจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาถึงความต้องการจำเป็นของโรงเรียนและชุมชนรอบข้าง การจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน การส่งเสริมความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาลำดับที่ 2 คือ มีปัญหาเรื่องครูผู้สอนขาดการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง มีกระบวนการคิดและสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

การพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการวิจัยในชั้นเรียน การส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนในโรงเรียนและโรงเรียนในเครือข่าย การส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาลำดับที่ 3 คือ มีปัญหาเรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อ กำหนด บทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมตามความสามารถและความถนัด

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

การส่งเสริมให้คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการบริหารจัดการหลักสูตร การส่งเสริมให้คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรในโรงเรียนและโรงเรียนในเครือข่าย การส่งเสริมให้คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ

ปัญหาลำดับที่ 1 คือมีปัญหาเรื่องการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในมีการจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

พัฒนาแบบรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในให้เป็นระบบต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน โดยจัดทำแบบรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในให้เป็นระบบต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน โดยจัดทำแบบรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในให้เป็นระบบต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

ปัญหาลำดับที่ 2 คือมีปัญหาเรื่องการวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียนและความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

สำรวจความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียนและความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน โดยจัดทำแบบรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในให้เป็นระบบต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

ปัญหาลำดับที่ 3 คือมีปัญหาเรื่องการมีส่วนร่วมของบุคลากรและคณะกรรมการทุกฝ่ายในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรและคณะกรรมการทุกฝ่ายในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดทำแบบรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในให้เป็นระบบต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

ประเด็นการสัมภาษณ์

1. ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ปัญหาลำดับที่ 1 คือมีปัญหาเรื่องการวิเคราะห์ วางแผน จัดเตรียมปัจจัยเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เช่น อาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน งบประมาณ วัสดุ

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

เมื่อพบปัญหาแล้วต้องรีบหาแนวทางแก้ไขโดยด่วน เช่น ปัญหาที่เกี่ยวกับงบประมาณ ควรพิจารณาหาแหล่งทุนเพิ่มเติม หรือขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือพิจารณาปรับลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น

ปัญหาลำดับที่ 2 คือ มีปัญหาเรื่องครูผู้สอนขาดการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง มีกระบวนการคิดและสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูในโรงเรียน และในเขตพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จ และนำวิธีการเหล่านั้นมาปรับใช้กับตนเอง

ปัญหาลำดับที่ 3 คือ มีปัญหาเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อ กำหนด บทบาทหน้าที่เหมาะสมตามความสามารถและความถนัด

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

ควรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรจากครูผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีความสนใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. ด้านการส่งเสริม สนับสนุน

ปัญหาลำดับที่ 1 คือ มีปัญหาเรื่องการสนับสนุน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอและเป็นปัจจุบัน

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

ขอแก้ไขปัญหานี้โดยขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เพื่อให้ได้มาซึ่งสื่อ อุปกรณ์ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ
โดยขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
และขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เพื่อใช้ในการเรียนการสอน
และขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เพื่อให้ได้มาซึ่งสื่อ อุปกรณ์ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ
อย่างเพียงพอและเป็นปัจจุบัน

ปัญหาลำดับที่ 2 คือ มีปัญหาเรื่องการจัดการงบประมาณและระดมทรัพยากร ทั้งภาครัฐ และชุมชนในการสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตร

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เพื่อให้ได้มาซึ่งสื่อ อุปกรณ์ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ
โดยขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
และขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เพื่อใช้ในการเรียนการสอน
และขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เพื่อให้ได้มาซึ่งสื่อ อุปกรณ์ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ
อย่างเพียงพอและเป็นปัจจุบัน

ปัญหาลำดับที่ 3 คือ มีปัญหาเรื่องการประเมินความต้องการความจำเป็นในการพัฒนา บุคลากร และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นรูปธรรมทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

ในการวางแผนการพัฒนาบุคลากร
โดยขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
และขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เพื่อใช้ในการเรียนการสอน
และขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เพื่อให้ได้มาซึ่งสื่อ อุปกรณ์ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ
อย่างเพียงพอและเป็นปัจจุบัน

3. ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ

ปัญหาลำดับที่ 1 คือมีปัญหาเรื่องการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในมีการจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

๑. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับระบบการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน
๒. ศึกษารายละเอียดของระบบการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน
๓. จัดทำแบบฟอร์มการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน
๔. ดำเนินการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน
๕. ตรวจสอบและปรับปรุงการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน

ปัญหาลำดับที่ 2 คือมีปัญหาเรื่องการวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียนและความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

๑. ศึกษาความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครอง
๒. ศึกษาหลักสูตรแกนกลาง
๓. วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง
๔. วิจัยและพัฒนาหลักสูตร
๕. ตรวจสอบและปรับปรุงหลักสูตร

ปัญหาลำดับที่ 3 คือมีปัญหาเรื่องการมีส่วนร่วมของบุคลากรและคณะกรรมการทุกฝ่ายในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

แนวทางการแก้ปัญหา คือ

๑. ศึกษารายละเอียดของระบบการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
๒. ศึกษารายละเอียดของระบบการมีส่วนร่วม
๓. จัดทำแบบฟอร์มการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
๔. ดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
๕. ตรวจสอบและปรับปรุงการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๐๗๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวสุภา พันธุ์รัมย์

ด้วย นางสาวศศิวิมล เสาร์ทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๕๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๐๗๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายโกมลเพ็ง เพ็งประโคน

ด้วย นางสาวศศิวิมล เสาร์ทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมकुณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๐๗๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายพิเชษฐ์ ยงปัญญา

ด้วย นางสาวศศิวิมล เสาร์ทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๓ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๕๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๐๘๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านละหานทราย (ศุภราชบุรีรัมย์วิทยา)

ด้วย นางสาวศศิวิมล เสาร์ทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือ ในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหา ประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวศศิวิมล เสาร์ทอง ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๐๔๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒

ด้วย นางสาวศศิวิมล เสาร์ทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา การใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี อาจารย์ ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัย ดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ ด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมकुณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๓ ๓๒๒๓ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๓ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๕๖๘ ๑๖๕๖

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวศศิวิมล เสาร์ทอง
วัน เดือน ปี เกิด	9 มกราคม 2530
สถานที่เกิด	จังหวัดบุรีรัมย์
ที่อยู่ปัจจุบัน	202 หมู่ 4 ตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ 31180
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน	พนักงานราชการ (ครู) โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2553	ปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
พ.ศ. 2560	ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์